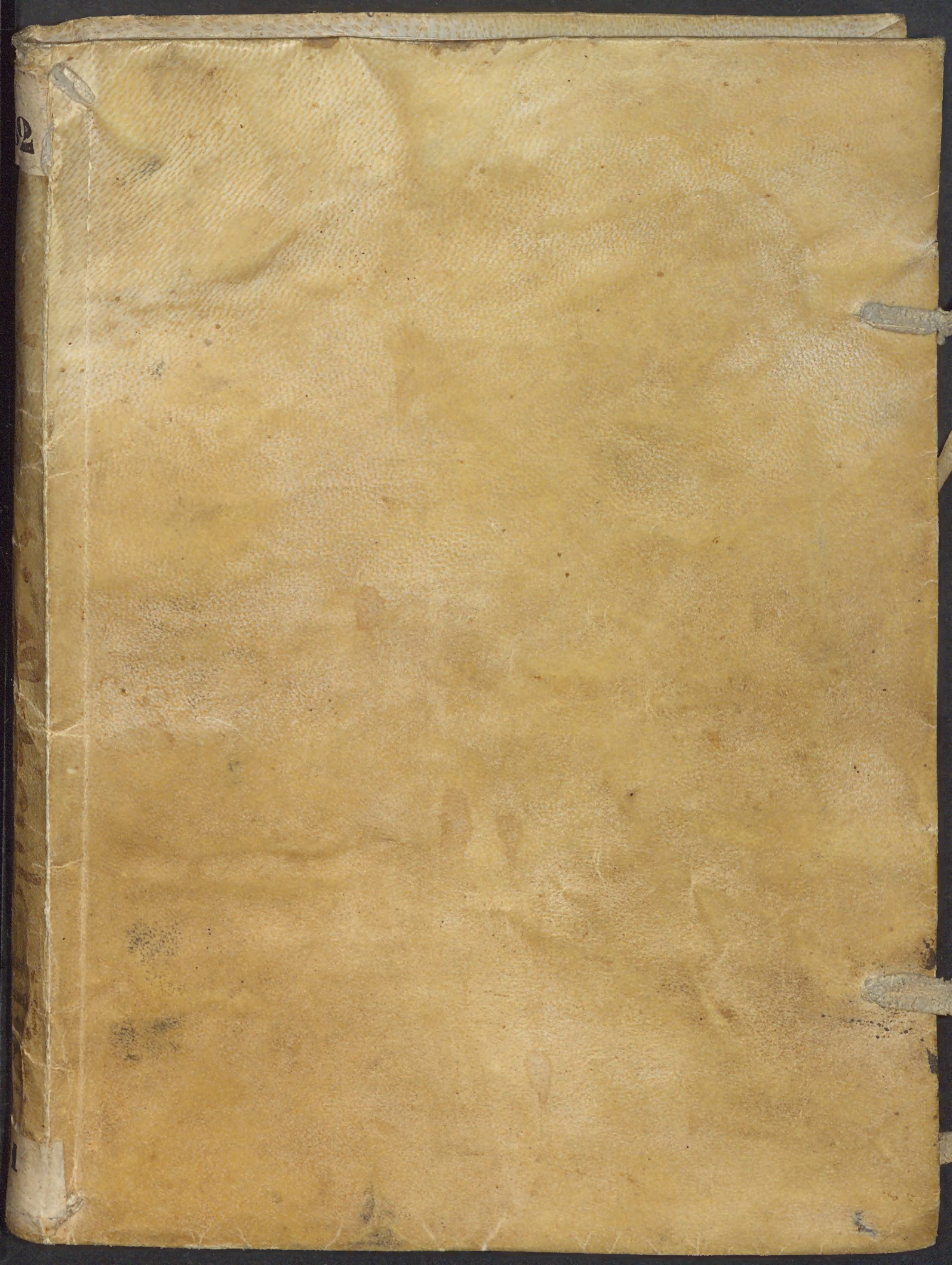

Copiese la portada.

M. S. 4.º perg.º con 84 hojas foliadas y dos de portada y Praeludium completo, bien tratado.

R = Mendoza de Articulo mortis.

De mortis articulo,
sivè de Pœnitentia morientis

In Supplementum 3.ª partis
Angelici Magistri
à 1.ª et in 4.m à dist.e 21. opus Theologicum

Deo Optimo,
Maximæ Mariæ
ex corde appensum.

Authore R. P. M. Petro de Mendoza
Societatis Jesu
In hoc maximo Collegio Granatensi
Moralis Cathedræ moderatore
Ingeniosissimo.

Scribebat Julianus Cansino
ejusdem Societatis Jesu.

anno Domini
1747.

Præludium.

Ergo ea fuerat fati nostri sententia, Granatenses Eximij, sortis alea, Genijque voluptas, ut amore Patrio seposito, Elisium concederetur, Granatæ clima, vosque Viros egregios socios haberem, et in arena commilitones? Fuerat sanè, nec Cœli verbis obmurmurarem. Vestra interest vicem dolere, Superos carpere, et apum instar, ingenio auspice, mel suggere ex flore languido, nec placituro Sapientibus. Insigne id erit vestræ humanitatis specimen, quandoquidem

In steriles campos nolunt juga ferre juvenci.

Disputatio 1.ª
De dolore morientis
Caput 1.m
An periculum, et mortis articulus sint idem?

1. Consideret Granatensi pio Theologo, Eximioque Suarez, tom. 4. in 3. p.m. d.e 26. s. 4. n. 2. Thomâ Sanchez tom. 2. in Decal. c. 43. Cardinali de Lugo de Penitea d.e 18. s. 2. à n. 40. et ... in Bulla Cruciata d.e 27. c.e 3. Mortis articulus est, in quo vita desperatur, mors proximè instat, et moraliter certa, et ferè inevitabilis per media naturalia. Sic evenit in agone; sic cum navis jam jam mergitur. Mortis periculum est 1.° remotum, cum quo est spes vitae et mortis, et quia utraque solet evenire. Ejusmodi est longa peregrinatio, transitusque per viam, ubi mors accidit raro. Est 2.° periculum primum, quod est probabile dubium de morte, eaque frequenter eo in casu solet evenire. Huc expectat femina partui propinqua et olim experta imminens ex partu periculum vitae, sive tali complexionis, ut id periculum prudenter timeat, sive quia eo in anno communiter periclitentur in partu feminae. Sic et tempestatis gravis exorta, periculosa navigatio, conflictus in bello, aut iter expositum praedonibus solentibus interficere.

2. In periculo primo esse est quisquis incidat in morbum, ex quo eo laborantes solent

fato succumbere. Ephis remotum periculum n̄ ē ad rem. Agimus de proximo. Et infert 1°: ñ ergo jure hîc Theologi loquuntur de periculo proximo, ac de eo, cum de occasione proxima verba faciunt. 2°: articulum, et mortis periculum n̄ sunt fere, et metaphice idem. Ratio: in articulo vita desperatur; non desperatur in periculo proximo: ergo n̄ sunt idem fere.

3. Dico: periculum, et mortis articulum idem omnino sunt in jure, moralis, et quoad effectum jurisdictionis Ecclesiasticae. Et ita DD. citati, aliique apud ipsos in Sotum, Canum, Covarrubias, et Navarr. Valentiam. Hinc indulgentia absolutio à Censuris, et reservatis data pro mortis articulo, conceditur et pro periculo. Probatur ab authoritate: passim jura loquuntur de articulo, ac de periculo: ergo in jure sunt idem &a. Probatur antecedens: ex cap. Siquis suadente 17. q. 4. ubi apposita exceptione excipitur periculum mortis; in cap. dudum de sententia excomunicationis, unde ea exceptione mentio fiat, dicit ēē, et agi in mortis articulo; in cap. eos, qui de sententia excomunicationis in 6° prius articulum, dein periculum dicit idem casum mortis: ergo.

4. A ratione: motivum concessionis jurisdictionis, et indulgentiae strictius urget in mortis periculo: ergo aeque pro mortis articulo, ac pro periculo gratiae conceduntur. Probatur antecedens: motivum ē, ne pereant ā ex defectu jurisdictionis, ut docuit Tridentinum; sed hoc strictius militat in periculo: ergo. Probatur minor: frater semper in articulo jam n̄ ē opportunitas con

-ximis: ergo motivum non peremptum aeque strictius militat in peri-
culo. Ita ex Lugone, et Expositi: praeceptum Confessio-
nis urget in periculo mortis: ergo jurisdictio datur in
periculo. Urget: in periculo est necessaria ad salutem confessio;
atqui haec necessitas est causa concessionis: ergo concessio hic
datur.

Argumenta.

5. 1m: haec extensio facultatum ad periculum mortis est
contra jus commune: ergo est restringenda ad solum articulum: quia in jure
non sunt idem articulus, et periculum. Antecedens est falsum. Et 1.
quia non extenditur a nobis facultas, nec articulus. Et ipsa
natura juris idem sit articulus, et periculum. Si idem, nec
ulla fit extensio. 2o: non est contra jus commune, sed praeter, aut supra.
Jura verba non faciunt de periculo, et articulo. Ubi-
que datur exceptio periculi mortis, nec est in jure, aut ius
contra, quod excipit in jure.

6. Adhuc omissio ante, negetur
illatio. Favores sunt ampliandi, ut late Mendo lib.
1. d. 1. a n. 46. Gratiae ad mortem favores sunt: debent ergo
ampliari etiam ad periculum. Et est ratio, quia ex communi jus commune
quasi dissolvit, cum negotium agitur animarum, ut in simile dixit
Sanchez Noster. Inde, etsi privilegia particularium
sint restringenda, secus privilegia animarum ex tronis dispa-
ritate.

7. 2m: extrema-Unctio solum est concessa pro mor-
tis articulo: ergo et jurisdictio solum est pro articulo. Omissio

anti, de quo infra forte, negat coa, et e disparitas. V: Extrema-Unctio pot diferri e ad instans, in quo vita desiceret, sensusq deficiant, Confessio n debet diferri, si posit. 2a: etsi diferat, frustranea n erit Extrema Unctio ad peccatorum reliquias, et vitam corporalem. Si ad articulum diferat, in plurimis jam n e opportunitas. Imo et arguitur sic pro nobis: in articulo dat Extrema-Unctio: g prius ex Ecclesiae consuetudine sumpta e Eucharistia facta Confessio, et data absolutio: g et prius data jurisdictio ad absolutionem; sed in priori ad articulum articulus n e, sed periculum: g pro periculo dat jurisdictio.

8. 3m: articulus dicit momentum; sed periculum plura claudit momenta: g n idem sunt. Si tempus e physicum, dificile e momentum illud, adhuc n partitile in momenta alia. Etsi impartitile concedat, unde articulus unico claudit momento? Hinc omissis premissis, dico cum coens: g n si idem metaphice; concedo ex dictis, n sunt idem in jure, no. Etsi diversa natura sit, et diversa momenta, pro eodem habent ab Ecclesia, et jure mortis articulus, periculumque.

9. Infert V: cum Trullenc et Mendo disp. 27. n 31: dicta valent de periculo, sive vero, sive presumpto. Verum e periculum, cum mors sequitur: e presumptum, cum prudens timebat. Et e ratio 1a: quia e favor: g ampliandus ad periculum presumptum. 2a: in presumpto dat extrema-Unctio, et te-

nemur ad Confessionẽ: ẽ ã par. 3ª, quia subterfugit caput hunc oppositũ; qui nos edocebit, an verũ, præsumptumvè sit periculũ?

10. Infert 2º cum eodẽ nº 34. Sanchez, et Cpim: periculũ amentię perpetuę, vel diuturnę sufficit ad esũ jurisdionis, et articulis mortis. Ratio, quia pot mori in amentia. 3º, cum ijsdem ctra P. Sã: ñ ẽ in periculo mortis damnatus ad Triremes, nisi periculosa navigão sit ... gerenda. 4º: ñ quoq peregrinantes sũ in periculo, ni ... circunstãę enumeratę. 5º: cum Diana tom. 5. tt. 3. resol. 64. Barnitus, qui pot ubiq locorũ, et temporu occidi, ẽ in periculo mortis. 6º cum Sanchez, Diana, et alijs, qui sciens, et volens ẽsẽ constituit in mortis periculo, privilegijs ñ gaudet. Debet fugere a voluntario periculo. Cęterũ si recessus à periculo jam sit impossib, absolvendus ẽ, et privilegijs gaudeat. Videatur Lugo de casibus in morte tract. 11, ubi periculũ extendit (ẽ) ad senes, quibus senectus ipsa sit morbus.

Caput 2m

An moriens teneat ad Confessionem in Sacramto Pœnitẽa ex titulo Confessionis in morte?

11. Vel tentiũ Dij, si fides Ovidio,
Sępè levant pœnas, ereptaq lumina reddunt,
Si benè peccati pœnituisse vident.

Et quo pacto benè? Dixere veteres aliqui, nec desunt Theo

teneri ad Confessione requiri Contrione perfectã. Est ctra coe, et fluit ex Tridentino s. 14. c. 4: contriong imperfecta, quae attritio dicit, quoniã eo turpitudinis peccati consideratione, vel de Gehenna, vel poenaru metu concipitur::: et quamvis sine Sacramto Penitentiae per se ad iustificaonem perducere Peccatorem nequeat, tn eum ad Dei gratiã in Sacramto Penitentiae impetrandã disponit.

12. Hinc 1° attritio debet ee supernalis, quam circa consulendus Farinaz 1. q. de Penit. d. 6. s. 1a. 2°: ipsa ex se sine Sacramto ē dispoo remota; à Tridentino docet dispoo proxima cum Sacramto. Ratio, quia dicit dispoo juncta Sacramto; sed n remota, quia id ex se hēt: ergo proxima dispoo. Et cois sententiae ratio est: Penitentia ē Sacramentum mortuorum; sed ita non erit, si petit Contritio perfecta: ergo n petit ea. Pr minor: si petit Contritio, accedet hoo in gratia ad Penitentiam: ergo Penitentia 1m gratiam n dabit, nec erit mortuorum.

13. Suaviori calamo multi apud Cardenas tom. 2. dissp. 12. c. 1. et apud, et cum Sporeri in articulo mortis petunt saltem contrionem reputativam, attritionemque, non cognitam qua talem, sed ut Contritionem. Ep coi dico: moriens n tenet ad Contritionem in Confessione Sacramentali ex titulo Confessionis in morte. Pr: ad Confessionem in morte is sufficit dolor, sub quo gratia certo confert in Sacramto; sed sub attritione cognita qua tali cum Sacramto certo gratia conferatur:

ergo et in morte sufficit attritio &c. Probatur minor: in vita sexio sub attritione cum Sacramento certo gratiam confert: ergo et in morte. Ratio consequentiae, quia sunt eadem constitutiva, idemque Sacramentum in vita, et in morte. Confirmatur ex Cardenas n° 23: ideo moriens teneretur de Contritione in Sacramento, ne subiret periculum probabile damnationis; sed non subit: ergo non tenetur. Probatur minor: non est periculum probabile, sed improbabile practice dubium de insufficientia attritionis cum Sacramento ex allata decisione Tridentini.

Argumenta.

14. 1m: dolor in Confessione debet esse de offensa; sed dolor de offensa est contritio: ergo debet esse Contritio. Probatur major: dolor debet proportionari cum accusatione; sed accusatio est de offensa: ergo. Stat pro majori, quia eadem debet esse una cum dolore, et oris. Confirmatur 1°: penitens prius vivificatur a Deo, quam absolvitur a Sacerdote: ergo ante absolutionem vitam habet et contritionem. 2°: si non petitur contritio, penitens poterit esse certus de sua justificatione; sed hoc est contra Tridentinum. Ratio antecedentis; quia erit certus de sua attritione.

15. Distinguo majorem: debet esse de offensa formaliter; nego: de offensa materialiter, concedo. Et distinctio probationem, concessa majori, distinguo minorem: est de offensa formaliter, nego, de offensa materialiter, concedo. Etiam attritus dolet de offensa, sed non formaliter, et quia est offensa Dei, sed materialiter dolet de offensa ex proprio merito &c. Dolor de offensa formaliter est contritio, quia dolor est de offensa, quia offensa est Dei. Dolor de

offensa mortalis ê offensa êe n finales motivis, sed obtus mortale, de quo dolet ex motivo gehennæ. Accusão ê ê de offensa mortali, idê, offensa ê id, quod confiter, sed n apperit in confessione offensam ex raone offensæ. Sic et sibi resident cor et oris vir.

16. Ad 1m oraon: distinguo ans: vivificat ag vita simplr, no; quia non semper ante absolutione datr gratia sanctificans, quæ sola ê ag vita; nec alia mens D. Gregorij, et sublimis Augustini; vivificat aliquo motu vitæ, concedo. Præit Grãa actualis, et motus supnalis attritionis: Hi motus vitales si, sed quid inde? 2a retorquetur, quia nemo contritus pot êe certus de sua justificaone. Nego ans, quia nemo pot sine Dei revelaone scire suis doloris êe supnalis, et proût opportet.

17. 2m peccatu est aversio â Deo, et conversio ad creas: g dolor Confessionis debet êe conversio ad Deum, et aversio à crea; sed is erit attritio: g. Confirm: qui peccat lethalr, crea plus diligit, quâ Deum: g ut deleat peccatu, Deus bet plus diligi; sed dilectio hæc ê charitas, l, contritio: g. Concesso anti, distinguo coens: conversio l, actualis, l, habitualis; concedo; detraatè actualis, no. Distinguo subsumptû: sed is habitualis, Nego, no; sed is actualis, omitto. Grãa sanctificans, et habitualis charitas sû conversio habitualis ad Deum. Sine ejusmodi grãa n remittitr peccatu. Inde ad remissione opus ê habituali conversione. Conversio actua-

lis sit aut charitatis, vel contritionis. Neutrum requiritur; sed sufficit attritio. Omissi, quia ad Pœnitentiam ex dicendis cum Gormàz intervenit motus spei Theologicæ. Motus ille dilectio est, sed non charitatis.

18. 3.m: homo per pœnitentiam ex attrito fit contritus; sed nequit fieri contritus sine contritione: ergo Confirmatur: Sancta sancte tractanda; sed qui in peccato accedit ad Pœnitentiam sancte Sancta non tractat: ergo Probatur, quia ex Tridentino ad Pœnitentiam petitur dilectio, qua Deum tamquam omnis justitiæ fontem diligere incipimus: ergo Distinguo maiorem: fit contritus formaliter, et actualiter, nego; habitualiter, et quoad effectum, concedo. Atqui minorem. In Pœnitentia homo fit contritus, non ex actuali contritione, ad hoc enim opus non est Pœnitentia comite; sufficeret sola contritio. Fit contritus 1° habitualiter, quia datur Virtus Charitatis, cæterique Infusi. 2° quoad effectum, quia idem habetur ex contritione, ac ex attritione cum Sacramento.

19. Ad confirmationem concessa maiore, distinguo minorem; non tractat sancte dispositive, nego, quia attritio cum Sacramento proxima est dispositio ad Sanctitatem formalem; non tractat sancte formaliter, concedo. Nec requiritur ad Sacramentum Sanctum mortuorum, quod præcedat formalis Sanctitas. Instas: atqui requiritur ad Eucharistiam; ergo et ad Pœnitentiam. Antecedens concedo, et nego consequentiam. Eucharistia est Sacramentum Vivorum: debet ergo præcedere Gratia Sanctificans. Econtra Pœnitentia est mortuorum. Sic et ad Baptismum non debet præcedere contritio, nec gratia

habitualis. Audiat Angel. 3. p. q. 8. art. 1: Baptismus, et Penitentia sunt quasi medicinæ purgativæ, quæ dantur ad tollendam febrem peccati; Eucharistia vero est medicina confortativa, quæ non datur, nisi liberatis à peccatis. Ad urgeam. Amor petitus à Tridentino præscindit à charitate, et ab spe, ut benè Gormaz 1.a p. n. 330. Sanè Deus diligitur à sperante, et ab Attrito homine. Dices: ergo non amat Deum plusquam creata. Distinguo: non amat plus habitualiter, nego; plus actualiter, concedo. Non petitur actualis dilectio Dei supra creata. Sufficit dilectio habitualis. Quæ est habitus datus cum gratia, sine qua non remittitur culpa. His satis sit elapsæ confirmationi 2.i argumenti.

20. Instas: nostra sententia solum est probabilis; atqui est damnatis ab Innocentio XI. 1.a est hæc: non est illicitum in Sacramentis conferendis sequi opinionem probabilem relicta tutiori, ergo aliquo: ergo sola attritione non licet accedere. Probatur maior 1.o; quia stant in oppositum nobis aliqui DD.s 2.o quia Alexander VII præcipit: ne audeant notâ taxare alterutram sententiam, sive negantem necessitatem aliqualis dilectionis Dei in præfata attritione, ex metu gehennæ concepta &.a. Nego maiorem. Nostra sententia est practice moraliter certa. Hinc damnata nihil contra nos habet. Utimur certis.

21. Ad 1.m Nihil proderunt illi DD.s Etsi speculative sit probabilis, in praxi improbabilis est sententia ex citato Tridentino, et Ecclesiæ usu. Ad 2.m

ex Stazin d. 7. §. 3. alia ibi permissa sententia. Constat; quia est sermo de attritione ex gehenna; sed in Contritione exacta a Contrarijs non est aliquid attritioni, nec gehennae; alias non esset Contritio: ergo alia est sententia illa. Ergo dixerunt aliqui cum Cela-Dei requiri aliqualem dilectionem, quia habet propositum attritus servandi praecepta; inter praecepta est praeceptum dilectionis Dei. Et hoc propositi dilectionem vocat Celadei. Multa hic forte de voce, et ea extra chorum. Igitur sententia ab Alexandro permissa est sententia Celadei, de qua non agimus. Ergo probabilis sententia alia longe dixeram.

Caput 3.m

An moriens teneatur ad Contritionem ex titulo reddendi securiorem vitam aeternam?

22. Dico: moriens non tenetur ad actus formalis contritionis, nec ad virtualem contritionem ex titulo reddendi securiorem vitam aeternam. Et ita Diana tom. 2. tr. 4. resol. 98. Conine d. 3. dub. 1. n. 5. et alij cum Lugone disp. 7.a §. 13. contra Sanchez lib. 1.o in Decal. c. 9. n. 34. Granado, Valentia, et Cardenas, cui sua sententia certa est cum n. 30. et indubia n. 34. Nota: sunt verba de morienti confessio; si moriens Sacramento Poenitentiae uti non possit, alia est ratio, nec de eo conclusio est intelligenda.

23. Probatur: praeceptum salutis aeternae curandae solum obligat hinc modo, et juxta condicionem hominis; sed ejusmodi praecepta non extendunt ad contri-

& moriens n teneri &c. Ratio maxi; quia sunt alia precepta intolerabilia, et dura supra modum. Pr min: obligaoni huius modi obliganti satisfit certitudine morali, sed si satisfit certitudine morali, non e obligatio ad otritionem: g. Ratio minis quia est certo moralis tuta salvatio sub attritione cum Sacramto. Pr max: ejusmi obligaoni satisfit diligentia prudenti; atqui certitudo moralis e diligentia prudens: g. Confr V: non e major obligatio salvationis curandae per dolorem in morte, ac per Baptismum; sed obligaoni Baptismi satisfit certitudine morali: g a pari. 2º Theologi in Ruzona, apud quos otritio debet ee sub tali inteone, duraone, vel de singulis discte peccatis, si adhuc moriens ex precepto curandae salvaonis non tenetur conari ad otritionem in mani et majori inteone, duraone, l de singulis discte, ne in infinitum abeat conatus noster: g licet Theologi aliqui necessariam judicent otritionem, adhuc moriens n tenetur ad illam.

24. Urget: quia e obligaoe eligendi medium tutius, ac adhibendi tutiorem diligentiam in eo medio hendo; sed diligentia in medio hendo solum debet ee prudens, et moralis, alias irrequieto animo novam, et novam moriens teneretur diligeam adhibere: g e sufficit electio medii prudentis, moralis. Et ita e attritio cum Sacramto. Resilet Cardenas n 35: n tenetur reppetere conatum moriens, quia ... actus n e

miẏ tutius, sed tenet ad opinionẽ, quia tutior ẽ opinio.

25. Contra V: tutior ẽ Baptismus, si duplex testis deponat de illo, quã si unicus deponat Parens. v.g. sed dato teste Patre, non tenet ad tutiora per plures testes: g.º sufficit ad precepta moralis solicitudo: 2.º quia tutior est opinio sub mari incona; sed adhuc juxta opinarios non tenet ad ea in mari, et mini incone: g.º 3.º quia licet 2.us aus n̄ eet miẏ tutius, erit certo diligentia tutior; sed tenetur ad diligeam tutiorẽ: g.º et ad 2.m actum; sed hoc ẽ absurdum: g.º

Argumenta.

26. 1.m ex Cardenas n. 3.º: nescit hõ, utrũ amore, an odio dignus sit ex Sacr. Pag.ª et hoc ẽ post susceptũ Sacramentũ: g.º nescit hõ, an sit in statu Grãe: g.º tenet reddere securiorẽ salutẽ; hoc fit per opinionẽ: g.º Retorquet V: g.º tenet ad opinionẽ intentiorẽ, ad plures testes inquirendos circa Baptismũ. 2.º quia nescit hõ, an habeat opinionẽ, et quẽ hic osulet Apollinẽ? Expono textũ: nescit &ª de ignorañ medij sufficientis, nõ; ignorañ habitionis medij, ocedo. Atque 1.m coens. Distinguo 2.m: securiorem modo bunõ, ocedo; aliũ, nõ. Omitto subsumptam, nego ultimã coñ.

27. Dubiũ ẽ biceps. 1.m est, an heat, l. n̄ miẏ à moriend.? De dubio hoc exponendus ẽ textus sacer, ni Deus nos edoceat, ignoramus, an dolor habitus sit necrẽ, sicut oppotet, et supnalis. Inde dubiũ de Grãa habi-

tudi. Hinc cum timore, et tremore vestram salutem operamini. 2m est, an atritio si beat, sit medium sufficiens. De hoc dubium non est in Sacra Pagina. Sic nec est dubium de sufficientia atritionis sub prudenti intentione, et duratione; nec de Baptismo a Patre approbato. Iam morien. debet adhibere securiorem diligentiam, sed mere moralem, et prudentem, non aliam, ne lex sit intolerabilis. Omissi, quia forte, unde major securitas in atritione? Contritionem habere sibi annexam Gratiam constat revelatione Divina. Et haec revelatio est moralis, non evidenter certa. Ecce tibi atritioni energia tandem reducitur ad certitudinem moralem. Eadem gaudet atritio cum Sacramento. Inferes: teremur pro salute laborare usque medio moraliter certo fruamur. Tenuibus in linea morali certitudinis excessus non imponit gravem obligationem.

28. 2m ex eodem n. 31: ex Trident. s. 6. c. 11. sine speciali Dei revelatione nemo scit, se esse electum a Deo; sed qui non est certus de sua electione, tenetur ad laborare pro certitudine: ergo. Subinquiet, quod quae tenebitur ad laborare pro atritione intensa, et de singulis discere peccatis, ne forte hoc circa vera sit opposita sententia. Liberum concede majorem, et Tridentinum. Distinguo minorem: pro certitudine morali, concedo, et ea habet per atritionem cum Sacramento; pro alia certitudine, nego. Sed nimis bene Doctor Cardinalis Tridentinum adduxit; alio tendit textus. Ignorat quisque, seclusa revelatione,

an dolor habeat, sicut opportet; ignorat inde, an sit in gratia. Quid inde contra nos? Idem est dubium in altero, ni Deus admoneat de habita contritione. Igitur dubium non est de sufficientia medij, sed de habitione medij sufficientis.

29. Instas V: in linea morali et modo humano tutior est contritio, quam attritio cum Sacramento; sed moriens tenetur ad medium tutius moralis: ergo tenetur ad Contritionem. Constat major, quia in linea morali datur potest major et minor certitudo. Major est in Contritione, quia est minus dubia, et est minus dubia, quia de ea sentiunt nullibi dubitant Catholici. Forte negari mar. quia est certitudo moralis practica. Attritionis sufficientia est ad minus, ut dixit Lugo, moralis certa, etsi dubitent aliqui, id censetur improbabile. Non desunt Theologi, apud quos Turbore Comune, nd. 6. contritio sine Sacramento non sufficit pro consequenda gratia. Atqui id est improbabile; nec inde minuit certitudo moralis Contritionis: ergo et hic, etsi dubitent aliqui, adhuc aqua est moralis certitudo. Par retractio fiat in contritione exacta ab aliquibus sub tali intentione; et de singulis distinctè peccatis. Par retractio in Baptismo, ubi sufficit testis, et si mulier sit, dummodo non suspecta. Adde, quod data certitudine morali, entis, est dificile concipere minus tutius; sic in probabilia absolutè Casnedi videndus cum alijs negat, esse tutius, et minus tutum finale, et quoad libertatem à peccato finali.

30. Adhuc distinguo min; confessa mali: min tutius in linea morali usque ad certitudinem pertingat, concedo; aliter, nego. Tenetur moriens eligere tutiora quoad usque se constituat in certitudine morali. Ita se habet attritus Pœnitens. Ultra progredi non tenetur. Solum tenetur, ut benè Lugo n. 262, ad motivum sufficiens certitudini, quæque excludat rationabile dubium et probabile, ut eximiè ex more suâ s. 1. P. Suarez; atqui, etsi certior omittatur contritio, adhuc attritus sub Sacramento habet motivum sufficiens certitudini, nec se exponit probabili periculo damnationis, et concedit Eximius: igitur non tenetur ad minus certius, dummodo habeat minus certum et sufficiens certitudini. Redeant pariter Baptismi, Contritionis sub intentione tali, &a.

31. Instar 2°: est dubium morale de attrito in morte: Probatur antecedens: est probabilitas sententiæ contrariæ; ergo est dubium probabile: ergo. Confirmatur, quia ex D. Thoma in 4.m dist. 17. q. 3. art. 1. conclus. 4. est obligatio contritionis in morte. Distinguo antecedens: est dubium morale circa valorem, nego; circa licitudinem, concedo. Probationem distinguo: est probabilitas circa valorem; non, immò ex suppositum; circa licitudinem, concedo. Si Contrarii verba facerent de contritione necessaria ad valorem confessionis in morte, est improbabile dubium, et certa nostra sententia, ut hic Eximius, et in fili Cardenas. Adeo D.D. de valore non loqui. Loquuntur de licitudine et præcepto charitatis proprie obligante

ad Contrionem. Hinc ad licitudinem ē dubiis.

32. Poterit moriens ignorare sententiam, poteritque sequi n̄ram sententiam, quia tutus abibit in bonam pacem. Ad Contr̄aonem objicitur ē Ang.ᶜ Thas. Visus ē petere Contrionem, quoties peccata memoriæ occurrant. Respdeo: S.ᵗ Thas solum petit Ctrionem, cum deest Cfessio, ideoque n̄ ē ad r̄em n̄ram. Ratio exponitur, quia utit pariunae Sacerdotis, qui tenet ad Ctrionem, cum in peccato accedit ad Eucharistiam; atqui in hoc casu solum tenet Sacerdos ad Ctrionem, si desit Cfessio, ut expresse ibi D.ʳ Angelicus.

33. 3.ᵐ ex Cardenas n.32: moriens debet se n̄ exponere periculo damnationis; sed se exponit ejusmodi periculo attritus cum Sacram.ᵗᵒ: q. 1.ᵒ Pr. min: ignorat quisque se fore baptizatum; baptizatum ēē Confessorem morientis, ignorat valorem Ordinis, et Absolutionis; sed, si forte ea deficiant, certo damnabit. q. 2.ᵒ Confr: si moriens n̄ pot confiteri, tenet ad Ctrionem: ergo ad eam tenet ēt Confessus. Urget: Penitentia virtus preceptum imponit contritionis pro aliquo tempore: ergo pro mortis articulo.

34. Distinguo majorem primi retorquendam in Ctrione sub tali intentione, et in Baptismo sub unico teste: periculo probabili, concedo; n̄ probabili, nego. Sililiter minorem. Probationem distinguo: ignorat sub aliqua probabilitate, d.ᵃ nego; ignorat sine probabilitate, concedo, Vitandum

ē quodd periculum probabile damnationis; illius hic nec vestigium dabitur. Est moralis certitudo de sufficientia Sacramenti, de collatione Baptismi, de Ordinum valore &c.a Nulla in oppositum probabilitas, aut humanum dubium. Satisfacit quisque, si medium apponat moraliter certum, nec tenetur ad diligentiam majorem certitudinis. Sic non tenetur repetere actus, etiam apud adversarios, nec statim ac post peccatum commissum habere contritionem, famam, aut ablata restituere, etsi non semel immediate soleat mors contingere; et est ratio ex Lugo, quia casus rarus generare non debet grave obligationem.

35. Dices: et quid, si non est baptizatus? Respondeo; damnabitur: sic damnabitur, si indebitā intentione non habeat contritionem: Hæc expectant ad Dei Providentiam. De cetero moriens sibi consulat, et primum erit contritionem habere; sed ad id non tenetur. Solum tenetur ad ea, quæ necessaria docet ad salutem Ecclesia; sed solum docet necessarium ad salutem Pœnitentiæ Sacramentum: ergo sufficit:

36. Ad confirmationem, concesso ante, ē disparitas: si n ē confessum, attritio non sufficit ad salutem: ergo opus ē contritione. Si ē confessum; attritio sufficit, in utraque lata historia. In Suarez citato n. 5. V: sed obligat circa peccata omissa ad contritionem Pœnitentia. 2° ex n. 11. apud aliquos non obligat post justificationem. 3°: ex n. 13. in lege nova non obligat, si adsit Pœnitentiæ Sacramentum quia ē magis suavius, et satisfaciens: sentit Diana tom. 2. tr. 4. resolutione 38.

Alias vero distinguo: non: obligat, si non est confessio, concedo; si est confessio, subdistinguo: obligat ex titulo reddendi securiorem vitam æternam, nego; obligat ex alio titulo, omitto. Ex salute procuranda negamus obligationem, de aliis non satago, nec modo lubet, aut licet agere in multos, qui apud Eximium citantur docerit nos teneri ad dolorem, quoties peccata memoriæ occurrant, sive, dum non resipiant, iterum amari videantur peccata. Hæc si falsa, sed extra rem.

Caput 3um

Praxis pro obligatione ad contritionem ex titulo Charitatis

37. Ex Alexandro VII non tenet elicere charitatis actus. Nec est probabile ex damnatis ab Innocentio XI, nec singulis quidem quinquenniis teneri mortales ad ejusmodi charitatem. Sine doctrina Cardenas d. 2D. certum sibi dixit, morientem teneri ad contritionem. Sine contr. apud DD. dixit Thurianus noster, sed nimis tetricè, ut vidit Fuente Hurt. in damnatas d. 6. c. 4 n. 24. quia stat contra Azor 1a p. lib. 7. c. 4. q. 1a et jure optimo addidit Thomas Sanchez in Decalogum lib. 2. c. 37. n. 2. casu 8. visus est consentire de Lugo d. 7. n. 276, et apud ipsum DD. graves. Eorum ratio, quia tentationes occurrentes vinci possent via alia, nec est unde in morte potius charitas urgeat. Res expectat ad tract. de Char. Sed nostra non est.

38. Ad praxim vero ex Fuente Hurt. n. 26: si non satisfaciat

in tempore præcepto charitatis moriens, tenetur ad eam in morte, quia obligatio non satisfacta durat. Dr. est Lugone, nec dissentit Rvm. citatus §. 1. Nodo: non tenet Confessarius, vel quivis alius Pœnitentem admonere de obligatione charitatis habendi. Et quia, vel scit, vel ignorat eam. Si 1m frustranea est admonitio. Si 2m, ratione ignorantiæ excusat à peccato, nec ea charitas est necessaria necessitate medij: ergo in casu admonitione laqueus ponunt morienti conscientiæ, ne admonitus, si contritionem non habeat, peccet. 2, quia forte moriens stat à sententia contraria, probabili, et negante.

30. Ad praxim 3º: qui in moriente obligationes admoneat, Confessarius excitet animum, motiva proponat, et alliciat ad contritionem. Hæc debet agere.

Caput 5m

An moriens teneatur ad probabiliora?

40. Dico: circa licitudinem rerum licet in morte sequi sententias probabiles, quia sequi licet alias, ergo nec moriens quoad hoc tenetur ad probabiliora. Ita Casnedi tom. 2º d. 14. §. 6. à n. 176. et est Justini Prado, Ledezma, et alij, quos Casnedi dabit. Ratio: licet sequi in morte, quæ excusant à peccato; sed sententiæ probabiles excusant à peccato: ergo. Pr. min: excusant in vita: ergo excusant et in morte. Et est à priori: excusant à peccato in vita, quia sub his prudens agitur; sed dum manent probabiles, prudens agitur

in morte: ergo.

11. Dices: in vita licet hæc propositio: tuliarit pot per diem differri confessio, communio, restitutio: ergo etiam licebit, dum mors proximè urget; sed hoc est falsum: ergo. Nego consequentiam 1am. Est disparitas: ea propositio probabilis erat in vita, quia probabiles erant ulteriores dies vitæ, longævique; extrà in mortis articulo jam non sunt probabiles ulteriores dies: non est ergo probabilis jam propositio. Ac circumstantia propositio reddit practicè improbabilis. Nos loquuti sumus de probabilibus, quæ probabilia maneant, nec immutentur.

Disputatio 2a.

De Confessione morientis.

Caput 1m

Obligação, et natura Confessionis.

12. Præeant Certa. Certis est 1. undecumque oriatur mortis periculum, quisque Fidelium ex præcepto Divino tenetur ad confessionem Sacramentalem. Adeant Sacroin et Hispalensi. de Lugo d. 15. s. 3. Hinc ex Pij V Bulla Super Gregem anno 1566 præcipitur Medicis, ne tertium ultra diem ægrorum invisant, ni de confessione ipsis constet per Confessarij testimonium in Scriptis. Præcipiunt ultra arte Doctoratum facere juramentum de observanda constitutione Piana. Hæc circa ex Suarez de Pœnitentia 35. s. 3. Sanchez in Decal. lib. 3. c. 16. à n. 10 videndis 1. non urget Bulla in quocumque morbo, nisi in periculoso. 2o: satisfacit Medicus, si per alios admoneat in-

et per alios,
firmum, certior reddat de facta Confessione. 3: etsi infirmus recusset accedere ad Pœnitẽ, deserendus ñ ẽ à Medicis, si damnũ indè emergat. 4: et juramtũ præstitũ à Medicis, et Bulla Piana solũ obligant eo modo, quo fuerint in usu.

43. E certis 2: ex Tridentº S. 14. quisq Fidelis postquã ad annos discretionis pervenit, tenet aperire in Confessione õia mortalia, ẽ interna, quoad speciem, et numerũ, ñ ofessa, et circunstãas, quæ mutent speciem, eo modo, quo hæc fuerint in consciẽã. 3º: quisq oblita inculpabiliter, l, justa ex cãa prætermissa peccata, in 1ª ofessione aperire debet ex 11ª damnata ab Alexandro VII. Et ẽ rão, quia ñdũ erãt directè subjecta clavibus Ecclæ. 4: hic Peccatorũ cumulus, qui exprimi debet in Ofessione, vocat illius integritas. Quæ ẽ gemina.

44. 1ª ẽ mãalis, cum õia ñ ofessa absute, et simplr Pœnitens aperit. 2ª ẽ fralis, cum aperit õia, quæ hic, et nunc pot. Hinc siquis ex oblivione, cãavè bonã prætenit aliquod peccatũ, Adhuc ẽ integrita fralis, fitq Sacramtũ. Integritas fralis requirit per se, nec aliũ ex modo ordinario satisfit Deo.

45. Ab integrite mãali excusant multa. 1ª ẽ impotẽa phyca Pœnitentis, qui ñ tenet ad impole. Sic excusant mutus, qui solũ per nutus aliquod pot peccatum ostendere, surdus, qui ñ pot õia aperire, linguæq ignarus, cum ñ adest Confessor linguæ peri-

tur. 2ª ē immoa moralis Pœnitentis, l, Confessarij; ut si post confessiũ aliquod peccatũ, jam jam infirmus deficiat, sensusvè deficiant, aut grave periculũ immineat, ut conflictu in bello, naufragiũ in aquis. Imò tunc juxta aliquos poterunt absolvi sub multũ sufficiente, si se Peccatores afirment. 3ª cãa, si grave damnum immineat ex integrite maali, ut si Confessarius eet revelaturus illud peccatũ, aut fœmina prudens sibi, l, Confessario periculũ timeat labendi ex peccato cfesso. 4ª ē, si aliquod peccatũ aperiri ñ pot sine violatiõne sigilli, ut si peccatũ dicere nequeas, quin Persona aliqua inde dignoscat peccans: quam q celare debueras rãone sigilli.

46. Infert 1°: sufficit integritas, rais aliquando, et ea semper requirit. 2°: sufficit Confeõ facta per nutus, scripta, signa, &ª nec semper petit vel 3°: id nario petit, et eealiũ, esto aliquod quid sensile extensum, quo dolor fiat sensibilis, sitq virtualis Confeõ.

Appendix.

An peccatũ in gere sit suffiens maa Confessionis?

47. Dico: moriens, qui in pñtiã Sacerdotis confessionem petijt, aut vera sgna doloris exhibuit, quin aliqd peccatũ in particulari nutu, aut voce sigficaret, pot absolvi. Est contra ferè ōes Thŏistas, & Rª dixit Diana pte 3. tr. 4. res. 1ª Et cra Sotum, Canũ, Nunum,

et Alvarez, sed id impstile dixit Joanne Sanchez d. 44. Selectarij. n. 34. qui multiplici firmat textu Conciliorij, et PP.m Est a nobis Fr. Prado tr. de Penitea, q. 3. de qual. confessionis, idq doctrine Aug, et The conforme pronuntiat. Id declaratij fore à Clemente VIII et Paulo V, testant multi. Videas Moya tom. 1. tra. 3. d. 6. q. 1. à n. 1.

48. Pr: qui per signa, aut vocem confessore petit sese peccatorem significat; sed eo ipso pot absolvi: g. Pr min: qui se Peccatorem significat, confiteri peccatum in gene; sed peccatum in genere e naa sufficiens, ideo pot absolvi: g. Rao minio: quidquid e peccatum mortale, e maa, que sufficit ad absolvendum ex Tridentino: g. Confir: qui solum recordat se peccasse, quin sit in memoria species, numerus, pot et debet confiteri: g. pot absolvi. Constat ane, quia debet aperire peccata eo modo, quo sunt in conscientia. Urget: sufficit aliquando confessio n integra quoad numerum: g. sufficit confessio n integra quoad speciem: g. sufficit Confessio peccati in genere.

49. Dices 1: qui non recordatur, deberet aperire vitam preteritam peccata: g. nulla pbao est. 2o: ex Tridentino numerus debet aperire etiam: g. 3o: sola voluntas confitendi sine actuali confessione n sufficit; sed in isto moriente sola dat voluntas confitendi: g. 4o: petere Eucharistiam, aut jejunium non e jejunare, nec Eucharistiam recipere: g. petere Con

fēony, n̄ ē confitens; q̄ n̄ sufficiat sola petitio Confeonis. Ad 1m. nō dnē, quia nulla est obligaō aperiendi pecca ta jam ꝯfessa. Nec ē ad 2m Thomistica instña, quia quid erit, si hoc ille nec vix præteritoꝝ species, et numerum Peccatoꝝ in mente hēat? Solum erit peccatum in gēre. Ad 2m. distinguo: debet perse, ꝯcedo; debet ꝯ in extrema, nego. Concilium loquitur de eventum perse, non de extrema necessitate; circa eam tenet nr̄a disputaō. Ad 3m. omitto maj, quia si ea voluntas manifestet, n̄ ē sola voluntas. Nego min. Hic n̄ ē sola voluntas, sed ē ꝯ manifestaō, et petitio Confeonis. Si petit, se peccatoꝝ reputat: ꝯfitetur, et ē ꝯfessio. Ad 4m. ꝯcesso anū esse longe dissimilem ad eam negandam. Asserum velle, et petere nec ē Eucharistia, nec illius acceptio, nec jejunium, et abstinēa cibo; sed res disparatæ et in ordine diverso. Econtra petere Confeonem ē dicere se ea indigere, se reum peccatoꝝ illud reputari; si hoc n̄ ē ꝯfeo edoceant nos Philosophi, quid illa erit?

Caput 2m.

An moriens, qui dedit certa signa doloris in absentia Confessarij, possit absolvi?

50. Tarpejo fulmine percussit Clemens VIII die 20 Junij anni 1602 hocce assertum: licet per litteras, vel interNuntium Confessario absenti peccata Sacramentalitr ꝯfiteri, et ab eodē absente absolutionem obtinere. Hinc nata difficultas. Titius petijt Confeonem, aut vera dedit signa

Communis cum teste, l. testibus. Confessarius ibi distribuebat
De quibus dicendum Confessarius edocet? V. in absentia
2° abest ad ipsam morientis. Poteritne absolvi?

51. Dico V. moriens, qui absente Confessario, confessionem petijt, l. signa vera doloris exhibuit, pot. a superveniente Sacerdote Sacramentaliter absolvi, si testis adsit, qui deponat de petitione, l. signis ad ipsam poenitentis et Confessarij. Stant etiam Gravissimi Auctores apud Tenet de Poenitentia d. 12. ... et Reginaldum tract. 3. d. 6. q. 1.a A nobis e citatus Diana, Sambranus e d. citandus Arriaga, Lugo, et optima quaeque Theologia. Pr. ex D. Thoma opusc. 15 de extrema unctione: Si ad infirmum, qui petijt confessionem, amisit notitiam, l. loquelam antequam Sacerdos veniret ad eum, ungat eum Sacerdos, quia in tali debet baptizari, et a peccatis absolvi.

52. Resp. V. opus illud non e S. Thomae. Contra, quia ex dicendis juxta Tritemium, et alios e S. Thomae. fides 2° ex Thomista Alvarez: S. Thomas loquitur de absolutione deprecatoria, misereatur &a. Contra; loquitur de Baptismo: ergo loquitur de absolutione Sacramentali. Ratio est, quia utrumque Sacramentum ... dispositionem petit, et idem in adulto et incapaci, Neutrum pot. conferri.

53. Constat idem ex Concilio
" Arausicano I. can. 12: Subito obmutescens baptizari,
" aut Poenitentiam accipere pot., si voluntatis praeteritae testimo-

„ nis hec aut presentis in suo nutu. Ex Cartaginensi „
IV can. 36. in 3 parte; constat ex S. Leone, et alijs apud
Tormaz, et Lugo. Constat ex Paulo V in suo Rituali
Romano: si infirmus confitendus, vel antequam incipiat confiteri, „
vox, et loquela aegro deficiant, nutibus et signis conetur „
Sacerdos, quoad ejus fieri potest, peccata Poenitentis cognos- „
cere quibus utcumque, vel in genere, vel in specie cognitis, vel „
etsi confitendi desiderio, sive per se, sive per alios ostende- „
rit, absolvendus est &ª. „

54. Ista est Pontificia Cathedra do-
ctrina observanda proponitur Presbiteris. Dices: Paulus
V hic loquitur ut Doctor particularis, et non ut Supremus
in causis Fidei Judex. Contra, quia in Bulla pro eden-
do Rituali declarat Paulus se id facere pro sui oficij „
debito, quo tenetur, ut in Sacramentorum administratione rigo- „
rose observentur Apostolicae traditiones, et S.S. PP. consti- „
tuti Ritus, et Ceremoniae: ergo non ut particularis Doctor „
loquitur, sed ex Pontificia obligatione. Consulatur de Lugo
d. 17. s. 4. à n. 47. Dices 2º: hic non est Pontificia decisio,
quia non praecessit debitum examen. Contra 1º: quia Ri-
tualis editio fuit post consultationem Cardinalium, ut expres-
se asserit in Bulla. 2º quia firmat Paulus se pro-
ponere Ritualis doctrinam eo modo, quo Clemens
VIII, et Pius proposuerant Missale; sed Missale
proposuerant authoritate Pontificia: ergo et eadem autho-
ritate proponit Ritualis doctrinam.

55. Dico 2º: moriens, qui, absente Confessario confessionem petiit, vel signa vera doloris exhibuit, potest absolvi sacramentaliter à Sacerdote supervenienti, et presenti, etsi testis in absentia morientis deponat de signis, aut alio discesserit testis ipse. Ita plurimi cum Sambrano c. 4. Aingo tr. 5. resol. 25; Sambrano citat alios. Accedit Possevinus, Dicastillo, et è Theologis Joannes à Cruce, et Gallego, citato Prado, et Thomasio, aliisque, quos dabit Moya q. 2. Gormaz, et Lacroix. Probatur auctoritate: in allatis testimoniis S. Thomae, Arausicani, Carthaginensis, et Ritualis Romani non exigitur, quod testis deponat de signis ad presentiam morientis, et Sacerdotis: ergo potest moriens absolvi à presenti, etsi depositio fiat in absentia Morientis.

56. A ratione probatur, et 2ª, et 1ª conclusio: quoties est materia sufficiens, et sufficiens confessio ceteris datis Penitens potest absolvi; sed sive depositio fiat in presentia, sive in absentia morientis est sufficiens confessio: ergo moriens potest absolvi, sive in presentia, sive in absentia morientis testis deponat de signis. Probatur minor: in utroque casu est confessio peccati; sed confessio peccati est confessio sufficiens: ergo. Dices: utcumque confessio, sed confessio ad presentiam morientis, et Sacerdotis requirit. Contra 1º: solum petit ad sacramentum, ut Penitens aperiat peccata quantum hic, et nunc potest; sed hic, et nunc solum potest ea aperire in absentia: sufficit confessio in absentia. Probatur major, quia aliàs excedet humanum modum.

nec dedeceret summam Xpti pietatem Sacramenti Institutio. Igitur moriens ille per testem, non secus ac ignarus linguæ per interpretem refert peccata, et aperit Confessario absenti. 2° posset retractare: ea Confessio moraliter durat: g. postquam Sacerdos advenit, jam Confessio fit in præsentia. Ans. tenet a Govat tom. 1. tr. 7. n. 599. et a Gormaz p. 2. n. 265. Et e ratio: ea Confessio non e retractata, et vivit moriens: g. durat moraliter ea Confessio: g.

57. Dices: moriens e destitutus sensibus: g. jam non e moraliter præsens: g. nec Confessio moraliter durat. Concedo ans, distinguo consequens 1um: præsens quoad alios effectus, concedo; præsens quoad continuandam moraliter Confessionem nego 1am, et inde 2am. Petiit confessionem, et ea fuit voluntas ultima, non e retractanda; perseverat g. moraliter, et voluntas et Confessio animata, ut pie creditur, ab interna, et actuali voluntate. Quoad effectus alios non e præsens, quia sensus deficiunt. Quoad alios manifestari non potest voluntas; quoad Sacramentum, quia jam e data manifestatio, et ea durat. Sic voluntas testamenti durat moraliter, et si quoad alios effectus præsens non sit homo ille.

58. Confirmatur: petitio Extremæ Unctionis moraliter durat, etsi sensus deficiant [illegible]: g. confessio petita poterit dici moraliter durans. Hæc a paritate probari possunt.

Argumenta.

59. 1m: ex citato Clementis VIII decreto non potest absenti confiteri peccata, et ab absenti absolvi moriens:

q̃ hæc sententia male audit. Alter, quia præceptum fuerat à Pontifice, ne docerent ut stabilis, aut deducerent in praxim. Respondet de Lugo, Pontificem loqui de confessione stricta, non de lata. Stricta est individualis Confessio et explicita de peccato individuali. Lata est virtualis confessio per signa doloris. Non placet. Respondet Eximius d. 4. s. a. Pontificem damnare propositionem copulative non divisive; in sensu copulato et Confessio, et Absolutio dari poterant in absentes. Divisive prohiberet, et Confessionem cum absente, et absolutio ab absenti. Sic plurima sunt in scriptura exempla, in quibus non divisive, sed copulative sumptis malum est. Sit in exemplo: qui propriam uxorem dimittit, et alteram ducit, mœchatur. Et in dimittere uxorem non est mœchari, nec est aliam ducere mœchari, sed aliam ducere dimissa propria. Eximius rationes erant 1, quia sumit est Pontifex particula et copulativa, non divisiva, et, vel. 2°, quia prohibuit Pontifex hanc propositionem: atqui si sensus esset divisive, non hanc, sed has prohiberet. Esset enim duplex. 3°, quia id solum erat tunc in controversia. 4°: quia solum sententia sensu copulativo aliena erat a praxi Ecclesiæ. Hæc sapienter Suarez.

Expositione egregie tulit Clemens VIII, insignis hic in Canonicis, sed parum in Eximius proclivis, et Eximius, et Societatis æmuli; professique jurarunt defecerunt ad Legatum Pontificium. Et hinc certiores reddidit Clementem de expositione data. Inde Clemens die 11 Julii anni 1605 decrevit Suaristicam expositionem non subsistere, id est, jussit expungi et expositionem, et

totq sectionis 4.^{mi} ex operibus Eximij. Et fuit rão, ne nomine confessionis totq Sacramenti fore intelligeret permissq inq absentes, ut bene Gormaz parte 2.ª n.° 280. Adhuc nubes excedit Olympus Suaristicq doctrinq.

61. Alius fuerat Clementis animus. Pontificijq Pauli, Romanaeq Curiq Clementis asserta confirmantis. Fuit in votis Clementi cohibere quorundq usus, qui tunc temporis ex data expõne tentabant defendere absolutione in absẽa. De cetero mens Clementis n̄ erat aliquq pbabilitis tollere in sentia Eximij. Et ità ex Clementis, et Pauli ore se accepisse testat Exim.^{d} in litteris apud Tanneq q.^{l} 9. de Pen.^{a} Idem ex Clemente accepisse Cardinalis Belarminus, et Archiepiscopus Armacanus dixerunt Francisco Florentino, et Leonardo Lesio egregio Theologo nrq Societ.^{s} testatiq sr scripto firmato, et manu, et nomine suis. Testimoniq aliud misit Armacanus ad Lovanienses. Legendes P. Sartolo in vita Eximij lib. 3. Et quidem, cum in lucq daret Rituale Romanq Cardinales aliqui oposuerunt doctrinq circa Moribundq repbatq fr̄e à Clemente. Adhuc 2.^{a} Decembris anni 1620 defensq fuit, eq doctrinq n̄ adversari Clemente VIII. Etsi Fides famq, nullisq DD.^{s} dum ex D. Petri Romana Fabrica rueret precepis hoc misera Clemens ipse ex doctrina Suaristica absolvit cadentq. Nec defuerunt Typographi qui Exim.^{d} Vio è vivis discesserat Clemens, restituta ẽ à multis cũ plausu Sectio 4.ª Videat Lugdunensis impressio. Infert

V: nullibi Clemens, nullibi Illus. temerariã dixit, aut scandalosam expoñem. Solũ dixit ñ subsistere, id est, expungi. 2°: quia Graeca fide, et audaci calamo Gonetus hoõ et Gallus, et Thomista dixerit, adhuc dari à Nostratibus expoõne ter, aut quater damnatã. Saltẽ suis consulere debebat. Stant à Suario Dominicani Prado, Thomasius, Joannes à Cruce, Acacius de Velasco apud Aloys tr. 3. d. 6. q. 2ª n. 2, et 3.

62. Alia via nobis erit. Et posset quidẽ ex dictis cũ Gormaz, dici zfeoñe ẽe praesente morali. His liberi sumus à damnata. Distinguo añs: ñ pôt per se, zcedo; ñ pôt in extrema, nego. Damnata, ut jacet, neq. copulativè, neq. divisivè sustineri debet. Non copulativè, quia Absolutio in absẽa ẽ invalida: Non divisivè, quia ppõo loquit. de rebus per se, et coitẽ evenientibus. Erat universalis, nec distinguebat necessitatẽ extremã à casu coi; universalitẽ ñ licet confeõ cum absenti, quia debet fieri cum praesenti Sacerdote.

63. Alius ẽ casus noster. Confeoñe cum absenti solũ zcedimus in extrema. Sic integritas non sufficit, nec licet solum aperire unum peccatum, aut peccatis in coi, licet tñ utrumq. in extrema. Et ẽ disparitas: in extrema aliã zfiteri ñ pôt: facit q. quantũ pôt hic, et nunc; in casu coi pôt oĩa ritè peragere. Hinc ad zfraõne, zcesso añti, negat illaõ. Damnata, et universalis ñ deducit ad praxim, sed alia

longè dissa pro casu extremę necessitatis.

64. Sed instat Rev.dus Nuño: Clemens VIII vivę vocis oraculo declaravit, ñ sufficere ofeonę in absẽa: g.o Confr: numquã licet Absolutio in absẽa: g nec licet ofeõ in absẽa. Ans nõ, quod ñ pbat Nuño; si placet, disquas, omittas de ofeone per se, ob ñ ptatẽ vivę vocis oraculiẽ; neges de extrema necesite. Et solutio dat.r à Patre Arersa. Ad ofraõnẽ, negat illaõ. Est disparitas: in Absolutione sr verba, quę dicunt ad psens, et est dêmonstrativũ te, quod psẽam exigit. Sic ex parte iaõni verba ofecraõnis exigunt psẽam Hostię, extrà ad ofeonem sufficit sgum sensibile, nec ê quod exigat cealiẽ psẽam pro õi casu.

65. 2.um ex Cano, Ledezma, Victoria, et alijs: Pœnitẽa ê ecalis judiciũ; sed judiciũ ñ pot dari, nisi circa rem individualiter notã: g nec pœnitentia: g.o moribundus, qui ñ ofexit in individuo peccatũ, nequit absolvi. Confr: nihil ille pponit absolvendũ: g.o Pr ans: actio Absolutionis debet ẽe circa particularia; sed nil pponit ille particulare: g. Retorquet utrumq in eo, qui solũ recordet peccati in cõi. Sanè pot absolvi.

66. Ocessa mari, nõ mirũ. Judiciũ pot ẽe circa mas cõem, judiciũ externũ omittat ut? exigens rem individualiter notã: ideò illud erit, quia nisi clarissime pbet delictũ, absolvendus ê reus, cum sufficenẽ ñ ostet de crimine. In foro ofcientiẽ sine rẽ indivi-

duali ꝯstat de crimine, quia reus ipse, et reus, et actor ē, ipse testat crimen. In foro externo minus ē sine pœna abire nocens, quam quod innocens pœnā subeat, extra in concieā. Conandū ē potius, nè vel ullū nocens abeat sinè penitēa, adhuc ex Diana q. 3.ª citā-tā, et Exim. d. 23. s. 1.ª n. 11. per disqui. minoralē: individualē notā quoad proximā māā, ꝯcedo; quoad remotam, nego. Peccatū ē remota māā, māā proxima ē ꝯfeo, ea ē individualē nota: jam ḡ ꝯfeō, et judiciū ē de re proxima individualē notā. Ad ꝯfraonē, nō ans. Ad pbaonē, ꝯcessā mai, disquat min: nil māg remotū, ꝯcedo; nil māā proximū, nō. Cadit Absolutio supra ꝯfeonē, et ea ē qd particulare. Inde actio versat circa proximū particulare. Nec exponas exemplo hōīs, qui solū recordet peccati in coi. Imō addas: Iste inceperit ꝯfeonē, vixque primū verbū protulerat, sensū destituit. Nonnē absolvendus? Sed nil dixit particulare.

67. 3.m R. ē quid directē absolvat in nrō moriēnti: ḡ. Confr. N: nulla dat notitia de novo Confessario: ḡ nō ē ꝯfeō. 2.º Concilia, et P.P. pro nobis adducti solum loquunt de absoluōne deprecatoria, et Ceremoniali recordaonis: ḡ nil pbant ad rem: P. ans, quia utunt vocibus reconciliationis, et impoonis manuū. Nego ans. Ex citatis Suar, et Diana absolvit directē peccatū in coi, et indirectē species peccatorū. Hinc si ultra tempus, et vita flexerint,

tenebit hoc ille confiteri species, et numerum peccatorum, quia nondum erant secundum speciem, et numerum subjecta clavibus. 1a confirmatio retorquetur: Si confessarius viderit Titium patrantem homicidium, quae notitia dein Confessario de novo dabitur a Titio.

68. Igitur distinguo: nulla notitia perfecta, concedo, quia non datur secundum rem circumstantiarum; nulla de notitia imperfecta, nego. Sane Confessarius nesciebat moriente petere Confessionem. Nesciebat esse in peccato in confesso. Ad 2um nego canonem Carthaginense IV addit: et infundatur ori ejus Eucharistia. Et Carthaginense III quod de Poenitentia, ac de Baptismo loquitur. S. Leo epistola 89. aliter 91: in Poenitentia, et reconciliationis beneficium consequantur. Igitur non de sola ceremoniali absolutione Patres intelliguntur.

Appendix.

Praxis pro testibus.

69. Scias 1o ex Ringo [illegible] 3. res. 30. Joan. Sanchez d. 44. n. 35. pro deporte petitionis confessionis, [illegible] sufficit testis unicus, quia est causa 1a 2a: sufficit infidelis, et haereticus, et inimicus Ecclesiae nisi praesumendus mentiri in favorem Sacramenti. 3o sufficit testis minatus, et qui ex alterius attestatione loquatur. Et quidem in textu allegato non petitur testis immiatus. Sic et minor [illegible] [illegible] juxta Joanne Sanchez n. 35. sufficit pro conferendo Baptismo. Tandem: si dubitetur de veritate testis, aut testis si-

obitet dedsgis datis, adhuc ē absolvendus moriens. Ifilant citati, et Lugo l. 5. n. 84, Moyag q. 6. num. 6.

Caput 3m

An moriens, qui exhibuit signa dubia, aut nulla exhibuit, possit absolvi?

70. Audiendus n ē Corduba apud Enriq. nec alij apud Canine, apud quos Confessio n ē pro oi casu ad Sacramentu Poenitē. His accessit Michael Bajus, apud quem solus petit Confessio, cum res ē per modu judicij, n petit, si absolvi permittit suffragij. Constat opositis ex Tridenti sect. 14. Et rē ratio, quia Sacramentu Poenitē ē actus Judicij, ad quod opus ē delatione delicti. Neq ea Sacramenti variari pot, et ea alia pro casu morientis, alia pro casu bene se habentis vivi.

71. Pro hac, Confessione signa l. si certa. Ex his ē petere Confessionem, asserere se de peccatis dolere, et petere Confessarium. Signa dubia sl pectus tundere, oculos in Celum attollere, imagines devote aspicere. Et in dubio, an ista hic, et nunc in moriente fiant ordinante ad claves, aut oriant ex mortis angustia, cordis oppressione.

72. Dico: 1º: moriens, qui nec audiens, nec loquens, exhibuit signa dubia doloris, pot sub conditione absolvi. Stant à nobis Sanchez c. 4. dub. 2. § 4. Aingus tract. 5.

resol. 28. et d. Moya q. 3. pluzimis apud ipsos. Stant contra Bonacina, et alij, quibusen pro tempore maligna circumstantia noster Exim. Nobisq; e sublimi Doctrina Exm. Aug. eum, qui tundit pectus, id facere, ut arguat, quod latet in pectore, et ut evidenti ::::: su:::::: castiget peccatum, dixit: ergo signum dubium tunctionis pectoris e sufficien. petitio Confessionis.

73. A ratione: ea signa, si sint in ordine ad claves, sunt sufficiens petitio confessionis; sed si in ordine ad claves: ergo sunt sufficiens petitio. Ratio maioris, quia si ea ordinat ad claves, ordinat ad absolutionem: ergo amat Confessionem, et Sacramentum. Iam minor probatur: Ea signa ordinando ad id, quod sibi cognovit natio, sed sibi Fidelis moriens agnovit natura absolutionem: ergo ea ordinat. Ratio maioris, quia non debet praesumi Christianum in extrema necessitate non amare Sacramentum, nec ordinare ad Sacramentum, quae potest ordinare. Dicitur: si signa dubia: ergo est dubium, an petat Sacramentum; sed in dubio standum est pro salute animae: ergo. Aliter ero dicendum.

78. Dico 2°: moriens, qui nec Confessionem petijt, nec ullum dedit manifestum signum doloris, et sensibus destitutus jacet, potest sub conditione absolvi, si Christiano modo vixit. Ita S. Antoninus, Molphesius, Homobonus, Leander a Sacramento tom. V. de Poenitentia tr. 5. d. 5. Lacroix hic n. 1162. Cardenas d. 48. a capite 3. Moya q. 4, et apud ipsum multi, et e qui afse

rat ita dimisse agendo Cardinalium et Salmeronius. Imo Clemens **VIII** apud Diana, ut dixi, absolvit cadentem. Itrariant Thisie plures, et plures ex Nrii. Patre Sublimi Doctore lib. V. de adulterinis conjugiis c. 26. in tomo 6: "Cathecumenis quo in hujus vitæ ultimo constitutis, si morbo, aut casu aliquo sic oppressi sint, ut quamvis adhuc vivant, petere sibi tamen Baptismum, vel, ad interrogata respondere non possunt, prosit eis, quod eorum in fide Christiana jam nota voluntas est, ut baptizentur ::: quæ ad (c. 28.) baptizandi eadem reconciliationis est causa: ergo moriens, qui nulla signa exhibuit &a."

79. [illegible] ratione: in extrema necessitate potest moriens absolvi sub dubia confessione; sed in moriente sensibus destituto est dubia confessio: ergo moriens sensibus destitutus potest absolvi sub conditione. Ratio majoris vel, quia incerta tunc est confessio; sed si voluntas ejus incerta est, multo satius est nolenti dare, quam volenti negare ex Sublimi Augustino c. 26: q. 2o quia in extrema sub materia dubia in lixivio v.g. potest conferri baptismus: ergo a pari. 3o, quia omnia tentanda, cum agitur de magno animarum periculo. Minor probatur 1a ratione vel, quia incredibile est, nec in fine vitæ hujus baptizari Cathecumenum velle ex citato Sublimi: ergo est incredibile Christianum non petere confessionem. 2a quia forte gemitus, forte suspiria, forte labiorum motus, forte crebri respirationis

ictus totiesque signa erant doloris; sed ita fuisse praesumendum est: hoc probo, quia vivebat vitâ Christiana: ergo volebat mori Christiane.

80. Dices: moriens iste subito vocem amisit, et sensum apoplecticus. Ita ex Cardena num. 70: forte in mora aliqua, quia se à morbo corripi sensit, signa dedit; sed ita dedisse est praesumendus in Christiano: ergo absolvi. Probatur: quoties est causa justa, potest sub conditione absolutio dari; sed hic est causa justa: ergo. Major constat paritate baptismi. Constat minor, quia est prudens dubium; sed illud est causa justa: ergo.

81. Dico 3°: moriens, etsi scelestissime vivat, sensibus destitutus potest sub conditione absolvi. Ita Cardenas à n° 68. Tamburinus in methodo confessionis lib. 2. c. 10. n° 12. Joannes Poncius in cursu Theologico decis. 46. conclus. 4ª. alijque cum Moya q. 4. S. 1°. Accedit Marcancius, qui sententiam priorem retractavit hac ex causa: incidit in morbum, vocemque amissa, signa dabat gemitus, et suspiria; sed in cogitatione sacerdotem nec minus signa intelexit, nec absolvit. Convaluit Marcancius, et in pristinum restitutus sanitatis, veram edocuit sententiam.

82. Dico 4°: moriens, qui in ipso duello, vel adulterio lethaliter vulneratur, aut sensu destituitur sive ex vulnere, sive ex morbo aliquo naturali potest sub conditione absolvi. Hinc: moriens, qui in bona salute ad ~~[illegible]~~ absolutionem non admittebatur ob frequentia peccata, et proximam

[illegible]ones, vitiaq consuetudini qui sensu destituatur, pot sub conditione absolvi. Et ita Cormaz citat. n. 266, Bonagratia, Tamburinus, Cardenas, et Lacroix cum multis lib. 6. n. 1163. Pr. ex sublimi Aug. c. 28: et e pro triplici solutione: ego non solum alios Cathecumenos, verum etiam ipsos, qui viventis ~~[illegible]~~ conjugii copulati retinent adulterina conjugia cum salvas cognoscit [illegible] permanentes non admittimus ad Baptismum, tamen si desperati, et intra se penitentes jacuerint baptizandos puto; ergo pari ratione baptizatus hoc pot absolvi, etiam si prius fuerit in peccato.

83. A ratione: cum e materia dubia, pot dari absolutio conditionata; sed hic e materia dubia: ergo moriens, qui dicta Pr. mox [illegible] credendus e, moriens illum dare signa penitentiae: ergo Pr. ans: sciebat, sine penitentia se non posse salvari; sed credendus est se signa dedisse pro eo, quod agnovit necessarius ad salvationem: ergo: conclusio e sublimis Doctoris c. 26: credibilius enim est, si posset, velle se potius fuisse dicturus ea Sacramenta percipere, sine quibus jam credidit non se oportere de corpore exire.

84. 2o: Extrema Unctio administratur [illegible] certis morientibus: ergo pot et dari conditionata absolutio. Ans e com. [illegible] si non e certum. Pr. illatio: ideo ex Barbosa, Vicastillo, et aliis apud, et cum Lacroix lib. 6 n. 162, et 2107. licet Extrema Unctio, quia censetur Christianus, qui vult mori in Religione, velle e

media religionis; sed hæc ratio stat pro pœnitentia. Resp., quia ea est mediis necessaria ad salutem. Posset confirmari: ipsa externa professio Fidei non retractata, nec ęquivalenter est sufficiens petitio confessionis; sed in viro moriente est externa professio Fidei non retractata: ergo est sufficiens petitio Confessionis. Dixi non retractata &c, quia si expressè verbis, vel implicitè per signa propria hæreseos recessit à Fide, professio non durat. Major est aliquorum apud Moyam n. 26. et meo videri est Divi Aug. c. 26: prosit eis, quod eorum in Fide Christiana jam nota voluntas est, ut baptizentur; atqui ex Aug. c. 28. eadem est ratio pro pœnitentia: ergo. Et ratio est: professio externa est externa protestatio moriendi in Fide, et amatæ salvandi. Sed hæc protestatio est sufficiens petitio: ergo. Ratio minoris, quia protestatio amatæ salutis est protestatio pro mediis necessariis in extrema eorum necessitate. Urgetur: dum certò non constat de indispositione, potest absolvi; sed hinc certò non constat: ergo. Minor est certa, major est Cardenas n. 73. Ludovici à Conceptione, Marini à S. Joseph, et Joannis Poncij.

85. De morientis Fide constat 1.º ex fama. 2.º per testes. 3.º ex serto Mariano, ex Icone, Sanctorum effigie, reliquijs, &c. Et quid si dubitetur, an sit Christianus, nec adsit testis, fama &c.ª? Adhuc dico 5.º moriens, etsi sit aliquod dubium de religione Christiana, potest sub conditione absolvi. Da Æthiopem sensibus destitutum, et Gaditanum. Ignoratur, an sit Christia-

nu, nec solent Æthiopes baptizari, donec instructi, et multos post dies, quibus in Hispaniam appulerant. Consentiunt nobis graves Theologi in negotio consulti. Rao: requirit requirit vita, ac fides ad absolutionem; sed hoc, de cujus vita ē aliquod dubium, pōt absolvi conditionate: g. et hoc, de cujus fide ē aliquod dubium. Dices, quia ē dubium; sed est resolvendum in favorem animæ: g. Dices, quia si ē credendus indispositus moriens, nisi expresse confiteri ex Ludovico a conceptione: nisi evidens, aut certum de fide sit ex Joanne Pontio: in dubio nemo ē præsumendus indispositus ex Martino à S. Joseph. Infert ex Dingo tract. 5. res. 30, et alijs cum Lacroix citando: etsi moriens dicat se non petere Confessionem, absolvendus est sub conditione, si ... aut dubitet, an ægger ex frenesi loquatur.

Praxis

Pro Religione dicernenda.

86. Reg. 1: Hispanorum quisque Catholicus credendus ē, et absolvendus, quia paucissimi recedunt a Religione Christiana. 2°: ceteri in Hispania Catholici credendi, nisi oppositum notissimum sit, quia in plurimis sunt Catholici, et qui hæretici sunt sunt communiter notissimi. 3°: Æthiopes in Hispania Europea Catholici credendi, quia sunt communiter, præsertim post multum tempus. 4°: ex Lacroix lib. 6. n. 1685 in exercitu, quorum milites majori ex parte Catholici, moriens quivis credendus Catholicus, et absolvendus. Hoc urgens in exercitu Hisp.

pano, nec in adscribit[ur] miles, qui se Catholicum n[on] testet[ur]. Ita sua lege sancivit Philippus V Pientissimus Rex Esi ac Pater clariss. Hispaniarum vindex, et restaurator: quo facto, qua luce, queisque signis Philippum V jam ab anno 1653 in suo opere Critico. 4? annos ante Caroli II obitum Laurentius Gracianus prædixerat; nec immerito erga Regem, qui quoque in I suavitas, in II prudentia; pietas in III; in Philippo IV erga Eucharistiam amor, erga Conceptionem fides conspicienda reviderent, sumpsit, et Mirandos dedit. Posset illud Poetæ: multis valet ille Philippis. Hæc indulta abeant in grat. Principis de nra. Societate, et Schola Eximia optimè meritis.

87. Resp. 5°: apud nostras Colonias, et Gentes Indicæ quisque Europeus Catholicus credendus ē, quia Hispani sunt. 6°: Indi pacifici Catholici credendi, quia ex pacificis ferè nullus apostata. 7°: in actuali rebellione, si testent[ur] Indi se non in Religione, sed in ministros arma sumpsisse, absolvendi sunt. Sanè in Darien Indi rebelles adhuc erant Religionis amantes, nec semel id experti sunt Missionarij. 8°: Æthiopes apud Indiam nati absolventur, quia jam sunt Catholici. 9°: Æthiopes post multu tempus avulsi navis sunt absolvendi, quia jam Catholici præsumunt[ur]. 10°: ex eadem ratione apud Philippinas, Sinarum, et Japoniæ Gentes Catholicæ credendæ sunt, q

sit coinq: Et dicta transferat ad Lusitaniq, et illius Coloniat.

88. W: etsi militer ante conflictum noluerint confiteri, si in conflictu vulnerent, absolvendi sunt. Et Dita Sacrorum. 12: etsi hæreticum sciat agressu aliquis, et miles gregarius, dissimulatè poterit accedere Sacerdos, et quin explicitè de Religione Catholica sermong instituant, posset adducere [illegible] morientq ad confessionq. Si consentiat et moriens poterit absolvi ex Sacroru n.º 1866 legendo; et ê ratio, quia pluries ê hæreticus materialis, quod jam olim providerat [illegible] commoratus in Bohemia.

Argumenta.

89. 1.m ex Concilijs, et PP. allegatis requiritur pro Confessione signum sensile per se, l, per alios significatum Confessario; sed in isto moriente sensibus destituto n ê signum sensile per se, aut per alios significatum Confessario: ergo talis moriens n potest Confiteri: nulla ê hic externa sensibilis confessio: ergo. Urgeo: ad absolutionem debet fieri præsens confessarii voluntas, et dolor; sed n fit ita præsens per signa dubia: ergo. Pro mi: n fit voluntas præsens, neque dolor per signa compossibilia cum actuali peccato; sed signa dubia sunt compossibilia cum actuali [illegible]: ergo. [illegible] [illegible], nec incongruè PP. n loqui de hoc casu, nec de extrema necessitate. Alij ex Cardenas concessa mai, distinguo minq; n ê signum certum Da, concedo; signum dubium no. Hinc ad confirmationq ans distinguo: nulla certa Da, concedo; nulla dubia; no. Non ê signum certum, nec certa confessio. Est adhuc signum dubium per se significans, quia fortè labio-

rij motus, suspiria, et gemitus totidem erat indicia, quibus confessionem petijt. Illud est dubia Confessio et ad collationem absolutionis sufficiens probatur.

~~Ad urgeam distinguo maiorem:~~

90\. Ad urgeam distinguo maiorem: certo praesens, nego; praesens, vel, certo, vel, dubie, concedo. Distinguo minorem. Ad probationem distinguo maiorem: per signa completa dimotu, concedo; per signa incompleta solum ex se, non ex circumstantiis, subdistinguo; non sit praesens certo, concedo; non sit coniecturaliter praesens, nego. Atque minorem. Signa sunt ea dubia, ut gemitus, et fortè respirationis ictus, alijque motus non inferunt infallibiliter dolorem, suntque compatibilia cum actuali peccato vel ex se, quia ea signa ex se non significant dolorem. 2º sunt compatibilia est in circumstantiis simpliciter, quia est in circumstantiis possunt alio ex fine a momenti causa. Adhuc in circumstantiis mortis, in qua Fidelis quisque praesumitur dolens, sunt signa, non infallibilia, sed coniecturalia, et prudentia Confessarij.

91\. Nec desunt exempla vel manum attollere ex se nihil est dictu. Adhuc siquis immersus aquis manum attollat, creditur auxilium petere pro vita salvanda, quia in his circumstantiis id visum est significare. 2º est apud Contrarios cum Laiman, et Lugone, et Aloya q. 3. S. 3. n. 5. licet Sacerdoti Ministerio Confessio praevia ad Sacramentum sufficiens non sit ex se ad absolutionem, adhuc tempore pestis ratione

circumstantiis sufficiens putat, quia credit facta ex intrinseco dolore. 3º ex Cardenas: siquis dum ludit, prodiens chartam a cum e duabus prodere deberet B. si bene percutiat a latere a socio, percussio ea nil ex se significans, hic ex circumstantiis ludentis significat errorem, et non hanc, sed aliam chartam debere prodere ad ludum. Non aliter signa, quae nihil certo doloris ex se significant, significant ratione circumstantiarum. Item ex signis coniecturalis, et prudentibus significantibus dolorem morientem potest absolvere.

92. Instas 1º: ergo et poterit baptizari Gentilis vel Mahometanus sensibus destitutus. Ratio, quia est in dubio, an signa data sint [illegible]. 2º: ergo et poterit absolvi sub conditione lapis, equus, et mulus. 3º: ille Sacerdos Sacramentum exponeret periculo frustrationis; sed hoc est irreverentia erga Sanctum Opus Omnis. Ergo ex Cardenas cit. d. num. 82. distinguo ad 1m: si affectus erat, et proclivis ad Religionem, concedo, etiam iuvet supra citatus Sacramentum; proclivis erat ergo pie credendum in ultimo vitae discrimine velle Baptismum, sine quo Cathecumenus, et assius cognoverat impossibilem salvationem; si non erat affectus, nego, et est disparitas: non quia frustraret Sacramentum, nec non frustrat data conditionata absolutione ad lapidem. Alia est causa. Nota, et certa erat pertinacia illius sive Gentilis, sive Ma-

hometani: sub hac certitudine indispoonis nequit absolvi. In nro morienti talis n e certitudo. Hinc in Mahometano dubium eet imprudens, n prudens.

93. Ad 2am nego: apis, et mulus ss incapaces. Sine caa tunc proferret ditionatę absolutionis verbum. Ca prolatio peccatu foret, quia eet ludere Sancta. Ad 3m Vex Cardenas cp. 3. n. 57. et d. 46. c. 2. n. 91. et alibi addit Aingo, Sambrano, et Subtilis Nicolao Martinez, no maxem. Absolutio daret ditionate: si eet dispoo, absute valeret; si n eet, maneret conditionata, et nunqz frustrata. 2o ex dicendis cp. sequenti, omissis mari, no mixq. in extrema Sacramenta cedunt juri suo ob nrq salutem. ——— Non e g o irreverea.

94. 2m: ideo posset absolvi, quia eet vita ante acta Xptiana, l, sga dubia doloris; sed n sunt in morienti dubio quoad religionę Xptianam: g. Confr ex Lugo: Confeo debet ee post peccatu; sed in nro morienti n e post pecty: g. Urget Vex Arriaga, et Thyrso: vel judicat Ofessarius, morientę peccasse post vitam Xptianam anteactę, l, non peccasse? Si 2m, a quo peccato absolvit? Si 1m, jam, dato pecto, nil ducit vita anteacta. 2o, quia prohibita e in Societate praxis hujusce dispooni: moribundus, etsi nullu sgum det, aut dederit ptionis, adeo ut Sacerdos, nec sciat, nec prudens putare possit peccasse sensibilem aliquę ofessionę absolvi pot: g.

95. Concessa mai, distinguo min: sed ea n̄ si eodẽ modo, et fundo, concedo; alio modo, et fundo alio, nego. In Xptiano signum presumit, quia est Xptianus, et velle credit quę nccaria noverat, ut nos edocuit Sublimis Augus. In Æthiope minoris fundus ē alio modo ex duplici dubio: quia in dubio ex sępè visis, et expertis credendus est Xptianus, quia dubium resolvendum ē in favorem aq. Hinc dubium aliud: si presumit Xptianus, presumit volens quę sint nccaria ad salutem.

96. Ad contraonem, apud nos, facile negat min: signum presumptum in extrema mortis ē post peccatum. Alia via apud Moyam dolor presens fit sensibilis tunc ex vita anteacta, tunc, quia quoties moriens ad confessionem accessit in salute, toties confessus ē, et petijt Confessionem pro mortis articulo. Ea petitio durat. Est et via 3a: Professio Xptiana externa durat, nec ē retractata in morienti. Ea tunc ē Confessio post peccatum.

97. Digressio 1a nit ad nos. Peccavit utique: sed presumit hic, et nunc post peccatum petere absolutionem per suspiria forte, et forte per alia. In 2a: contemnenda n̄ ē doctrina Govat tom. V. tr. 7. n. 606: non prohibet nobis a Societate praxis, sed prohibemur eam doctrinam docere. Et ē ratio 1a, quia in preludio expresse dicit prohiberi doctrinam. nec verbum ibi ē de praxi. 2o quia inter-

dicunt ibi et alij doctrinę, quarū praxis certò n̄ ē prohibita. 3.º quia nusquā Societas p̄hibuit praxim alicujus doctrinę, quę tradiderint alij ex suis clarissimis. Prohibemur, docere eam, ut uniformis sit nr̄ę Religionis doctrina. Adhuc cum Lovat num. 604, ɔcessio anti, negat illaõ. Alia ē antis doctrina, alia coentis. In coentis, et nr̄a doctrina prudens pręsumit, sgūm dari Pœnitēę. Econtrà in proscripta antis doctrina prudens non credit sgūm dari ad absolutionę.

38. 3.m: ut det ɔfeõ, debet ePœnitens peccata manifestare Sacerdoti; sed moriens sensibus destitutus peccata n̄ manifestat: g. Pr mir: manifestare ē dare notitię certę, et indubię; sed moriens sensibus destitutus n̄ dat notitię certę, et indubię: g. ɔfr: si moriens noster poẽt absolvi, poẽt absolvi excomunicatus, denuntiatus in ordine ad ~~dolorē~~ excomunicaõnem; sed n̄ pot: g. Raõ maris, quia nequit Sacramtaliter absolvi à peccatis, quin prius absolvat à censura. Ratio miris, quia alias redderent inanes Canones Ecclęę quibus p̄hibet absolutio à censuris sine certis sgis.

39. Distinguo maıꝫ: manifestare certò, nõ; manifestare dubiè, et prudent., ɔcedo. Æquè mirꝫ. Ad pbaõnę distinguo maıꝫ: manifestare certò ē dare &.a, ɔcedo; manifestare dubiè, et prudenꝫ ē dare, &.a, subdistinguo: ē dare notitię certam, et indubię infallibię, nõ, dare notitię certę, et indubię prudenꝫ, ɔcedo. Siliter

ming. Certa manifestaõ ẽ per sgã certa doloris certo data; hic ea ñ dant. ∂ Manifestaõ dubie, et prudens ẽ dubia quoad existere, et prudens quoad significare; dubia quoad existere, quia certũ ñ ẽ ea sgã data fuisse, sed presumit? ẽ prudens significativa, quia sgã ea doloris, licet ex se ñ significent eum, in his circunstãis prudens credunt eum significare. Recole dicta ad vigeam 1ⁱ argu^ti. Pro conditionata absolutione hic prudens manifestatio sufficit.

100. Ad opiaonẽ Cardenas ñ 88. resdet, adhuc inanes Canones ñ fore, etsi absolvat, quia casus supersunt, in quibus absolvi ñ pot. Sic evenit in casu mortis. Cæterũ ex eodem num. 89. disquio marem: posset in foro interno, ocedo, quia equa raõ ẽ; posset in foro externo, et ad honorẽ sepulturẽ Ecclesiastice, nẽ. Est disparitas interni ab ~~exte~~ externo: In externo absolvi ñ pot sine sgõ evidenti doloris ex decisione juris ex cap.^e à nobis 2ª de sentia excomunicaõnis: ut si de ipsius viventis penitẽa per evideã sgã ostiterit, defuncto ẽ absoluõnis beneficiũ impendat.? Hæc evideã ñ petit in foro interno. Et ẽ raõ disparis resoluõnis, et juris. Absolutio peccati ẽ ad salutẽ animẽ, et contra penam eternẽ; absolutio in externo à censuris ẽ ad sepulturẽ, et Purgatorij penas minuendas.

Hoc 2m si cũ 1m cõpares, leve ē. Hinc in pœnam contumaciæ Excomunicatis petit eũdē cõgi, aliis æternæ salutis summa Xpti Dni Pietas Sacramentũ instituit.

Caput IV.

An hoc vulgariter, et citra evidẽs mortuus, nec pecta cõfessus, possit cõditionatè absolvi intra 24 horas, quibus ex more exponitur?

101. Non debet homo vulgus Medicos peritos deridere, si ĩ nulla contra eos, qui mortui putant...... machinant, dixit Paulus Sachias Pontificiæ ditionis Protho-medicus Gẽralis tom. V. qq. medico-legalium lib. 4. tit. 1. q. 11. n. 54: q° nec despiciendi spirituales medici, si de homini, qui mortuus putat, absolutione satagant, vocatis in momentũ auxiliis, sed ecce nuntiat fama, testisq. deponit jam Titiũ solutũ carcere mortali. Pergis adhuc, adestq. tibi Titius: a circunstantibus pro mortuo het, nullũ ē respirationis sigñũ, scripsit Lambertini lib. 4. de Canonisatione Sanctorũ p. 1a c. 21. n. 12: medicus testat juxta sua principia, Titiũ fore mortuũ, addidit citandus Remiguis. Proh dolor! nondũ ille pœnitẽtiæ Sacramento potitus erat. Res ē summi momenti, a quo pdet æternitas. Ctne absolvendus?

102. Laboris intẽ arguta ñ erit 1: vere mortuus ñ ē capax Sacramentorũ. Est cõtra Cantagirigas.

Rão, quia vere mortuus n̄ ē jam hoĩ, in illo n̄ ē dispõõ, jam n̄ ē, nisi irraãle cadaver. 2º: hoĩ evidenter mortuus. talis ē ~~excoriatus~~ capite truncus, dissectus, &ª. Rão, quia jam evidenter n̄ ē homo. 3º: hoĩ vulgaris mortuus, si prius in mortis articulo confessus fuerat. Ratio, quia jam n̄ ē in extrema necessitate. Extrema remedia soliẽ in extremā tentanda sunt. Superest unus vulgariter mortuus, nec confessus. Duo vocant, tempus, et sig^a mortis; quæ discta vellent fuisse ab oĩbus; DD.s audiamus.

Præludit ad quæstionem.

102. Præludit 1º: quoad tempus ē p̄babile saltim ex câ authoritate, hoĩ vere vivos posse apparere mortuũ instar nullo vitæ sig^o sensili quoad nos: Ita expresse Avicenna apud Matam citandus: et n̄ sit differeã inter vivum, et mortuum, et nos plurimos eorũ vidimus. Illustris.s Episcopus Carolus Felix de Mata Romanæ Congregãonis olim auditor de Canon.e Sanctorũ 3. p.e c.e 10. n.º 4. et apud ipsum Doctus Gaspar Reyes Franco, Paulus Sachias, Jacobus Pinateli Theologiæ, et utriusque Juris Doctor tom. 4. consult.e 61. n.º 10. Sanctissimus Dnũs noster Benedictus XIV citatus et apud ipsũ rituale Romanum, Remigius, Magr. Feijoo, et Medina pro Hispaniarũ Regno in Tridentino Theo-

logo è Subtili Schola de recta in Deum fide fol. 55. Id pbr exemplis, in quibus putati mortui, vivi erant. Dabit ea Mata citatus nº. 3. et 1ª. p. cº. 11º. nº. 32. Lambertini nº. 7. ex multis Authoribus, et apud ipsum Reyes Franco in Elisiis qq.m q. xx. jucundarum campo. q. 79. nº. 10, et 11. Medina, Mayo Plinius lib. 7. cº. 52. Valerius Maximus lib. V. cº. 8. Avicen. Sennertus, Feijoò, idq nris temporibus n semel evenit. Hinc adagium Glaucus poto melle revipit. Simo ex Claudiano in Alaricum de victoria Stiliconis.

Cretaque, si vera narratur fabula, vidit
Minöum rupto puerum prodire sepulchro.

10.3. Preludit 2º: ê pbabile saltim ex cã authoritate quoad tempus vitam vulgaris mortui apoplectici, et suffocati fore dubiam per 72 horas. Ita Piñateli nº. 12. Sachias nº. 16. et nº. 51. adduxit pro se novem DDes in facultate claros Schenckius apud Lambertini nº. 10. huc revocat Lambertini suffocatos ex aqua, ex fune, et laqueo, ex ebrietate, ex cerebri percussione, ex fumo Mercurii, strangulatos ex fumo carbonis, et deficientes ex pestis deliquio. Huc Sachias revocat suffocatos ex fumo vini, aut cerevisiæ, ex contusione, ut qui ruunt ex alto; his maxime obnoxii sunt argentarii, et qui ex morbo Gallico immunguntur, aut sufumigant. Revocat et Delrio syderatos, attonitosve, congelatos,

caroticos, catalepticos, lethargicos, nec dissentit Sachias. Huc expectat ex Sachias, et Pinateli comm. sententia, apud et cum Lambertini mulier suffocata ex utero, sive ex affectu histerico.

104. Praeludit 3º: ē probabile saltim ex ca authoritate, quoad tempus ēē dubiam per 24 horas vitam hominis vulgariter mortui syncoptici. Ita Sachias n.º 48. Pinateli num.º 12, et ex com. Lambertini num.º 10. Medina, aliiq. Praeludit 4º: in omni morte, sive violenta, sive ex morbo putato comm. incurabili ē probabile quoad tempus, dubiam ēē vitam hominis vulgariter mortui per 40 ferè horas. Hac à parte citandus videtur Angelicus Thomas, Divus Athanasius, Eximiusq. Doctor. Ratio: in morienti ex morte violenta ē dubia vita per 40 ferè horas: ergo in omni morte ē putatâ ex morbo incurabili. Ratio conseq: ideò excipienda esset mors ex morbo putato incurabili, quia per suos tios affert rationem mortis; sed haec ratio ē nulla, si tenet ans: ergo. Ratio minoris, quia etiam mors violenta infert rationem mortis: ergo si adhuc, data ejusmodi violentia, ē dubia de vita, etiam dato morbo putato incurabilis, erit dubia de vita.

105. Jam probatur antiquum ans: mors Christi Domini fuit violenta; sed dubia erat vita per horas 40: ergo. Probatur minor ex Angelico 3. p. q. 53. art. 2º circa
" conveniens resurrectionis in 3ª die: ad hoc enim, quod confirmaretur
" fides de veritate humanitatis, et mortis ejus opportunum mors

ēē intz mortē, et resurrecōnē: si n̄ statim post mortē resurrexisset, videri posset, quod ejus mors vera n̄ fuerit, et per coens nec resurrecō vera. Ad veritē a mortis Xp̄i manifestandā sufficiebat, quod usq ad 3um diē ejus resurrectio differretur, quia non contingit, quin infra hoc tempus in hōne qui mortuus videtur, cum vivat, appareant aliqua indicia vitē. Angelicē raōnē putavit firmam Sprinc. tom. 2. in 3. p. d. 46. s. 1a. ,,

106. Triduū hoc Xp̄i Dni. tres dies n̄aales n̄ complet, et claudit. Solū dicit ferè 40 horas cū coi cum Sprinc. s. 3. Mortuus erat horā 9a Sextē Feriē. Resurrexit die dein Dominica in aurora ad 12 horē, vel propè illā elapsē noctis. Si numeres, ferè 40 invenies. Nec adeò se extendit Doctissimus Palma. Dixi ferè 40, quia incertū ē, teste citato Suario s. 3. an resurrecō attingerit 40, l, solū 39.

107. Deo Praeludit 5o: sunt DD, apud quos nunquā mors ē certa, sed dubia est intra 72 horas, tresvè dies n̄aales. Et ità Levinus Lemnius de occultis naē miraculis lib. 2. c. 3. apud Zambrinum. Hinc Mata 3. p. c. 10. n. 5. cum Reyes Franco monet, nè funerent, nisi post 2um diē diligenti prius facto examine, praesertim apoplectici. Accedit Medina citatus. Et addit vel idē ēē Doctissimorū Medicorū usu approbatū. 2o post enumeratas 72 horas id n̄ ēē usq adeo certū, ut ex aliis raonibus n̄ possit amplius durare. In sincope,

et histerici. se extendit amplioris temporis spatio, qug septem diebus.

108. Praeludit 6: si summersi in aquis post aliquas horas innatent super aquas, eos haud vivere ē pbabile. Ita Lambertini n. 28. Est ratio apud illu, quia ex Thoma Bartholino, et Levino Lennio, corpora recens summersa fundum petunt, et si moriant, n̄ emergunt nisi post quatuor, quinq;, septem, l, octo dies. Si fundo inhaereant ultra duo, l, tria minuta de morte n̄ dubitat citatus Pontifex.

109. Praeludit ultimo: n̄ ē certo impbabilis sentia de vita summersorꝫ intra 24 horas. Alexander Benedictus apud Sachias lib. 5. tit. 2. q. et n. 12. ad 48 horas dubiꝫ extendit. Nec ea Sachias despiciꝫ, nec despicit Illustr. Mata 3. p. c. 10. n. 8. Adeatur e Piñateli tom. 1. resol. 57; afferunt exempla, in quibus vita duravit post citatas horas. Ratio est: tota difficulta ē in respiraone sponenda; hec ex pbabili componit transpiraone: g.

110. Notes 1: apud Feijòo tom. 5. disc. 6. è celebri Tozi concedit duas horas vite dubie summersis in aquis. 2°: in infantibus pbabilior est vita dubia. Rao, quia juxta plures, quibus per quinquenniꝫ n̄ contradixit Lambertini, manet apertꝫ foramen ovale, quo respirare possunt. 3°: ex praxi natandi, et manendi sub aquis etiā redditur n̄ semel pbabilis. Sic apud Matꝫ, Lambertinꝫ,

et plures evenit in ijs, qui in Orientali India extrahunt margaritas. Et quid, si vera fama, de Siculo, vulgò Pesce Nicolao?

Signa Diagnostica mortis.

111. Vocant, n̄ prognostica, et antecedea; sed Diagnostica, sive coexistea. Sane si det sgum infallibile mortis actualis, è limine mortis vulgaris certa mors exit. In casum tunc eent Authores, et longas dati temporis series. Authores dedi. Accipite sga.

112. Preludii 1: ē pbabile, n̄ ēē ullū sgum mortis actualis mortisq certum. Favet Democritus apud Celsum in Medina citato, et Lambertini n.º 7: quin è vir jure magni nominis Democritus ne finitæ quidē vitæ satis certas notas ēē proposuit, quibus Medici crederēt. Sunt sgar.

113. 1m defus respiraonis. Contra 1: quia Michael Angelus Lapius Fidei Sub-promotor apud Lambertinū contendit eam, n̄ ēē nariam. Retulit Innocentius VIII per 24 horas sine respiraone fuisse. 2o: apud multos ex Pinateli consult.e 61 n.º 11. et Sachian ē pbabile, rem posse peragi per solam transpiraonē. 3o et solidè ex Lambertino, Pinateli n.º 16. Feijoo n.º 6. Sachias lib. l. citato n.º 42. et Medina fol. 65. n̄ ē respirao sensibilis à nobis, sed ē non sensibilis; idem de motu, et pulsu dicendū ex citatis Feijoo, et Pinateli n.º 11. et Sachias num.º 41. Infert: nil pbant floculus gocipij, lanavè tenuissima;

et accensâ candela pro explorandâ respiraone. Nil ciatur aquê plenus supra pectus, ut advertunt Feijoò, et Holerius in Lambertino n. 11. et Sachiâ n. 54: nil pbat applicao speculi tersissimi. Ratio, quia ex tenuissima respiraone nec lana, nec candela movet, nec ciatur, nec speculũ ofuscat, praesertim si tempus calidum sit, aut calidũ cubile. Experimentũ fecisse testat Feijoò.

114. 2.m Sternutatoria applicata nasi, quibus fidunt Lambertini, et alij. Contra ē Feijoò n. 25. Ratio, quia sit unica interna nariũ, et nervi sensu destituant, in vita deficiant in hone, sternutatoria effum non habebunt. = 3.m quod oculi intuentiũ imaginẽ n̄ reddant, sintq elanguidi. Est contra Feijoò; Est contra N, quia ex Pinateli n. 6: omnes ajunt, con positremũ oiũ interire, oculos 1.m: 2.o oculorũ languor nil pbat. 2.o quia si sint obstructi totaliũ nervi optici, quin vita deficiat, n̄ reddent imaginẽ. 3.o quia pot vita deficere in una parte, quin deficiat in oi.

115. 4.m: spuma in ore. Contra N; quia n̄ semper ē verũ sequitur ex Galeno apud Sachiam n. 55. et Pinateli n. 13. 2.o q. Author ē Feijoò n. 28. se oppressisse canes, eorumq fauces; fuerant in ore spumæ, deinde latrarunt impune. 5.m: est frigiditas. Est contra N: quia ex Sachia lib. 5. tit. 2. q. 12. n. 34. sunt morbi, in quo sit frigidis-

sima corpora, et adeo excedunt in frigiditate, ut simul rigeant ita, ut navacula heberet, Authore Plutarcho, imò ex Galeno Sincomptici multi adhuc vivi frigidissimi &c. 2°: Piscator in Lambertino n. 7. toto corpore frigidus, et mortuus vulgaris, post 22 horas vitam amissam n̄ ēē p voce probavit. Imò pueri opressi per tres ferè horas à curru nimis onusto frigidissimi erant, erat libida facies, lingua extracta, spuma in ore. Attamen ē de miraculo puerorum resurrectionis in Romana curia. Adhuc Lancicius Medicus censuit, n̄ ēē certum, vitam desiisse. 3°: quia in multis hystericis nec motus erat, nec respiraão, et erat extinctio totalis caloris, ut referunt aliqui apud Feijoo n. 31: &c.

116. Feijoo desiderat in frigiditate 1°: ut sit totalis intensiva, qualis est corporis inanimati. 2°: ut sit extensiva, et quoad oēs ptes. Pro horum exploratione opus ē termometro, ut ipse testat, pro aere perdendo. Et quis hęc in gravi dificilia n̄ teneat? Adhuc Feijoo n̄ mortis actualis, sed citò venturę signum judicat. Imò ex ipso, etsi tantisper dubitante, num. 31. in multis hystericis nec motus, nec respiraão, sed extinctio totalis caloris erat.

117. Concludit, et ē signum 5° membrorum rigor. Contra 1°: quia ex Zachias citato n̄ semel navacula hebetat in corpore vivo. 2°: quia in morbo tetano ex Feijoo num. 25. oia membra rigent. Est convulsio universalis.

Adde ex Sachia lib. 6 tit. 2º q. 12. n. 35. obesa corpora sunt flexibiliora, quam grassiliora: facilius rigent sicca corpora, quam humida. Et ẽ 6m signum motus cordis. Contra ex Feijoo n. 10, quia pot ẽẽ insensibile. Et 7m signum cessão circulaonis sanguinis. Contra 1º quia apud multos dubia ẽ circulatio. 2º quia si liquidus ẽ sanguis, unde constat, ñ moveri motu insensibili? 3º: quia pot moveri sanguis purior immoto crassiori sanguine. Sane dictis signis ñ sit immorandu apud Sachig.

118. 8m: facies libida, nigricans, l viridis. Contra, quia vel in sano læpe aspiciunt. 9m: ẽ fetor. Contra 1º ex Feijoo n. 26. quia pot ẽẽ fetor ab humoribus corruptis, ñ a parte solida. 2º quia ñ semel vel in sanis sat infecta effluvia oriunt. 3º ex Sachia nuper citato n. 46. in peste ñ sel. est fetor à vivis, ñ semel opus ẽ præscindere ptem fœtidam. Hinc ex Lucretio

Spiritus ore fumans tetros volvebat odores
Raccidas quo perolent projecta cadavera situ.

10m: unde alimentum. Gaspar Franco sex supra decem modos enumerat, et sentias. Exsecutus usque ad 27. Ephemeretani ... ex aere. Ex Sennerto est tenuis calor, ẽ fere nulla exhalão: ñ ẽ ergo opus alimento. Ex Reyes ẽ calor velut in extasi, nec eget pabulo, ut de innocuo sphæræ igne dixerunt ali-

qui. Ex coi ey Sachia, Lambertini, et Medina pro alimto. si humore viscosi, pingues, et frigidi. Sic ñ semel tota hyeme alit avis mortue instar.

Nostra Sententia.

113. Dico V: hoc dubius quoad vitā, et mortē pot Sacramentalit absolvi sub ɔdione. Ita, prēter citatos deinceps, Doctus Aringus trac. 5. res. 30. n.° 2. citans Dianā, et Joannē Sanchez. Pr: quoties prudens creditur hoc vivus, pot absolvi; sed hoc dubius quoad vitā prudens credit vivus: g hoc dubius &. Rñr mari: pot dari absolutio quoties prudens impendit; sed prudens impendit, quoties hoc prudens credit vivus: g. Confr: hoc dubius quoad vitā pot baptizari: g et pot absolvi. Ans tradit ab Aringo, et Diana p. 5. tr. 3. res. 22, à Joanne Sanchez d.° 44. Select. n. 40, à Tovar tom. I. tr. 2. n. 281. Coens, de quo (dixit Aringus) et isto casu eadē ē rao; Pr: eque vita requirit ad baptismus, et ad absolutionē: g sicut in dubio de vita pot dari baptismus, pot et absolutio. Urget Extrema-Unctio pot dari sub morte dubiar: g et absolutio. Ans tradit à Sambrano c. 5. n. 13 ibi, et Lacroix lib. 6. n. 2121. ex Rituali Romano. Tradit ab Coim. tom. 4. in 1. p.m d.e 12. s. 1. n. 1: quando dubiū ē, an Fidelis vir verè mortuus, nec pot veritas certò explorari, aut metu timet...... nè moriat dari pot, et debet....... generale in oibus Sacramtis ē, ut casibus dubijs...... cujus fortasse adhuc capax ē...... in hac doctrina oēs [illegible] Summistē,

et Theologi conveniunt. Hactenus sui temporis Augusti. Suarez.

120. Dico 2°: hos vulgaris, et citra evidentiam mortuum pot sub conditione Sacramentalis absolvi. Ita Caramuel in Theologia fundali fundo 66. Theologus quidam apud Moyam tom. 1° tr. 3. d. 6. q. 2. n. 14. Benedictus Remigius, Noyden de Penit. tr. 5. c. 5. § 11. n. 5. et testatur se vidisse sententiam in praxim reduci. Idque agendum, cum Medicus deponat, mortuum esse juxta propria Medicae facultatis.

121. Constat ex Ang. op. 65. ibi de cautela in confessione habenda: Si infirmus petit poenitentiam, et antequam Sacerdos veniat ad eum, fit mortuus, vel amisit loquelam, Sacerdos habeat eum pro confesso, et post mortem (intellige vulgarem) absolvat eum: q.

122. Ecce Baronius negat opusculum esse D. Th. Sed quis adhuc Angelici opera bene distinxit? Contra 1°, quia saltem est alicujus Theologi non contemnendi. 2°, quia inter opera Angelica citatur à Tritemio apud Theophilum de Confessione epistolari c. 4; à Sambrano p. 4. dubio 2° n. 12, ab Arriago tr. 5. resol. 24. § 2. et apud ipsum à Vivaldo, à Diana 3. p. tr. 3. resol. 4. à Cardinali de Lugo de Penitentia d. 17. § 4. n. 44. à Moya (tantisper immemore) tr. 3. d. 6. q. 1a n. 4. à Salmanticens. 1a 2a tr. 24. de Penitentia d. 8. dub. 7. num 234. Instas: D. Thomas loquitur de absolutione à censuris. Itaque:

quia expresse ibi institui de ipsa restitutione, aliqd. facienti ab illo penitenti; sed hec ad peccatum, n. ad censura spectant: q. de absolutione à peccatis, non à censuris loquitur. Dices, atqui in eo opusculo intatè scluons. pbanr: q. n. ē D. Thę. Nego coq. Ista n. interest Angelici vindicare. Conclusionē sustineo, n. illius rationes.

123. Nao asserit: dum ē vita dubia, impendi pot absolutio; sed in casu nro ē vita dubia: q. Major ex dictis, et mir ex dicendis ē vobis pbanda.

124. Dico 2º: hō vulgaris, et citra evidentem mortem, si n. adsit specialis error, pot Sacramentalis absolui sub ratione intra fere 40 horas à morte vulgari. Pro ē mihi in auxilium Suarez Eximi, siquidē ex dicendis apud ipsum ē mors dubia per fere 40, et ex dictis apud ipsum pot dari absolutio, dum ē dubia mors. Pr: pot absolui, cum ē mors, et vita dubia; sed intra fere 40 horas mors et vita ē dubia: q. Pr. min: mors ē dubia, cum n. ē certa; sed intra fere 40 n. ē certa: q. Pr mir: ad certitudinē mortis Xpti Dni naturē fuerunt fere 40 ex citato D. Thā: q.

125. Accedit Suarez Eximius tom. 2. in 3. p. q. 5. ultimo pot: Xpti mors non debuit amplius differri, quā necesse fuit ad veritatē mortis declarandam: q 40 horę ex Theologorū Principe necessę sunt pro morte declaranda. Et in commentario articuli Angelici 2ª potissimam rationē vocat. Ecce vobis duo inquirunt ab utroq Thā Angelico, et Eximio.

1m, cum dilata resurrectio usq ad 3um diem? 2m cur ultra n dilata? 2i rao e, quia debita Xpto Dni, quoties dilatio n naria. 2i a, et dilataoni usq ad 3um diem tota rao sumit ex pte nri, scilt ut nobis satis cstaret de verite mortis Xpti: Infra omisi to satis, solumque cstaret addidi; q ut cstet de morte opus e Xptian triduo.

226 Accedit D. Athanasius de Incarn. Verbi Dei; fo. mihi 28: hoc ex provida cautione facere nolebat, nec fecit, divisset ni aliqs, eum nequaquam mortuus fuisse, aut n plene à morte perstrictum, si continuo à morte resurreons superinduxisse...... quapp, ut corpus vere extinctum ostenderet, ipsamet die mortem sustinuit: ut igit mortuum ee suum corpus doceret; n prius quam, nisi ubi jam triduanum cadaver ee, excitavit: q pro morte docenda vera opus e triduo Xpti: q ante triduum cpletum (scilt triduum fere 40 horarum) mors dubia erat:

227. Dices 1: hec n pbant de morte eventu vi morbi naalis. Ctra: eque, aut strictius mortem caabat Passio Xpti Dni, ac morbus naalis: q si in morte violenta distinxerat, et etiam in quavis. Cstat omnis ex iis, que Xptianorum cuiq nota sunt de Passione Xptiana. Cstat, quia in Xpti cadavere strictiora sga erant mortis. Erat facies livida; cstat ex Imaginibus Crucifixi Domini; cstat ex Isaia 53: 5: et livore ejus sanati sumus. Proverbijs 25: amittit pallium in die frigoris:

Ex Isaia 53: ñ ē species, neq decor, et vidimus eū et ñ erat aspectus. Usque adeo cadaverica erant sgna. Dum adsit caā mortis, de mādiis ē, quod sit ab exco, vel ab inco morbo. Si g sgna possunt falli, quid quod et Medici fallant. Plures falsi fuere.

228. Dices 2°: dicta tenent de dubio imprudenti, ñ de pbabili. Non erat dubiū pbabile de Xpti morte vera. Note 1°: ss a nra ratione Cornelius in cpt 22. Math. Tannerus tom. 4. in 3. pm. d. 2 q. 3. dub. 4. n. 24. Granados n. 5. 25. Salmeron tom. 11. tract. 7: ut in triduo mors vera comprobaret. Doctissimus Tostatus in 12. Math. q. 33. quia alias putaret quod non eet vere mortuus, sed ex tormentis in extasim factum, et quod postea revixit. 2° dat ex Mia certum dolores Xpti in se tales fuisse, ut e limine ratio mors sequeret; dolores mortis, dolores inferni, velut mare contrito, videte; si est dolor sicut dolor meus, tempestas demersit me, et ca constant. Hæc rtāle inspicienti homini ñ ostabant. Ergo res poterat eē dubia attenta rāa, ñ attentis revelatis.

229. Iam otra 1: erat dubium pbabile: g nulla solutio. Ans 1°: ex citato Athanasio sicuti triduū ac lux publica Meridiana petitur; sed lux meridiana petit pro certitudine: g et triduū pro certitudine. Iz mir e Athanasij verbis, quia

ex propriis exhibitio esset mirari; quomodo ergo Discipuli dissimiliter, si Christus miraculum cum asseret promississet. Dico 2.º non erat certudo: ergo probabile. Probatur antecedens: dubitabit prudens: ergo. Probatur antecedens; quia Marci 15. 44. Pilatus autem mirabatur si jam obiisset; atqui vir erat Batavus ille prudentia magna praeditus ex Salmeron tom. 10. tract. 44. et 27. ergo. Et sane ex Evangelio nihil prudentiam Pilati improbat. Accedunt Judaei ex textu Sacro sat callidi homines. Et mortuus esset Christus hora 9.ª usque ad occasum putarunt vivere ex citato Tostato. Adest et Centurio. Praeterea si hoc alij mortuum crediderunt, sed ille latus aperuit, ut videret an esset mortuus. Ita Cirillus apud Cornelium et Chrysostomus apud Eximium d. 41. s. 1.ª Salmeron tom. 10. tract. 48. et Abulensis.

25. 3.º dubium est probabile, quia Christiani prudentes subiissent circumstantiis de mortis necessitate, sed sub iisdem circumstantiis Christi Domini dubitarunt prudentes de mortis necessitate: ergo. Probatur minor: circumstantiae signorum quae erant deinceps, ac in instanti mortis; sed in instanti mortis dubitant prudentes de mortis necessitate: ergo. Probatur minor, quia Origines, Hyeronimus, Chrysostomus, Athanasius, et alij apud Eximium d. 38. s. 2.ª tenent mortem Christi tunc pro tunc non fuisse naturalem, sed voluntarie anticipatam a Christo Domino. Eadem est sententia S. Thomae 3. p. q. 47. art. 1. ad 2.m ita

ab Epim excepti: fuit e mirabl. in Xpi morte, ut velocius mortuus fuerit aliis, qui fili poena afficiebantur.

131. Instas: latus erat apertus, cor que vulneratu: q nec dubie pbabilis. Contra 1.º quia ex Paulo Sachia lib. 5. tit. 11. q. 11. a n. 2.º ad longum tempus corde vulnerato in multis protracta est vita. 2.º post nullos dies vixit, nescio quis corde transfixo seu multiplici. Schenchius exempla multa dabit. Ima Alexius, vulnus q interimere nario dixit, si solus cordis carnem, vel pulpam attingat. Ipse Sachia tenet cordis vulnus nario interimere, sed non ilico, sed tum vel post duos, aut tres dies, imo avulso corde al posse vivere testant aliqui. Quin et apd Galenum, et alios avulso corde fugit olim avis: apud Nieremberg in Phia curiosa lib. 3. sine corde aliqui homines rapere vitam.

132. Contra 2.º et 3.º utriq dubium tenue: ex plausibili Theologia (à qua eximur disp. sequenti) in extrema necessitate licet uti sententia tenuiter pbabili: sic in extrema licet Baptizmus in mãa dubia: q licet absolvere per fere 40 horas vulgaris mortuus. Rão cos: quia ex allatis DD. est tenuiter dubia vita. Et quis credens allatos homines literis, et vixte ospicuos verba fecisse de dubio quod ad minus n sit dubius tenue.

133. Dices: q incidimus in tenuem pbabilitem. Concedo eam, sed alio ex titulo, non

ex præcipua Doctrina Medicorum circa tempus; attendenda est saltem mora, supra ea ex citata ratione S. The discurrimus. Instas: ergo et poterit absolvi vulgariter mortuum ultra 40 horas, siquidem non adeo urgentiora ad mortem sunt signa hominis communis ac erant signa Christi Domini. Concedo, vel omitto. Affirmo per 40 horas. Aliquis non negat. Subjicio Doctorum placito. Quod supra 40 horas sum concedendum, res est in ancipiti. Septuaginta horas exigunt alii etiam in Christo Domino apud Ecclesiam vimus citata dispp. 46 s. 1.a visum est Suarez ista respuere, ut aliena ab Ecclesiae sensu. Forte aliquis quatuor dies naturales concederet ductus non reddendo aliquo Lazari, et authoritate dandae [illegible].

234. Dico 4.o: homo vulgariter mortuus, et si adsit specialis fetor, potest absolvi intra dimidiam horam a fetore incepto, et morte vulgari. Ratio: tunc est vita dubia: ergo potest absolvi. Antecedens 1.o, quia dubitant aliqui tunc de morte, dubitat Magister Feijoo. 2.o: quia fetor intra dimidiam poterit esse a corruptis humoribus, non a solidis corruptis. Specialem fetorem voco fetorem pestiferum, et qualem in cadavere plurres experti sumus, ut notavit Sachias lib. 5. tit. 2. q. 12. num. 52. Si fetor adsit, res mihi est dubia. V. quia [illegible] Suarez citatus, cum agerer pro [illegible] Magdeburgensi dixit, in quo nullum est signum corruptionis aut fetoris. 2.o: quia nullibi Feijoo

ccedit duodecim horas post foetidus. 3.° quia Caramuel
pro se adducitur ab ingenioso viro, et hujusce rei
illustratore visus e[st] minus. Caramuel consulit ex le
morte subita: ergo de hac resolvit; nec de facto verbum
e[st] in Caramuele, imo nec de signis mortis, nec Lam
bertinus, nec alij de hoc loquuntur. Imo signum insal-
libile mortis dicit ut Lambertinus.

235. Sturtius posset
favore foetidi arguere: Lazarus erat quatriduanus,
et foetidus, sed adhuc dubium erat de vita: ergo P[ro]
mio quia ex Salmerone tom. 6. tract. 43. ex Cor-
nelio in cap. 12. Joannis adducto Chrysostomo, et Theo-
philacto, expectavit Christus, donec Lazarus qua-
triduanus esset et foetidus, ne putaret stupor, et
n[on] vere mortuus: hec verba sunt Salmeronis. Adhuc
n[on] dicat pote post quatuor dies fuere cadaver. Constat
autem ex quatriduo foetere p[ro]bat in Evangelio: fe-
tet quatriduanus, et simul allegat foetor, ut mortis p[ro]bat.
Itaque ergo: Christus expectavit quatriduum, ut esset foetor, et clari-
orum indicia in Lazaro, cum in eo fierent clarissima tor-
mentorum Christo Domino credita.

236. Hinc dicitur n[on] pro prior cum qu-
dubio repellendo quatriduum indicii a multis DD. sed pro
dubio calumniae. Constat in Cornelio citato sic hec: ne
calumniae Judaeorum esset locus. Ad absolutionem n[on] sufficit
tium calumniae, sed dubium ad minus tenuari. Fine ergo

in Lazaro requirebat a Xpto tempus majus, plusq narium.
Illinc Xpti Resurrectione requirebatur non e, ideoque de tem-
pore vario verba faciunt Angel. et Evang. Est eadem
[illegible]: in Xpto erat contrapondus debiti Resurrectio-
nis: p quia tempus narii expectari poterat. In La-
zaro debitus n. erat; nec contrapond., gratuita erat Re-
surrectio: plus q naria tempore ad [illegible] miraculi
dilatanda e Resurrectio ad majorem Judeorum confusionem.

237. Dis n. exeo. Distinguo: per quatriduum absolute vulgaris mortuus si sit dubius tenuus, concedo; si non sit, no. Eligant Adversarii. Aliter non interesset electio, neque in animo [illegible] vesana. Arinano et ad quatriduum extendi judicio prudentis [illegible].

Argumenta.

238. 1m: hoc ille fuit hic, [illegible] certitudine e mortuus; mortuus nequit absolvi: q nec ille. Confr. 1: dicitur de necessitate [illegible] ad Resurrectionem Xpti: quae allegantur ex Evang. et ex aliis falsa sunt: sed sub falsitate nequit [illegible] absolvi: q. 2: quia plene [illegible] a nobis, nec est unde probentur Xpti miracula: q. 3: nullus dedit signa confessionis hic vulgaris mortuus: q. 4: est sine sensu: q n e dolor: q nequit absolvi. 5: evidenter mortuus nequit absolvi: q nec vulgaris mortuus. Distinguo maj: e certe mortuus, no; e dubie moritur, concedo. Distinguo

mixq: certo mortuus est, sed iq dubie mortuus no. In dubio pot absolvi, standum in favorq ai, et melior est conditio possidentis. Vivus ex[illegible] ponit [illegible] oppositum.

239. Ad 2am [illegible]: si certo falsa [illegible] s probabiliq falsa omitto. Atque [illegible] directe non agit de [illegible] des medicas mortis cau, et signis. Agimus reflexe ex probabilite, ex pp acta doctrina S. Th. [illegible] Tostat. et alioq deduximus dubiq. Atqui in dubiq pot absolvi: q. Ad [illegible] sane cq Lambertini n. 28. Lazarus foetidus erat. Sed alijs certum erat mortis indicij, quandoquidq in Evangelio, nec murmur tradit [illegible] Judaeor. Quomodolibet egregia e [illegible] apud Lambertinq [illegible] Scotistq [illegible] quq vocat [illegible] tissima lib. 55. ea est: non sua sponte, sed voce Xpi [illegible]: q miraculq. Si [illegible] Imperator cum erat [illegible] cessandq infirmitas [illegible] quando infirmitas tranda erat, in adeo vari infirmite [illegible] quin Medic [illegible] loqueret, imo nec ea generat [illegible] nec Medicinq operq Xpi deberet: q miraculq, et Deitatis indiciq in rei occul[illegible] [illegible].

240. Ad 3m no ans. Forte debilesqa, dum impetrat a morbo. Ita [illegible]. Ad [illegible] apud multos cq Vita sit, sicut pot, et confeo tempori procedere durans adhuc mollitq pot et dolor. Modo per paucos dies, modo per menses pot dolor procedere iuxta varia Doctorum placita. Videat [illegible] tract. 3. quqstione 8a.

Nobis sufficit, dolorem hunc nec retractatum moraliter durare ad prædictum ferè 20 horarum; sed certè in ultimis vitæ momentis dolorem concepit supernaturalem et ut oportet. Ad 3um: est longa disparitas. Evidenter mortuus evidenter vita non habet: nullum est dubium, nec ulla potestas rationem absolutionis. In mortuo vulgari est aliquod dubium, si non absolvit est ad periculum.

241. Et notet saltem nro mortuo sine ullo miraculo posse vitam latere; econtra in evidenter mortuo, ni velis evidentiam compati cum falsitate naturali. 2o: antiqua Sanctorum miracula ex prudenti Ecclesiæ approbatione laudantur. Hinc excidimus ex Lambertino, sufficere fuisse mortuum probatam ad Resurrectionem. Etsi dein Ecclesia, ut obstruat ora loquentium iniqua, strictiores exegerit probationes.

242. Instas 1o Ecclesia, et Spiritus S. ab initio docuerunt orationem pro aliorum salute; sed absolutionem vulgariter mortui non docuerunt: ergo. 2o: damnandi Sacerdotes, qui non absolvunt vulgariter mortuum. 3o: nam et omnis est tuta praxis antiqua virorum timoratorum; sed hæc praxis erat non absolvere vulgariter mortuum: ergo. Retorquent omnia 1o: in absolutione morientis dantis signa per testes, aut nullas dantis. Primum clarum, 2o exegit vexillum. 2o: in Baptismo pueri nondum nati, et in utero matris. Illustravit primas Doctissim.

Biel. 3°. in Sacra Eucharistia. V. data res ad
annu. 1600 auspice Societati Coadjutore temporali.
Quid et de Scientia Media? Et mille alijs. Sanè
quanto magis Illustrari ad extremum duci tamen
notum quemque Sciae aditus magis aperit. Rem ve-
rat egregie magnus Vieira in magno Theophilo.
Ex utroque, et Bonaventura nani sumus, sed Giganteis
superimpositi humeris plura videmus. Igitur nego min. Tra-
ditio erat implicite a D. Thoma, implicite à D. Bona. Dein
temporis res est illustrata, et clarius exposita.

283. Et quidem
nec omnia explicite clara fuerunt ab origine. Ex tempo-
ris processu paulatim est aucta doctrina, et per novas
sententias cognita antiqua veritas. Imò et si Theologi,
reputandum quia nec Apostolos docuit omnino omnia Spiritus
S. in die Pentecostes. Multa deinceps pro re nata
docuit eosdem Spiritus idem. Ad 2am nego illationem.
Est satis superque probabilis sententia opposita, nec re-
prehendi possunt, qui ea usi non absolvunt. Imò et
plurimi nec voce tenus audierunt eamque sententiam. In-
struendi erunt, sed non carpendi.

284. Ad 3am distinguo maiorem:
ignorantiae, qui res non ignorent, concedo; qui rem ignorent,
nego. Atque min. Amplectanda est ubique approxi-
timatorum, sed in punctis notis apud ipsos. Si rem
ignorarunt, aut ex propria ignorantia (ea non est peccatum)

dut ex temporis nebula ignorata, audiendi non sunt. Ratio, quia ut bene Cardenas 3. p. d. 56: *Scriptores in ijs, quae ignorant, nullam habent authoritatem.*

215 3.m° : q° damnandi infirmarij qui e lenire, et a morte vulgari corpus movent, ~~amo~~ ~~~~ et violenta manu aptant sepulchro. Prob. N: q° damnandi Medici, qui de eorum salute non curant. 2° : q° e damnandi, qui statim balsamo condiunt interiora Principum. 3° : q° n erit valida canonica collatio Beneficij, si nondum transiere fuerint oraj sexe do. Urget: pro baptizanda prole pot aperiri post mortem vulgarem apertione Caesarea Mater; si non poterit, si pot absolvi mater eadem: q. Resp. mir: i pot absolvi, e viva; sed si viva, aperiri n pot: q.

246 Concedo assumptum. Et eos Reyes Franc severo carpit supercilio. Nec sel iterum sanari post violentam infirmarij manum conspiciunt, quod me vidisse testor. Adhuc dici poterunt ex opposita sententia sat probabili. Adhuc si vita sit probabilis deberet fieri lata mora ab prudentum judicium. Si salus sit tenuiter probabilis, extenuitate minus morari debet infirmario; eaque caute agendum circa corpus terrae mandandum. Hinc sapiens e in usu, quin et alicubi e in praecepto expectare 24 horas. Et ipse mos erat apud Hebraeos, teste Menochio, et

Euthimio, Theophilacto apud, et cum Cornelio in citatum locum Lazari. Ante Meyer-Franco apud et cum Mathia citando non nisi post duos dies sepulturae mandandum praesenti apoplecticum voluit. Erit prudentis expectare quamdiu possit, ni corruptio sit aut immineat. Quomodolibet in conflictu utriusque sententiae det absolutionem in favorem aegri: dein infirmarii pro sepultura sententiam eligant.

247. Ad 1.am Medici ducunt sententiam contrariam, si dubitent, damnandi erunt, et satagere bene de salute illius, quandoquidem non semel ex venae sectione, aut operatione alia in salutem ille vulgaris mortuus redit. Ad 2.m eadem est doctrina. Caeterum in Principibus est in more expectare aliquod tempus, nec statim aperire, sexe per duos dies dilata est apertio Regis Philippi V. Primum id erit, siquidem aliquando, dum secaret, una cum voce emisit spiritum superstes adhuc. Ad 3.m valida est collatio. Habetur pro morte, et nihil interest, an per paucas horas vivat necne, dum mors sequatur, tenet collatio. Aliud est, si revera defunctus non foret, iterumque in coelos rediret auras. Tunc temporis non teneret nova collatio.

248. Ad urgeam disquisitionem marg: potest aperiri sub judicio vitae superstitis, nego; sub judicio vitae elapsae, concedo. Distinctio minor: non poterit aperiri sub eodem judicio, quo confert absolutionem, concedo; sub alio judicio, nego. Itaque ad probationem. Est sententia duplex. Sub sententia vitae manen

tix aperiri n̄ pot Mater. Et hoc sub judicio absolutio sfert. Ista sentia, quæ vitam negat, et sub illius judicio aperiri pōt ex illius pbabilite, ut proles baptizet. Cn aliud ē judiciū pro absolutione danda; et aliud pro apertione cæsarea. Sic sub judicio jam transactū 12 noctis hinc in diē Jovis carnes edi non possunt; possunt bene sub judicio alterius Doctoris, et horologij oppositū enuncianti. An autem possit idem Doctor successive ferre sub eadem difficultate mō judiciū practicū circa vitam, et absolutionē dandam, et dein circa mortē, et apertionē faciendā attinet ad tractatū de conscientiā pbabili. Ex coi pōt, quia pōt dui mō ex hoc judicio, et deinceps, illo deposito, frare dictamen aliud, saltim reflexū de eo, quod possit agere juxta sentiam pbabilē aliam.

283. Est et alia solutio pro re n̄ levi. Si dubiū circa vitam solū ē tenuiter pbabile, res ē plana. Supponat ex Cardena, Caneri, et alijs posse sentiā ēē pbabilē simpliciter in ordine ad hunc effectum, quin sit pbabilis simpliciter in ordine ad alium effectum. Jam scessa maiori, l, omissa, negat minor. Ad pbaonē distinguo majorē: ē viva sub judicio tenui, scedo sub judicio simpliciter pbabili, nō. Distinguo minorē: si vivit sub judicio tenui, n̄ pot &c; nō, si vivit sub judicio simpliciter pbabili, omitto. Ad apertionē n̄ obest tenuitas judicij circa vitam. Ista tenuitas ē nihili facienda

attento emolumento spirituali atq. prolis. Nec prudentiae est circa salutem ranis detineri a judicio tenui. Dices: si tenuitas non obest ad apertionem: ergo nec prodest ad absolutionem. Nego conseq. Tenuitas ratione extremae necessitatis, et atq. periculi fit simpliciter probabilis ex citatis DD. in apertionis, cum haec ratio non adsit, quia imo stet contra salutem aeternam prolis, non assurgit ad simpliciter probabilitatem.

230. Adest exemplum. Ad poenas Canonicas, et in foro non putatur vita prolis abortivae nisi post 40 dies in viro, et post 80 in foemina. E contra in ordine ad Baptismum. Potest, et debet proles baptizari etiam ante 40 dies, potest baptizari, etiam si tenuiter figurata sit in modum humanum. Instas: ergo poterit quis sacerdos facere pro Berta, et Sacrificium, et postea eamdem absolvere. Concedo conseq. sub diverso judicio, non sub eodem. Dum credidit mortuam, potest Sacrificium offerre. Dum incidit in dubium vitae, potest absolvere. Sic potest quis cenam accipere sub judicio 12ae non transactae ad diem jejunii; et dein ex probabili sententia de cena assumpta post 12 putare jam jejunium fractum, et similia.

231. 3mo: si quis lethaliter caederet vulgariter mortuum, esset homicida; sed hoc est absurdum: ergo vivus non est nec dubie. Confirmatur: si esset vita dubia, qui lethaliter caederet, irregularitatem incurreret; sed non incurrit: ergo. Probatur major, quia ex capite ad audientiam incurrit irregularitas ex homicidio

dubio; sed si ē vita dubia, ē homicidiū dubiū. 2°: si ē vita dubia, qui accederet ad consanguineā intra quartū gradum vulneratæ defunctæ, aliā supra cōem malitiā incurreret. 3°: pivi ex copula cū vulneratā mortuā contrahi impedimentū dirimens matrimonium; sed hoc ē absurdū: ergo.

252. Nego coam. Non putat homicida, nec punitur a Iudice, cum dubia adeo ē vita subti. Homicida ē, qui vivū occidit, non qui dubiū. In foro interno alia erit opinio. Ex scientia contraria homicida non erit. Si tn ille dubitans de vita sub animo occidendi vulneravit, malitiā hausit puniendā a Iudice Supremo. Ad 1am disquis marg: erit irregularis, si irregularitas incurrit ex dubio quoad speciē, et vitā, omnino; si non incurrit ex dubio quoad speciē, et vitā, nego. Et doctrina ex capite ad audientiam dubius de homicidio est irregularis. Lis ē inter D.D. quo de dubio loquantur Canones. Dubiū pot ēē 1° quoad speciē, et obtum; an scilit obtum vivum fuerit, et coent an actio homicidij? 2°: supposita vita obti, an re vera factū sit homicidiū, l, non? 3°: an supposito, ē homicidio sit ne perpetratū a Titio, l, a Sempronio? Quo de dubio Canones hæc agit S. Moya trac. 5. q. 6. de Cerdunis Delbene, et alij cum Gibalino solū concedunt irregularitē, cum ē dubiū de subto perpetrante. Alij qui admittunt, cum ē dubiū de actione. Nostra id non interest, etsi cois Theologia neget irregularitatē

contrahi ex dubio circa obtu, et vitam. Sic quamvis dubias e vita prolis abortivi irregularitas n incurrit, ut plurimi apud Magium tenent. Vertente eam alij. Sic ex dubio circa vitam irregularitas n incurrit, nos incurret, qui vulnerat ... ... Si incurrat ex vita dubia, omitto incurri.

253. Et ratio e omissiones 1, quia ex sententia contraria negante vitam, sola por dubium. 2°: quia si dubium de vita ... ... tenue, n incurrit, quia dubium tenue nihili fit a Canone, et Prudentibus, cum ibi n urgeat extrema necessitas. Hinc in Canone nihil de vita hac dubia tenuis. Hinc ad 2m negat vitam, e quis peccaret, ac si accederet ad ... feminas, ut in illi ... lib. 6. n° 1035. Rao e 1, quia ubi e vita dubia, subtus dubium, nulla e in Canone, nec in ulla lege, e divina principia ... malitia, nec imposita e reservatio, aut hac impedimenti dirimentis. Hoc urget potissime, si dubium de vita tenue sit. 2°, q quando e dubium non e credenda incursio reservationis, aut potius impedimenti dirimentis aut augmenti ... malitiae, nisi casus dubius sit expressus. Sic e expressus casus dubij homicidij. Atqui nihil circa novam malitiam, dirimentive impedimentum: q. Adhuc si internus animus ... accedendi ad ... inclaret, internam malitiam contraheret. Sic ... contrahit in quavis ... Hinc ad 3m negat assumptum.

254. Instabis I°: g° fit irreverentia Sacramento, quia exponitur frustrationi. 2°: g° conferri mortuo poterit dari Extrema-Unctio. 3°: poterit etiam dari Ordo Sacer, Confessio, imo et trahi Matrimonium. Ad I.m I° nego I.m quia ex dictis alibi ex citato Suarez, ubi adest intentio, sive expressa, sive tacita, nulla irreverentia, nulla frustratio. 2°: nego, nec urget probatio. Nulla est in frustratione Sacramenti irreverentia. Res est ex Arriaga tract. 2. resp. 3. n. 1. Coninck de Sacramentis d. 66. art. 1. dub. 1. n. 22. Gobat tom. 1. tract. 2. c. 13. n. 382. ex doctissimo Doctore, et aliis cum subtili Theologo Nicolao Martinez in egregio applaudendo opere Magni Dei de Bapt. abortivorum. Sunt Sacramenta certum jure suo, ergo fit injuria.

255. Ex ratione I°: in divinis et ffa honestas ffa honestas Sacramenta: g° potius benedicenda est hu- jus, et est tremque necessitatis, quae frustrationis Sacramentorum. Ita ex citato Martinez: quoties duo urgent praecepta incompatibilia hinc et nunc servanda, et ab utroque simul non possumus, praeceptum Charitatis erga proximum, et Religionis erga Sacramenta; atqui praeceptum Charitatis majus est, et potius est Religionis praeferendum: g° standum ab eo attendendum est, etsi frustretur Sacramentum. Ad 2.m pot. concedi. Etiam mortuo dubio ex Rituali Romano dandum est Extrema-Unctio. Potest negari, quia non est necessaria ad salutem. Hinc ex tenui dubio

data absolutione ratione extremæ necessitatis. Potest omitti, nec ratio danda extremæ unctionis. Ex q. m. nec danda nec confirmationis Sacramenti ratio. Hoc e caput, ex quo dari possint in dubio vitæ. Matrimonium in foro externo nec venit, nec valet, quia esti dederit consensus, cum de vita non constet, nec ad iura prolis antea procreatæ deservire pot. Addunt notes: si Titius dederit consensum, et subito cadat a sensu, si dubium sit probabile de vita accedente consensu concubinæ mulieris, proles antea nata, esti foro externo n. sit legitima reputanda, in foro conscientiæ poterit se reputare ad effectus personæ legitimatæ ex matrimonio subsequuto. Alii e m. p.

236. In casu V. proles dubia quoad vitam pot e, et quæ baptizari. 2.° nihil hinc concordia natam circa usum probabilis in Sacramentis conferendis. V. ex Cardenas, et Lacroix, quia n. deservit minor sententia, aut probabilior. Negant e contra. 2. quia in damnatam incidit extremæ necessitatis. Addunt et alij, quia opposita sententia e moraliter certa. Et ideo ille requiescat in pace.

Caput 5.

An victus reus in causa Fidei negativus, relaxatus brachio Seculari, et ab hoc ductus in supplicium possit Sacramentaliter audiri sine publica confessione delicti?

237. Ergo reus e V: ille e in mortis periculo proximo, in

et articulo. Ita Mendo in Bulla d. 27. c. 5. n. 23. Duar do in Bulla Crz. lib. 3. § 2. q. 2. n. 1. expresse de celanan do ... Zareng citatis tit. 2. Human. de Fide d. 83. s. 8. de omni reo, Lacroix lib. 6. p. 2. n. 1550. Aingus tract. 1. resol. 6. Diana 5. p. tract. 6. resol. 61, aliisque apud ipsum. Laiman lib. 3. tract. 6. c. 12. n. 13. in fine, Trullenc in Bulla lib. 1. § 7. c. 2. dubio 4. n. 2. Ratio: quia mors e certa mortis, nec ... e spes evadendi.

258. 2: reus non tenetur aperire veritatem Judici interroganti, 1. si Judex non sit legitimus. 2: si non praecessit semiplena probatio, infamia, vel manifesta criminis indicia. Imo ex probabili cum Sanchez, Lessio, et Riuzio non tenetur, si dubitet de legitima Judicis authoritate.

259. 3: reus legitimo, et interroganti Judici tenetur aperire veritatem ex coi cum Magno Angel. Adhuc negant Doctissimi Sa, Lessius, Tanne rus, Lugo de justitia, et jure d. 40. n. 15. Navarrus, Silvester, Armilla, et Cafredi tom. 5. d. 3. a n. 316, ut negare possit, exigunt 1. V. D. illa, si magnum ex confessione damnum immineat ut triremes, bonorum confiscatio, mors, perpetua incarceratio, aut maxima infamia. Addunt aliqui cum Cafredi e sub juramento interrogatum posse non respondere, usum aequivocationis. Ratio e 1. quia lex humana non obligat sub tanto damno. 2: quia ... non debet ee, nec sui infamis, nec ad

[illegible] mortis periculo [illegible] quod [illegible] spes [illegible] emendandi. Si [illegible] non [illegible] tenet respondere sub veritate. [illegible] cum reus [illegible] crimen in [illegible] [illegible] [illegible] Excepiones Sanchez [illegible] non [illegible] [illegible] Castro [illegible] num. 336. et [illegible] 42. a n. 67. Diminius [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] qui post [illegible] mortem aut [illegible] [illegible] crimen [illegible] [illegible] [illegible] immediate non [illegible] [illegible] Judicis authoritate. Et [illegible] [illegible] [illegible] reos [illegible] Judicis [illegible] Inquisitionis [illegible] [illegible] [illegible] reus, quia [illegible] excomunicatus [illegible] adhuc e in [illegible] [illegible] mortis.

260. [illegible] 1.° [illegible] probabile [illegible] reus [illegible] crimen, non tenetur aperire, dum [illegible] [illegible] [illegible] Ita Sanchez tom. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Lugo [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] reo [illegible] [illegible] [illegible] tenetur [illegible] [illegible] [illegible] dum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Lugo [illegible] 18. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Sed hoc [illegible] e in [illegible]

261. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nec [illegible] [illegible] [illegible] reus non tenetur aperire crimen [illegible] bene [illegible] quia e [illegible] [illegible] Nam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] probabile [illegible] [illegible] [illegible] post judicium [illegible] reus [illegible] e in [illegible] non tenetur [illegible] crimen [illegible]

ratione Lis iam Confess. Canon. de q. 20 ubi [illegible]
q. 2. [illegible] 3. 7. [illegible] Confess. [illegible]
Sella tom. 3. de [illegible] ad [illegible] notabis
S. Ing. [illegible] lib. 6. [illegible] alij [illegible] [illegible]
et initio [illegible] [illegible] apud [illegible] Dominic.
[illegible] d. 2. q. 6. 2. [illegible] et [illegible] [illegible]
Sanchez 3. in Decalogo [illegible] Sanchez: ubi ex-
cipiat hæresim, in quo [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible], et Salmanticenses nil excipit [illegible]

262. 6. [illegible] dixi sine pu-
blica Confessione. Ratio, quia judicica Confessio
jam dari non pot, quia clausum e[st] judicium. [illegible]
Castrop. d. 2. [illegible]: majestas [illegible] n[on] e[st] pendenda [illegible]
ex præcisa majestate [illegible] sed ex [illegible]. Nam
semel infamia [illegible] e[st] gravior ipsa morte. Dixit
Ecclesiasticus [illegible]: melior e[st] mors vita amara.
3. convictus reus per [illegible] [illegible] reus [illegible]
ea [illegible] [illegible] [illegible] apud [illegible]
cum [illegible] agentem [illegible], an possit Judex
contra [illegible] [illegible] damnare [illegible] [illegible]
et [illegible] reum? [illegible] e[st] reus, sed [illegible] a [illegible], in qua [illegible]
tenetur [illegible] [illegible] judicij aperire crimen, aut ignorat obli-
gationem aperiendi, et Confessarius prudens [illegible] reum
non aperturum crimen, si eum obligatum edoceat. [illegible]
[illegible] judicat, [illegible] tenetur ad crimen aperiendum, sed ex
[illegible], et [illegible] repugnat [illegible] a [illegible]

spectis pr[...] qui liberu et sancta agerendi.

263. Tertio Reus vitiis Reus in causa Fidei negans, et apertis, et manifestis probationibus per examinis audiri sine requira publica Confessione sui delicti. Pr ab auctoribus idem non est audiendus, quia est indispositus; sed adhuc est audiendus, ut docet Sacra Congregatio mense Decembris n. 28 est quod quidem cum illud Episcopus Salmanticen[sis], quod quidem cum haec, qui per confessionem sua sacramentalissimum mortis peccati. Audiendus declarat Romanus Confessor.

" Audi sedit quod quidem ad confessionem de criminibus
" veniunt, et qui minime confiteri, [...] se in aliquem
" alterum vero per [...] confessionem suam culpis rescindunt,
" quod eos confessionem recipere debere et eis de criminibus
" Concilii exhibere, quia licet non sit vera ejusmodi poenitentia
" admittenda et tamen eorum deo, et [...] et [...] bus
" monitis [...] consulendus.

264. Accusatori licet Reus vere reus, [...] confessio adducere pot ad illius vitae aeternae, accedendum; si adducere pot: qui vitiis reus in causa Fidei Sacra Pha nim: per confessionem confessarius pot emollire animum, dare consilium et disponere ad confessionem publicam delicti, etsi ea non requiratur, per hanc Confessio [...] ad vitam aeternam: et Admodum Venerabilis Ildephonsus Rodericus tom. 5. c. 7. dixit, Alexander III [...] consilio danda dispose reis confitendo accedendo. Item Peña, et Zanardus apud Delbene de officio [...]

Inquisitionis p. 2a. professorum accedendi rationem ex eo, quod patere Confessarius examinari reum, ut detegat suos errores. Hinc quia de Lugo et Hurt. [illegible] non con[illegible] ipso facto [illegible] per Confessarium rationem excipere deberet.

263 [illegible] Confessarium, [illegible] non est reus audiendus Sacramentaliter, usque dum reus [illegible] Confessarius 2o: licet antea Sacramentaliter, verum, ergo de expresso a Theologis non prohibetur; sed [illegible] confessio [illegible] in prohibetur. [illegible] animum, et desiderant Auth. et Theologi, qui negent: [illegible] negarent, major [illegible] illi, quid quod non licet absolvere reum in illa, sed illi non prohibetur. Confirmatur, quia [illegible] Princeps [illegible] si vere e reus. Card. Lugo d. 23 de fide s. 3a. Hurtado de Fide d. 86. s. 2a. [illegible] non por un reus [illegible] Sacramentalis. [illegible] in [illegible] Tribunali instrucione IV: Que si pidiere Confession en la carcel se le de Persona de confianza, y calificada. Item [illegible], si medicus [illegible] a Reo Confessarius non petatur, et tandem Supremum Inquisitionis Tribunal die 2a Octobris anni 1726 [illegible] observanda proposuit, et reum audiendum, dum fuerat Geni Toletana in [illegible] mortis, et audivi reo Ferdinando de Castro.

264 Dico 1o: convictus reus

in causa Fidei negativus relapsus brachio Saecula-
ri, ipse petierit sibi Sacramenta, audiri et ab-
solvi, sine praevia publica Confessione probati delicti,
et coram Deo reus non est. Card. [illegible] Castrod. in 2.
dub. [illegible] disp. 1. num. 11. Ratio: quia absolvi potest dispositus;
et talis est dispositus, convictus reus et [illegible] innocens reus d.
Ita in [illegible] indispositio, an non publicat delic-
ti; sed hic non publicando non est indispositus: ergo [illegible]
non faciat delictum quod delictum non fecerit, est non mentiri;
sed non mentiri non est indispositio.

267. Dico 2: convictus
reus in causa fidei, [illegible] relapsus brachio Secu-
lari, [illegible] absolvi [illegible] sive convictus reus
innocens, petit Sacramenta, absolvi sine praevia pu-
blica confessione probati delicti, si alias non sit in-
dispositus, [illegible] et salvus. Ita nobis est [illegible]
Carena de officio Inquisitionis p. 2. tit. 2. § 1. Lau-
rentius [illegible] in additione ad dubia regularia ver-
sic reus num. 4, et in praxi [illegible] illas
in Summa tom. 1. d. 1. n. 3. Cardinalis [illegible]
qui adfuit per 20 annos Romanae Inquisitioni, de
inconfesso in [illegible] Clericatus, ibique cum Castrod.
Ratio: hic dispositus in foro conscientiae potest absolvi; sed con-
victus reus [illegible] est dispositus: ergo convictus reus [illegible] Pro-
batur: ideo non esset dispositus, quia publice delictum [illegible]; sed
hoc non [illegible]: ergo. Probatur minor, id non obstat dispositioni.

quod prudens, et sine peccato [illegible] sit pur-
[illegible] Confessionis prudens, et sine peccato pot [illegible]
tere: g. Rbr. nam quia pot sequi [illegible] sententia
dei non obligationis ad aperitionem delicti g.

268 [illegible] Sic [illegible]-
[illegible] Reum [illegible] tenet, sive reus Fidei, sive in aliis
[illegible] confiteri publice [illegible] post datam sententiam,
et judicium finitum. [illegible] a nulla lege [illegible] g.
[illegible]: contrario [illegible]. [illegible] non
imperat, non e obligatio obediendi; post datam sententiam
non imperat: g. non e obligatio, neque e obedientia.
Hinc [illegible] pro reo Fidei [illegible] Thomam
Sanchez, aliosque. Reus in aliis [illegible] non tenet
ad publicationem post datam sententiam: g. nec Fidei
reus. Disparitas desideratur.

269. [illegible] Consectarium 2m [illegible]
[illegible] Fidei poterit e[illegible] [illegible] multi-
plicis. [illegible] Huic, de [illegible]
3o: si testes mihi confessi apud me aperuerint, se
falso imposuisse crimen, erit mihi nota innocentia.
2o: si falsi sint homines, et decepti (avertat hoc Deus)
in Persona rei, [illegible] si reo [illegible] apprehendat,
convincat, damnetur [illegible]. 3o: si reus, [illegible] sit,
[illegible] coram Deo reus sit, se reum neget intra Con-
fessionem. Debet credi, debet [illegible] apud Deibene de
[illegible] Inquisiti p. 2. [illegible] 21. [illegible]

[illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] stabili, quae [illegible] ad publicum [illegible] si ignoraret, nec sentias intellexit, nec se obligatum ad publicum [illegible]. [illegible] [illegible]

Argumenta.

Arg. [illegible] Confes. e. irreverens Sacramt. q. Ptr. [illegible] audire [illegible], de cujus indispositione [illegible], est [illegible]; sed [illegible] de indispositione vel negativi, nec [illegible] publice [illegible]: P. Conls.º: ea. [illegible] e. irreverens [illegible] Inquisitionis Tribunali, [illegible] judicare [illegible], [illegible]: q. Ptr. [illegible]: e. [illegible] [illegible] innocens, sed illum judicare innocens e. judicare injusta sentia: q. 2º: sentia Tribunali [illegible] se justa, et se justa e. evidens; sed si e. evidens sentia se justam, est evidens culpabilitas [illegible] q. e. evidens reus, et indispositus. 3º: [illegible] illos audire e. [illegible] [illegible] [illegible] Tribunali [illegible].

271\. [illegible] [illegible] [illegible] Vel in alias [illegible], quia illius [illegible] Confess. est irreverens, et Sacramento, et Judici. 2º in [illegible], qui [illegible] [illegible]. Audiendus [illegible] e. [illegible] illa hoc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et dicit, et [illegible] Decretalium audiri debet, etsi indispositus, ut [illegible] juvet Consilio, removeat a culpa, et monitis ducat ad Deum. [illegible] hoc irreverens est. Imo [illegible] datis vel [illegible] ipse audire deberet, si

alius n. eorum confitentur Deo non magis et notorie evidenti. Non e cemendum ullam de illius imponere. Vel non ea Reus. Poi sequi sententia circa non obligationes. Huc voces reum in alius invenitur.

72\. Ad 3m comparationem relinquendi in nugera Reo, et in bona nupta, non ani, ad comparationem non ani. Id comparationem. Vel non minor, Cosi Reus credat, quo cau dixi, ut instruat, ut si aqui sit, faceret talis ea, velut non apertis delictis absolvere illos ab forma conscientiae. Sic quin judicis innocentes damnandum, quo audire, et absolvere. 2° non major. Et nunc ad 3m scelsa maior, non minor. Aliud e evidentia justitiae. Aliud evidentia culpae et hoc in quovis Reo, sive Fidei, sive homicidij. Hoc proprie e evidentia sententiae non de culpa, sed de alegatis in causa, ex quibus servara loquitur. Hoc a e evidens Partij eo Reij de Pro, et culpa invisibilit. Quin Pius sit Reus, stat apprime Justitia Tribunalis. Domini Inquisitores quaeriunt, et Judex procedit, fertque sententiam juxta alegata, et probata. Cum hic mentiendo Judicis prudentia, et justitia. Nisi Reus non sit, si reus probetur, ut Reus damnabitur, nec aliter juste juxta dicerent hoc.

Ad 3m non ani. Nullibi oppositum Sapientissimi Judices qui confessum. Immo anno Domini 1725. die 9. Octobris a Supremo Inquisitionis Tri-

... tradit. e in lice, ejusm. rea audienda, fecit in causa ... e ... Theologus, a quo extepius Sacramentalit. (an absolutus, petendus a ... Deo) die 10 Julij ejusdem anni. Ferdinandus de Castro.

274. Instas: Confessarius non habuit jurisdictionem, ut absolveret ab haeresi: quia si ... Dnis Inquisitoribus ... se ... Contra 1.° quia ex coi cum Cpins de Fide 21. ... n. 15. Sanchez lib. 2. Summ. c. 12. Palao tom. 1. ... 4. punct. 3. Vincentio Candido tom. V. disquisitione 3. ... 2.° Dni Inquisitores in foro interno non absolvunt. Contra 2.° quia ... petenda ea jurisdictio posita in ancipiti, siquidem ... absolverunt subdelegare ut tenent Bannes et alij; imo nec possunt, adeunt alij. Apud alios ea potestas unice e in ... Generali Inquisitore longe e a nobis. Apud alios e ... ad interna jurisdictio in Inquisitoribus ... sed subdelegare ... possunt. ... de Fide ... 23. s. 3. ... s. 3. Verus e in foro interno, ... jurisdictio e in foro ... Nec ... Haec nos.

275. Nego ans. In mortis articulo nulla e reservatio ex Tridentino. Quivis Sacerdos ... se ab haeresi in mortis articulo. Et si in simplex Sacerdos ... proprio ... ex probabili sententia. Ex ... Theologia ... ex probabilia ... jurisdiciones ... e jurisdictionem

adeo ex concessione in hujus tituli facta a Pia Matre Ecclesia; sed hic in articulo ex probabili sententia quemlibet absolvere posset: q.

271. Dices: in foro externo absolvi non potest ab haeresi Confessarius in articulo mortis: q. Ratio antia; quia potest recurrere ad Dominos Inquisitores. Contra 1°, et quis recurret? Reus per se non potest. Confessarius non potest, quia si recurreret, sigillum violaret. 2°: nequit esse absolutio judicialis sine judiciali confessione teste Suarez disp. 23. de Fide sectione 2ª; sed jam nequit esse Judicialis Confessio, nec potest audiendus a Dominis Inquisitoribus, nec clausum judicii iterum aperiendum ex decisione Illustris. Didaci Sarmiento Inquisitoris Generalis ad diem 15 Decem. anni 1674. 3°, cum Reus non potest per se recurrere, non tenetur per alium recurrere, nec cogi ad hoc a jure. Ita expresse de Fidei Reo in casu Azor tom. 1. lib. 8. c. 12. q. 5. Epim. d. 21. Trullench in expositione Decalogi lib. 1. c. 3, et citat Sanchez, Valentiam, et alios. Igitur ex verbis Illustris. Sarmiento Reum Sacerdos reconciliabit cum Ecclesia. Sed nota: si postea supervivere, teneretur comparere cum legitimo Judice, et interpretationem Tribunalis.

272. 2m: Reus iste tenetur sub mortali publice iterum crimen: q. Pos. ans: ex silentio oritur scandalum grave: q. Ptr an. : dum strictius non iteratur publice crimen, confessor retinere illum: q. Dist: praeceptum

Fidei obligat ad omittendos eos, qui efficiant doctrina
Fidei contraria: ergo et obligat ad deserendum silentium quod
significet [illegible] Fidei contrariae; sed ita se habet silentium
rei convicti: ergo. Ita Sum. Eminentiss. Utraque ex eadem:
Reus convictus negativus creditur ab Ecclesia certo impositus,
dum silet: ergo. Probatur antecedens: praesumptio haec oritur ex certo fun-
damento: 2° Probatur antecedens: huic Reo Ecclesia non permittit
absolutionem: ergo. Ratio consequentiae: nam relapso permittit Ecclesia ab-
solutionem, quia praesumptio resipiscentiae non est certa: ergo si negat
absolutionem non permittit, praesumptio impii est certa.

278. Retorqueo V. in Reo
in alias Virtes ubi par silentium, par et sua datur. 2° et si
forte non est Reus absolvendus non est? Nam voluntario quis illa-
queet scandalo; Nego antecedens; si libet, distinguo: tenet certo,
nego; tenet probabiliter, omitto. Ad probationem V. distinguo: scanda-
lum passivum, et acceptum, omitto; scandalum activum, nego.
Attamen Reus non dedit. Siquis scandalum habet passivum est, et
voluntarium, ortumque ex malitia. Ratio, et 2, nego, quia, ut
bene Ponceli, cum omnes sciant solere reos delicta negare, sciunt
etiam illud posse verae confiteri sacramentalis in articulo mortis.
Hinc expectat ubique noster Bar[illegible] [illegible]: ex omnibus
notissimum sit (dixit) solitos esse reos delicta negare. [illegible]
probationem alterius non, quin publice fateantur, sive quia non retineant,
aut quia reum non erat, aut quia in mod. et in Sacra-
mento [illegible] [illegible]. Imo sine publica delicti [illegible]
cessat scandalum, si moriatur prope reus testes publicae [illegible]

Fide Christiana [illegible] [illegible] confirmatur, quod [illegible] [illegible].

279. Respondeo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Deo Reus [illegible] Confessio [illegible] Sacramentum [illegible] traditur nisi post [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Sacramentali [illegible] penitentiae. Sic evenit [illegible] Ferdinando [illegible] Castro. Aliud est in foro interno. Hic non est [illegible], si [illegible] coram Deo. Sic [illegible] absolui debet.

280. Ad vigeam [illegible] ans. [illegible] probationes, et illius probationes. Absolutionem recedit Sacramentum [illegible] Celea, si est dispositus. [illegible] non [illegible], [illegible] duorum gerat in penitentia, quia dubius, absolutio permittit, et quia est praesumptio, fictam esse Penitentiam. [illegible] [illegible] [illegible] Reassum. Hec in negativa est [illegible] [illegible]. In foro externo praesumitur Reus [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] externa praesumptio non [illegible] [illegible] peccati commissi, aut [illegible] [illegible]. Constat hoc in eo, qui non sit vere Reus.

281. Instas V: n̄ confessio publica redundat in dedecus testiy. 2°: in dedecus accusatoris. 3°: in dedecus Judicis, quasi iniquè damnantis: g°. Dfr: dū sentia non ē executioni mandata, reus ē sub potestate Judicis: g°. tenet' fateri &. Urget: dum ē sub potestate Judicis, durat interrogaō Judicialis: g° tenet' respondere &. Nego oīa, et oīa retorque in reo contra alias virtutes, et in hoīe, qui verè non sit reus. Hinc ad 1ᵐ et 2ᵐ. Nil ē infamie in testes, et accusatores, quia ex dictis solent negare rei. Ad 3ᵐ præsumptio semper ē pro Judice ex capite consanguinei, et ex capite causæ de res judicata. Judex præsumit' justè operari, etsi taceat, etsi iniqua in Judicem verba proferat.

282. Ad Dfraonȝ distinguo: sub potestate Judicis Ecclesiastici, nō, Judicis Laici, subdistinguo: Judicis, ut exequentis, credo, ut ferentis judicium, nego. Simplir negat' ans. Et inde ad urgeam nō ans. Judex jam Ecclesiasticus judicium finivit, finivit Laicus, et Secularis judicium: n̄ ē g° sub illius potestate: Unicè pōt exequi sentiam. Nec pōt interrogare, nec durat interrogaō: 1°, quia judicium jam ē clausum. 2°, quia interrogaō ē in ordine ad sentiam; ea jam ē data: g° cessat interrogaō. 3°, quia ex lege Judex 55 de re Judiciaria: Judex postquam sel dixit sentiam, Judex ēē desijt. Et ibi: semel dedit m̄ malè, aut benè functus ē officio: g° nequit interrogari.

283. 3m. Reus, ẽ post datam sententiam tenet aperire socios sui criminis: ergo et se ipsum. Confirmatur 1.: post datam sententiam adhuc ẽ jus, a quo obligetur ad reos aperiendos, adhuc tenetur obedire: ergo et tenet obedire quoad se aperiendum. 2.: si falsò sibi crimen reus imposuit, tenet retractare: ergo et tenetur se reum fateri, si se reus negavit. 3.o ad mortem, quæ reis decernitur præcepto Iudicis præsertim Ecclesiastici pro crimine aperiendo: ergo Ratio Pater Castropalao tom. 1. d. 12. p. 4. dubitat de anti; 1: cui socios miser ille manifestabit? Iudici n. pot, quia reus post sententiam n auditur. Iudex in plurimis abest, et longe ẽ. Non Confessario, quia si socios deferat Confessarius, suspecta erit sigilli violatio: nec satisfacit licentia Pœnitentis, quia delatio ẽ certa; non ẽ certa licentia: ergo ẽ suspitio de violato sigillo Sacramentali. Non alijs, quia forte omnes subirent non amabunt. 2.o si socios aperit, se ipsum aperit; se ipsum aperire n tenetur: ergo nec socios. 3.: reus in alias virtute non tenet aperire socios: ergo nec reus Fidei. 4.: Pater complice n tenet aperire Filius naturalis: ergo nec socios alios. Hucusque Castropalao, sed addidit, ni grave ex opposito damnum Reipublicæ immineret.

284. Non placet. Concesso anti, negatur illatio. Est disparitas: ex socijs n apertis grave imminet periculum Reipublicæ: persisterent in errore vile homines, aliique à Fide averterent. Non ità in reo nostro.

Nil inde damni Religioni, nec alio pot à Fide avertere jam morti proximus.

285. Solvendus ē Casnedi ad 1m. In pluximis adest Notarius: ei socios aperiat, si desit, aperiat alias. Si nolint, definitus, excusat, quia ad impossibile nemo tenet. Ad 2m: se ē per accens aperit, ñ per se. Non ē absurdum, quod per accens se se aperire indirectè teneat ex gravi inde damno orituro. Et quidē ex sapienti animadversione Eximii de Fide d. 20. s. 4. tunc reus ñ se prodit, quia jam erat infamatus. Ad 3m negat ans cum Sanchez si ex socio ñ aperto grave damnum oriturum; secus, si secus. Ad 4m, verum saltem hæreticus quisque tenetur deferre, et aperire ex coi, et vera sententia cum Eximio de Fide d. 20. s. 4.

286. Ad 1m 2sequentiam concesso ante, nō conam. Ex lege nāali tenet precavere grave Reip. damnum. Tenet et ex totalis, quibus cogimur ad hæreticos deferendos. A nullo jure cogit ad se aperiendum. Ad 2m: sunt, qui concedant ans Doctoris Augi verbis. Sed falso, quia Sublimis Doctor solum docuit ñ eē licitum se infamare. Ex Sanchez citato nº. 12. negat ans. Est dominus suæ famæ, potest ñ retractare; sed si spes affulgeat evadendi mortē mediante retractatione, tenet retractare, quia ñ ē dominus suæ vitæ. Si ingessit sibi crimen cedat in alterius infamiam, tenet retractare, si retractatione vitet infamiam; si ñ vitet, ñ tenet, quia

frustranea erit retractao. Ad 3m no an. Non durat ceptu, quia n durat judiciu. Liber ab utroq morte, operit Deus.

Disputatio 3a

De absolutione morientis.

Caput 1m

An simplex Sacerdos presente proprio possit moriente absolvere.

287. Siquis dixerit non solos Sacerdotes ee ministros absolutionis &a anathema sit; ex Tridentino s. 14. c. 6. can. 10. in Wiclefum, Lutheru, et Calvinu. Hinc ē in extrema solus Sacerdos pot absolvere, qualiter solus et Eucharistia conficere; solus het potestatem in utrumq corpus. Adeat de Lugo d. 18. s. 2a oppositum visus ē docere S. Thas in 4m dist. 15. q. 3. art. 2. questiune 2. ad 1m et 3a p. q. 8. art. 2. ex quo Laicus de medio Temporis questione extracto adiri posset pro absolutione, nusquā assentiatur, habeam id. Thos anima, ā cog pingui minerva aberrasse ā via veritatis. Exponendus ē de reconciliatione externa, de externa humilitate. Legatur Cnimiu de Pen. 22.

288. Circa Sacerdotes recipe N: ipsis aferri potestas in corpus Xpti veru, et in corpus mysticu. In veru, ad consecrandum. In mysticu, ad ligandu, atq solvendu per claves. Nobis (nam aliis de Apostolis) dat in ordinatione ex Joanne XXII in extra-

vanti, quia quorundam: dum ordinantur, et ad illa verba accipite Spiritum Sanctum potestas datur. Fundatur in caractere Sacerdotali. An ergo, cum res agat tempore diverso, potestas in corpus verum, et potestas mysticum, sint caracteres distincti adaequate, aut inadaequate, an distincti moraliter? Videatur Eximius d. 16. s. 3. n. 6. Scotus in 4.m dist. 18. visus est dare diversos gradus caracteris ex ipso ordine, et moralitate.

289. Haec potestas in Corpus Mysticum est vel in actu, et potesta remota, et quasi inchoata, ut ait Eximius n. 27. Sola non sufficit ad absolutionem. Ratio, quia absolutio est exercitium jurisdictionis, et in subditos: ergo donec ab Ecclesia concedantur subditi detur jurisdictio, potestas remota non sufficit. Hinc ex Tridentino citato c. 7. sine jurisdictione ordinaria, vel subdelegata Sacerdos nequit absolvere. Est 2° potestas proxima, cum ab Ecclesia conceditur jurisdictio in hos, aut illos. Iam Sacerdos simplex ille est, qui actualem jurisdictionem, et proximam non habet erga mortalia non confessa, sed mere remota contentus est. Sacerdos proprius est, qui habet jurisdictionem respectivam vel ordinariam, vel subdelegatam. Pontifex, Episcopus, Parochus, et approbatus quisque respective sint in exemplo.

290. Dixi mortalia non confessa vel, quia Sacerdos simplex ex se habet jurisdictionem extra mortis articulum ad absolvendum à mortalibus jam confessis, et à venialibus. 2° est in dubio unde emanet ea jurisdictio.

Apud plures cg Hend. in Bulla d.e 22. c. V. et
ab Eclea. Apud alios apud Novam tom. V. tract. 3.
disp. 2. p. 1.a esse jure Div. Jo: et dixi ex se: quia
Deus simplex Sacerdos nequit licite extra mortis
articulum absolvere, nec à mortali confesso, nec à veniali.
Id prohibuit Innocentius XI duodecimas Februarij anni 1672. in Bulla de Commun.e quotidiana,
quam juxta adeundum Noster Cardenas de 2.a d. 22.
à num. 386. apud Lumbier, et alios absolutio ea
erit ilicita, sed non invalida. Apud Potestatem. V. p.o 326. è invalida &. Est qui opinet loqui
ibi Innocentius de eventuris per se, et ordinario,
non semper.

291. 1.o dico: Sacerdos simplex, presente proprio, potest morientem absolvere, è à mortalibus
non confessis. Ita Moya citatus num. 11. alijsque
apud ipsum. Diana p.e V.a tract. 1. resol. 5. et apud
ipsum Comitolus, Villalobos tom. V. tract. 27. Navarro,
Ledezma, alijsque apud Sanchez 2.o in Decal. c.e 13.
n.o 6. Barbosa de potest.e Episcopi p. 2.a allegatione
25. n. 78. et 79. Oppositas ex cor. cg Reverend. Lugonez,
et alijs. Pbr ex Tridentino. S. 14. c.e 7. ne hac ipsas occasione aliquis pereat, in eadem Eclea Dei custoditum semper fuit,
ut nulla sit reservatio in articulo mortis, atque ideo omnes
Sacerdotes, quoslibet penitentes à quibuslibet peccatis et censuris absolvere possunt: g Sacerdos simplex presente pro-

prio pot absolvere morientes. Dices:

292. Dices: loquitur Tridentinum de Sacerdote Ordinario, et proprio, aut de simplici, cum non adest proprius. Contra: ubi jus non distinguit, nec nos distinguere debemus; sed Tridentinum non distinguit: ergo non est admittenda prefata distinctio. Dist: in toto reservatione, in toto peccatis, in toto censuris nullum peccatum, nulla excipitur censura: ergo in toto Sacerdote nullus excipitur. Urget: omnis Sacerdos conceditur à Tridentino: ergo et simplex, alias non omnis concederetur.

293. Et quidem inter Ordinarios ultima est. Ex quo Episcopus proferendus est approbatus, etsi alienus sit Parochus. Apud Enriquez Catholicus praeferendus heretico, et Scismatico; inter Catholicos irregularis Excomunicato, Excomunicatus degradato, suspensus interdictus irregulari. Apud alios cum Lugo nullus ordo, et quivis sufficit. Posset arguere. Si quivis sufficit, frustra textus objiciendi, et extenditur jurisdictio supra necessitatem. Si ordo servandus, opus est morienti Theologo pro dicernendis impedimentis majoris, aut minoris.

Argumenta.

294. 1m. Tridentinum non condidit jus novum, sed in antiquo Sacerdos simplex non poterat in fine proprio absolvere: ergo nec post Tridentinum. Constat major: quia Tridentinum usurpasset jus in Ecclesia Dei cum fuisset semper. Probatur minor: quia ex textu Canonico, et multiplici apud ... inorano, Lugo, et alios in jure antiquo

debebat eē recursus ad quemvis Sacerdotem, et pro reservatis ad Episcopum. Pot instari, quia ex textu alegato debet eē recursus pro reservatis ad Episcopum; sed e juxta Contrarii cum Sanchez c. 13. num. 11. et Lugo disp.e 18. cg perse n possit, per alios non tenet recurrere moriens ad Episcopum: g alius ē jus textus Canonici.

295. Opinant multi, quibus favet Lugo n. 27, textum loqui de reconciliatione externa, et publica, ad quam opus ē authoritate ordinaria. Alia via ex Moya disp. quo marg: non condidit quoad reservatione, concedo; non condidit quoad alia, nō. Tridentinum asserit nulla eē reservationem in mortuo. Quoad hoc n ē jus novum. Antiquum erat in Ecclesia. Asserit 2.o quemvis Sacerdotem posse absolvere. Quoad hoc ē jus novum, et derogatum ē juri antiquo. In antiquo reservatio non erat, sed neq erat jurisdictio in simplici expedita ex Ecclesiae prohibitione ad absolvendum. In novo est, et consequenter sequitur ex eadem ratione, nē aliqs pereat concessa ē simplici jurisdictio. Utrumq hanc Tridentinum significat in eo idem.

296. Instas: à censuris non pot simplex absolvere, praesente parocho: g nec à peccatis. Pbr ans ex jure absolutus à censuris in morte tenet quam primum comparere: g si ē praesens superior, superiori adire debet; Nec pot absolvi à simplici. Contra V: g. e

psente pprio Parocho ad Episcopum recurrere debet, nec
à Parocho absolvi à censura reservata. 2° ex dicendis
falsum e. ante post Tridentinum. An disquo: n pot ex
naa rei, nō; non pot ex alio praecepto, omitto. Est jurisdictio: in simplici ad absolvendum à censuris, nec ex
absolutionis naa sequitur recursus, recursus obligao (si
ea foret) oritur ex Canone imperante absolutum comparere,
ut doctrinam à Judice recipiat. Et notes ex Moya
num. 12. si e. Bulla Cruciatae non tenet comparere.
Ratio, quia aliquid dat privilegium Cruciatae; non absolutionem sub onere comparendi, hoc in her sine Bulla:
q° dat absolutionem sine onere comparendi. Adhuc excipe heresim. Nil circa eam Bulla concedit. Igitur
ex Sacrae Inquisitionis privilegijs Apostolici absolutus
à heresi externa in mortis articulo debet comparere.

297. Dices: in Tridentino non exprimitur recursus; sed adhuc est obligatio
comparendi: ergo et si non exprimatur, ...
quod solum deficiente pprio, simplex posset absolvere, standum
e. juri antiquo. Omissis pmissis, negatur illatio. In hac
sententia Tridentinum n egit de recursu, et onere comparendi; egit de absolutione. Praeterea jus antiquum circa
absolutionem [illegible]; [illegible] onus comparendi.

298. 2um ex Sambrano: optima interpretatio e. ratio legis; sed ex legis ratione solum
infertur in simplici jurisdictio ad absolvendum deficiente pprio: ergo.

Major fundat Author multo. Rão minis: rão Tridentina est: nè hac ipsa occone aliqs pereat; sed ex hac soly deducit in simplici jurisdico deficiente ppio: q. Confi Nr. non creat condi jus novy nisi exprimat, sed non exprimit in Tridentino: q. Mar fancit multiplici canone à Sambrana 2o. in Bulla Cruciat. nequit hoc absolvi, nisi ab approbato: q. nequit in Tridentino absolvi poe à simplicd. Mar è dubia; quia ut egregiè Canus, et post eum Amadeu. Guimenius, plerias rão allegata in Conciliis falsa è; sic in Florentin. definiit pingendos Angelos, quia corporei. En sancta conclusio, sed rão falsa. Adhuc omissa mari, no mirg. Raong dilguo: rão pro reservaonem n danda, &, conc; rão ad omnia, nego. Rão, nè aliqs pereat è in Tridentino rão, vi cujus nulla amoscit reservaong in morte. Rão jurisdionis simplici datz è alia N. scilt congruea ex eadem ratione, ut bene de Lugo num. 25. Scit, ut majore cy commodite quisq vitet per Confeorg mortg eternam. 2o: ut oino sine rubore, sine excusaone pateant claves, liberrima sit Confessio in momento, à quo pdet eternitas.

222\. Ad 1m distinguo marz: nisi exprimat implicitè, aut explicitè, conc; nisi exprimat determatè explicitè, no. Atque ad mirz. Ipsa Legis conditio. Ipsa Jurisdictionis concessio è implicita admonitio de jure condito. Sic dy Su-

perior imperat, implicitè nos admonet, et exercite de suo imperio. Nec opus ē explicitè id admoneri, quia plures in Tridentino sunt novę leges, quin advertat explicitè de novo eas condi. Ad 2m ↄcesso ant:, negat illatio. Bulla ē privilegiū, seque extendit, quò se velit se extendere Pontifex. Solū ↄcessit approbatū; econtra Tridentinū ultra concessit. Disparitatis potuit ēē ratio: ad morientiū commoditē jam erat in Tridentino ↄcessa simplici iurisditio, nihil erat quod adderet Bulla. Hęc simul loquens de morienti, et bene sano solū ↄcedit approbatum.

3oo. 3m: ergo et poterit Laicus pr̄sente Sacerdote baptizare in morte; sed hoc ē falsū: ergo nec simplex absolvere pr̄sente proprio. Confir: 1°: ergo poterit ē morientē absolvere irregularis, suspensus, excomunicatus, degradatus. 2°: ergo poterit absolvere Sacerdos hęreticus. Nego. ↄam, quia juxta oēs teste Sambrano c. 1. dub: 15. n. 3. et Coninck in 3. p. tom. 3. d. 31. § 1. non pōt Laicus baptizare, nisi in absentia. Hinc ut ex Vasquez, Diana in Summa verbo Baptismus n. 42: est circa hoc pr̄ceptū Divinū. Est disparitas: in jure solū ē facultas ad absolvendū, nullibi ↄcedit facultas ad Baptismū Laic. pr̄sente Sacerdote. Standū ē juri. Et dixi si juri potuit ēē ratio. Idē ē, et ↄquie nil incommodi morienti, sive Baptismus fit à Laico, sive à proprio Sacerdote. Econtra in confessione pōt ēē

incomodum, minusque erubescere moriens, si huic prae alio peccata aperiat. Sic ex citato Vasquez ex variis dispositione iuris, et Xpti Dni potest à Laico baptizari deficiente Sacerdote, sed non potest communicari.

3.o

Ad 1m R.: nil ex ea contra nos. Si non potest irregularis, Excommunicatus &a, id est ex titulo peculiari excommunicationis, irregularitatis, &a; non ex titulo generali, et simplicis Sacerdotis. De hoc sumus loquuti. Adhuc concedo consequentiam cum Barbosa citato. Pro extrema necessitate non est prohibitio se in Excommunicato, denunciato, ut ab ipso moriens absolvatur. Dices: non licet cum denunciato communicare: ergo. Distinguo antecedens: non licet in extrema, et morte, nego; non licet alias, concedo. In morte concessit Tridentinus communicare cum denuntiato, quia permittit absolvi. Ad 3m distinguo, si adsit periculum subversionis, aut scandali, concedo; si non adsit, nego. Si sit periculum, ne moriens pervertatur ab hæretico, non licet, quia tenetur vitare illud periculum. Si hæreticus male opinetur de Sacramento, non licet, quia sua ductus hæresi Sacramentum non faciet. Si ex confessione cum hæretico, et varia ad id loquela, prudens oriatur timor, morientem consentire cum hæretico circa punctum errorem, non licet. Hæc prudenter admonuit Acutissimus Vasquez exemplo Regis, et Martiris Hermenegildi, qui renuit Eucharistiam è manu hæretica accipere.

Si secus res se habeat pot cum hæretico confiteri.

3.2. Instas: Gregorius XIII damnavit nram sentiam. Damnavit & Romana Inquisitio. Hinc damnatam dixit Turrianus, improbabilem Sambrano c.e 4. citato. Nego, et negat vel ipse de Lugo contrarius num. 24; 1.º non constat authentice de decreto. 2.º: non fuit damnatio, sed responsio peculiaris dixit de Lugo, forte Gregorius in opposita erat sentia. Dixit juxta suam, non ex cathedra, non Pontificie.

Caput 2.m

An moriens, qui simplex à reservatis absolvit, teneatur comparere, si convalescat?

3.3. Dico: moriens, qui simplex à reservatis absolvit, et si convalescat, non tenetur comparere. Est coe cum Lugo d.e 20. s. 10. n. 208. Eximio d.e 30. Stat contra Gaspar Hurt. de Penit.a d.e 11. dific.e 13. et Vasquez Heutis. q. 91. art. 3. dub. 8. n. 7, sed retractavit candide Sapientissimus q.e 93. art. 1. dub. 6. n. 14, et 15. expressis verbis. Probr: non est obligatio comparendi in ejusmi absolto: ergo moriens, &.a Pr. ans: non est obligatio, si non imponitur à jure; sed à jure nullo imponitur obligatio comparendi: ergo. Confir: si deberet comparere, esset ex capite reservationis, sed ex hoc c.e non debet: ergo. Pbr min: in morte extinguitur reservatio, et tollitur à Trident. citato: ergo

Argumenta

304\. 1^m ex Arnaldo: ideò pot moriens absolvi à reservatis, quia pot in morte absolvi à censuris; sed facultas absolvendi à censuris e cu onere comparendi: g° et facultas absolvendi à reservatis. Nego maj: fallit egregie Doctor ille, alias e nobis rao, scil, quia ex Trident nulla e reservao in morte, et aliunde non ostendit in jure obligatio comparendi. Desideramus textu Canonicu.

305\. 2^m ex Vasquio: in capite eos, qui imponit absutis onus cparendi: g° Distinguo ans: cparendi quoad censuras, omitto; comparendi quoad reservata pcata, no. In cyte eo n agit de peccatis, sed de censuris. Dices ex Aversa: caput loquitur de onere comparendi. Unde cstat ee quoad censuras, n quoad peccata? Respdeo: expresse agit de censuris: Et censuras fuisse absutas, et absutas peccata fuisse in foro interno cstat ex asserta à Trident jurisdictione in morte erga peccata, censurasque.

306\. 3^m: est onus cparendi quoad censuras: g et quoad reservata. Confr: peccata erant reservata; sed manent eade: g° manent reservata: g° tenet cparere. Omisso anti, negat illatio. Et censura, et peccatu tollit in moriente ex vi absolutionis. Sed est disparitas; n imponit in jure reservatis comparendi onus; imponitr utiq (apud suos

Doctores) censuris, ut Ecclesiae mandantis vocem, et praecepta accipiant. Ad confirmationem, concessa maiori, distinguo minorem: eadem intrinsece, concedo; eadem extrinsece, nego. Reservatio non est vinculum aliud, aut modulus physicus, est negatio jurisdictionis circa aliquod peccatum. Ante mortis periculum absolvi à reservatis moriens non poterat ex defectu extrinseco jurisdictionis. Potest in periculo, quia jam est jurisdictio extrinsece; aliter se habet peccatum.

Caput 3.um

An absolutus à censuris ex vi mortis articuli, si convalescat, teneatur comparere?

307. Affirmat communis Theologia, de qua Lugo d. 20, s. 10. Sambranus c. 4. dub. 4. n. 25. Ex ea simplex Sacerdos vel juramentum exigat à moriente de comparendo, quamprimum possit coram Superiore, aut potestatem ex jure absolvere. Est communis cum Bonacina de Censuris d. 1.a q. 3. p. 3.a n. 11. 2.o ex Thoma Sanchez duplicem cautionem exigat. 1.a sit de ea, quod stabit, et si sit faemina Ecclesiae mandatis circa punctum censurae. Haec cautio juramentum sit. Sit 2.a de parte laesa satisfacienda si non sit satisfacta. Haec cautio sit pignoratoria; si non possit, sit fidejussoria; si non possit, sit juratoria. 3.o si possit, debet ante absolutionem satisfacere. 4.o si Sacerdos vel ex ignorantia, vel ex oblivione juramentum non exegit, adhuc moriens tenetur

comparere ex vi Canonis præcipientis. 5°: si absolutus à censura non comparet, reincidit in eamdem censuram: non eamdem physice, quia ea fuit extincta: non verè eamdem moraliter, quia cum censura speciem et moralitatem sumat ab objecto, aliudque sit objectum antiquæ, et novæ censuræ, quia antiquæ objectum erat v.g. percussio Clerici, et objectum novæ est inobedientia; non est verè eadem: dicitur eadem ex fictione juris. Hinc si ante absolutionem excommunicatus erat vitandus, si non compareat, vitandus erit: Ita cum eis Bonacina n. 18.

3.8. Negant Dominus Marcancius tom. 1. tract. 2. tit. 4. q. 7.a concl. 3.a et esse vocat opposita improbabile. Doctissimus Sà in Summa verbo absolutio num. 6. citato Navarro, hujus opinio mihi non placet, dixit Sà, sed Navarrus mihi est dubius ex Manuali c. et num. 26. Negat Hillardus, aliique gravissimi D.D. apud Moyam tom. 1. Select. tr. 3. d. 1. q. 1. n. 12. Garcia, Carolus Lambertus apud Dianam p. 12. tr. de Conclavi resol. 34. et apud ipsum Francredo putat probabile, idemque Filliucius tom. 1. tr. 16. c. 7. apud Moyam. Sub varijs limitationibus negant Bona-gratia, Tamburinus, et alij. Negant Sanctarius, Celestinus, aliique apud Dianam p. 3. tr. 6. resol. 36. et p. 10. tr. 14. resol. 63. Negat noster Gravat tom. 1. tr. 7. n. 136. et apud ipsum videndus et

Vide, verⁱ n. 127. Jordanus, et alii. Nec ē longe Diana, et sic verbis discedere ostendat. Imò et apud Hendo in Bulla, d.ᵉ 23. n. 102. Sic quis ignorans onus comparendi absolvat, noto dein onere n̄ tenetur comparere ex Scatiss. Vasquez, et Heur. Gaspare.

309. Sā noty, et extra litem absolutus à Censuris ex vi Jubilei, aut Bulle Cruciatę n̄on teneri ad comparendū. Ità Thomas Sanchez in Summa lib. 2. c. 13. n. 31. Taullene in Bulla, alij apud Hoyam, et Hendo: Ipsorum ē ratio, quia alias nil ageret privilegium, sive Cruciatę, sive Jubilęi. Excipe hęresim. Siquis in morte ab ea absolvat (hęresi sclt externa) tenetᵘʳ comparere. 1. ex motu pprio Gregorij XIII oficij nri partes anno 1576. 2. quia in Bulla Hispana expresse excipit hęresi. Quoad Jubilęum cstat ex varia Sacr. Inquisitionis declarationes. Et quidē, cū Bulla Jubilęi pquē de morte, ac vita verba faciat, si extenderet ad mortē, ad vitam deberet extendi. Non igiᵗ pot ab onere excusari hęreticus. Comparerat.

310. (Dico: absolutus in articulo mortis à Censuris per Sacerdotē, à quo non posset extra articulū, si deducta non sit censura ad forum ctentiosum, non tenetᵘʳ cparere, parte lęsa satisfacta, etsi cvalescat. Pb.: non tenetᵘʳ com-

parere; qui absolvit ex jurisdictione concessa sine onere comparendi; sed maneus quilibet post Tridentinum absolvitur jurisdictione concessa sine onere comparendi: ergo absolvitur &c. Ratio majoris, quia onus comparendi venit à jurisdictione à Subdelegante illa, qui potest dare cum onere, et sine onere: ergo si concessit jurisdictionem ad absolvendum sine onere, non tenetur comparere. Probatur minor: absolvit jurisdictione concessa per Tridentinum, sed jurisdictio concessa per Tridentinum est sine onere comparendi: ergo. Probatur minor: est sine onere comparendi, dum à Legislatore non imponitur onus; sed à Tridentino non imponitur onus: ergo. Constat minor ex datis Concilii verbis.

311. Dices: onus comparendi subintelligitur in Tridentino. Contra 1°: contra eum, qui jus clarum dicere potuit, et non dixit, interpretatio est facienda: ergo si in Tridentino non exprimitur onus, non est tenendum onus imponi. 2°: in Bulla, et Rubrica non subintelligitur onus comparendi: ergo neque subintelligitur in Tridentino. Ratio paritatis est 1°: quia aeque Bulla, ac Concilium loquitur. Similiter 2°: quia ideo apud Itrarios non est onus comparendi post Bullam, quia est privilegium, sed Concilium dat et privilegium, imo favorem generalem erga Fideles omnes in morte.

Resp. quia Tridentinum ostitio [illegible] in [illegible] ducit quod Concilium [illegible] ne alios gereat.

Argumenta.

312. 1.º ex cap. eos, qui de sententia Excomunicationis in 6.º tenetur comparere, qui absolvitur in morte à Sacerdote alias impotenti; ergo absolutus à censuris reservatis tenetur comparere Ordinario Conf., quia et Canones alij præcipiunt comparere absolutum. Resp. Marcancius, allegatos textus esse intelligendos, cum partis est [illegible] secus si non [illegible]. Hinc ex [illegible]cio, nec ante Tridentinum tenebatur comparere. Respondent alij apud citatum Dianam 2.º loquitur textus loqui de foro externo, et de censura deducta ad forum contentiosum: non sic loqui de foro interno, nec de non deducta ad contentiosum. Probat Januarius, quia in postilla Concilij citantur Canones in caput felicis de pænis in 6.º caput Pastoralis § præterea de officio Judicis Ordinarij: Clementina cupientes §. [illegible] de pænis: atqui in his textibus non agitur de censuris, non deductis ad forum contentiosum, nec pro illis de onere comparendi.

313. Melius ad mentem citati Dianæ, Patris Moræ, et aliorum dic, derogatum à Tridentino jus antiquum. Omittatur in antiquis onus fuisse comparendi, negatur adhuc esse. Ratio, quia Tridentinum concedit vim pro absolvendis incursis; atqui non imponit onus comparendi. Et sane ex dicendis cum Cosimo, Navarro, et alijs, cum concessio est absoluta, intelligitur non ad reincidentiam,

st sine onere, nec ubi jus n. imponit onus, ~~non~~ nos
non imponere debemus. Sic quia in Bulla, et Tridentino non imponit onus, non est onus comparendi. Sic ex citandis Episcopis, Navarro, si concedat jurisdictio ad absolvendum à censuris, absolvente Titio parte ipsa n. satisfacta, esset illicita absolutio ex damno tertii, sed esset valida; quia absolute concedit à jure, non sub onere satisffactionis, et conditione: ergo si absolute in Tridentino concedit, est sine onere comparendi. Adeat Episcopum de Censuris disp. 7. §. 5. n. 83.

314. 2m: si posset absolvi à censuris, posset etiam à suspensione, ab ordine, ab oficio, et Beneficio, nec teneret comparere, hoc est absurdum: ergo. Instantia nulla est. Etsi onus haberet comparendi, nequit absolvi à suspensione ab ordine &a. Id fatentur, id expresse tenentur Authores contrarij. Nego igitur ans. Potest absolvi ab excomunicatione, ab interdicto Personali, à suspensione susceptionis Sacramentorum Penitentiae, Eucharistiae, et Extremae-Vnctionis, pro suffragijs Ecclesiae habendis, et habenda Ecclesiastica Sepultura. Non potest ab alijs; ad illa, n. ad haec jurisdictio concedit. Est disparitas: concedit jurisdictio intra sublatam maximam et ... salutis aeternae Infirmorum. Concedit jurisdictio erga ea, quae impediunt Sacramenti receptionem, sed 1a et concessa, non 2a, negata sit, erga receptionem Sacramentorum: ergo ab illis et non ab his, et negative potest absolvi.

315. 3.m si voluerit absolvi sine onere comparendi, nec hæreticus teneretur comparere; sed tenetur: ergo. Confirmatur: si non tenetur comparere absolutus à Sacerdote, nec tenebitur comparere is, qui à Laico in extrema absolveretur à Censuris; sed hoc est falsum: ergo. Ego magis: tenetur comparere hæreticus. Ratio: quia neque Bulla Cruciatæ quoquo circa eos concessit, et aliunde ergo hæresim in nostra Hispania quoque Tridentinum circa eam concessit suspensum veluti est, et unice expectat ad Sacrum Fidei Tribunal. Sunt et circa illud Pontificie declarationes. Ratio est non incongrua, quia serpit hæresis, faciliter negotio fides corrumpitur. In bonum ergo Reipublicæ comparere debet hæreticus, ne cæteri inficiantur. Accedit ratio potis: ni compareat, etsi absolutus in morte, et bene, quoties illius externa hæresis delata, et probata fuerit, apprehendetur, et pœna afficiendus erit. Ne ergo apprehendatur, compareat.

316. In conclusione alia est difficultas. Atque Quinquum tr. 10. resol. 1. dicit quod V. D. in extrema necessitate, si desit alius, Laicus potest absolvere à Censura. Resistunt plures cum citato Eximio. §. 6. apud quos debet esse ad minus Clericus. Nostra id non interest, si ante Tridentinum, ut amant aliqui, non erat onus comparendi in foro interno, nec tenetur comparere absolutus à Laico. Si ante Tridentinum id onus erat, et post Tridentinum tenetur comparere [illegible]

à Laico. Applica distinctionem, et sit disparitas: Tridentinum concessit jurisdictionem, et privilegium Sacerdoti, non alijs: ergo non tenetur absolvi à Sacerdote, tenetur absolutus ab alijs.

317. Instas 1°: ergo poterit absolvi sine onere comparendi, et non satisfacta parte læsa. Dico posterius absolvi sine onere comparendi à censura deducta ad forum contentiosum: et si non est onus comparendi, absolutio valebit in foro externo. Retorquet in Bulla, ubi eadem fieri potest instantia. Ad 1um indubium est peccatorum absolventem, si absolvat parte læsa non satisfacta, vel si non potest ante absolutionem, satisfactione, aut cautione juratoria non facta. Idem est in Jubileo, de quo citandus Govat, et Cximi. In Jubileo invalidam tenent absolutionem sine satisfactione Cximi. de Censuris 7a. s. 5. n. 42. Inclinat Govat tom. 3. tr. 3. c. 35. n. 271. Alij apud Dianam citati à Govat validam tuentur. Ratio Cximia est, quia in Jubileo concedit jurisdictio conditionata si parti satisfecerit.

318. Hinc si sanè proposito legitimo conveniente absolvat Sacerdos in nostra questione peccantem [t non licite] sed valide absolvimus. Concedo consequentiam de valore, non de liceitudine. Liceitudinis ratio, quia deest Doctoris officio, nec admonet de obligatione satisfaciente; valoris ratio, quia non est ordinata, sed absoluta concessio Tridentini. Sic ex Magno Suarez, et

Navarro, cum e absoluta concessio absolvendi à Censuris, etsi parti non satisfaciat ex Confessoris ignorant, valida e absolutio. In strictiori, si data cautione satisfaciendi, non satisfacit, non reincidit in censuram. Rao, quia jus reincidendi derogatum e a Tridentino, imò juxta aliquos nunquam fuit in foro interno, et non deductum ad contentiosum. Sic apud Gobat num. 27. absolutus ex Jubilæo non reincidit, si non satisfacit.

349. Ad 2^am resp. Debet comparere. Ratio quia in foro fori agit, ut incursus, lite pendente debet comparere. Etiam si non compareret, scandalū est, cum non se gereret, ut incursum hoc, quem alias norunt censura percussum, cujus durat judicium. An vero absolutus à censura deducta in foro contentiosum, si se non sistat superiori, reincidat, res e mihi in ancipiti. Si derogatū e à Tridenṫ caput Eos qui, ex quo jure novam incurret censuram? Resp. propterea 1°: peccabit ille, quia caā e scandali, nec sistat à legitimo judice externo. 2°: si Judex externus, dum illum agit, ut incursum in foro externo, non hēt animum novam imponendi censuram, non incurrit aliam. Si animū hēt imponendi censuram, adhuc n̄ incurret, nī assit aliqd, quod vices gerat notificationis, ut adest in plurimis. Observat hic Gobat num. 375. ex Francisco

Itaque V. Non ē censura deducta ad forum contentiosum, nec est notoria, nisi quando ea agit intra limites à jure praescripto. Si probata non sit intra illos tres, ea non ē notoria. 2°: si acceptata ē censura, et penitea jam ē extra forum contentiosum potest absolvi. Addo et ipse: deducta ad contentiosum Nra n̄ interest. De ea n̄ loquitur nra qūestio, ab ea praescindimus, circa eam consulendi Canonistae. Est q° extra Chorum instāa 2ª.

320\. Ad 3m. Id erit ad libitum judicis. In Jubilaeo valet ex declaratione Gregorij XIV anno 1591 et Pij V anno 1568. In absolutione per Bullam res ē utrimque probabilis, ut videre ē apud Sterdo disp. 25. c. 11. Si q° placeat Judici, valebit; secus, si secus. In conscientia ē absolutus. Hinc, si desit scandalum, nec Judex obtrectet, ad plures effectus externos valebit illa.

Caput 9m

An liceat in extrema, et mortis articulo uti sententia tenuiter probabili?

321\. Sambranus afirmat c. 4. dub. 2. n. 1. de sententia vix probabili. Afirmat Sanchez lib. 1. in Decal. c. 9. num. 25. et lib. 2. de Matrim. d. 36. n. 8. Lugo de Sacramentis d. 8. n. 140. Cafredi tom. 3. Crisis d. 8. s. 3ª §. 1. et apud ipsum num. 108. Magister Hozes, Caramuel, et Megharta Baptista, Dominicanus Tapia tom. V. Catenae lib. 1. q. 1. art. 13. n. 5. et apud ipsum

Prado Dominicanus, et Villalobos. Noster Cardenas tom. V. d.e D. cap. D. et tom. 2. d. 18. cap. 5. et tom. 3. dicert.e 79. c.e 2.o n.o 20. et in damnatas dicert.e 1. c.e 7, citatq Sotum, et Maximum. Viva in damnatas Innocentij ad 3.m n.o 13. citatq Salas, Sedium, Valdi, et alios. Moya cum alijs tom. V. tr. 3. d.e 6. q.e 4. n.o 18. Lacroix lib. 1. n.o 366. Thomas Hurt. tom. V. resolutionis moralis tr. 3. c.e 3. resol.e 23.

322. Vdandus est V: casus mortis casus est urgentissimus apud Sanchez de Matrim. lib. 2. d.e 36. num. 8. casus est extreme necessitatis ex D.D.m Doctore Gregorio de Valentia tom. 3. d.e 3. puncto 3. q.e 4.a ad confirm. §. 4.us casus est. Ex Lorca 2.a 2.a f. 3. q.e 28. membro 2.o num. 32. ex Filliucio tom. 2. tr. 28. num. 25. 2.o: probabilis sententia, est que nititur in ratione gravi. Tenuiter probabilis est, que non gravem, sed levem habet. Est, cujus ratio est ita levis, ut non sufficiat ad deponendum dubium practicum, dixit Cardenas in damnatas dicert.e 1. c.e 5: est que habet contra se certitudine morale, dixit ille c.e 3. n.o 23, et Lacroix lib. V. q.e 21. n.o 126. et 366. que est ita levis, ut sit insufficiens ad assensum prudentem ex citato Lacroix n.o 126. Res est digna consideratione.

323. Dico: licet in mortis articulo, et quavis in extrema uti sententia alias tenuiter probabili, si melior non superest. Probatur: sub sententia alias tenuiter probabili est spes ulla effectus; sed licet in morte, et extrema uti sententia,

fui quae ē spes ulla efus; q̄. licet in morte, et in extrema necessitate, &c. Ratio minoris: subveniendum ē proximi ae quia ptē possit ad salutē; sed quae ē spes ulla efus pot subvenire proximi ae ad salutē: q̄ licet, &c. Prima majoris rao: forte ē vera sentia alias tenuis: q̄ sub ea spes ulla. Confir: n̄ peccat qui utit sententia alias tenui in morte: q̄. Pbr ans: n̄ peccat, qui in morte, et extrema utit re meliori ejus negaone; sed usus sentie alias tenuis melior ē ejus negaone: q̄. Pbr min: ex usu pot sequi quid bonū, nec sequitur quid malū; atqui ex ejus negaone pot sequi quid malū, nec sequit quid bonū: q̄. Pbr ans geminū: si tenuis est vera, sequit salus proximi, et ex negaone usus proximi damnao sequit; atqui nec ex usu aliquid malū, neq ex negaone aliquid bonū oritur: q̄.

324. Urget: sub quocunque dubio, alias tenui de confessione petita licet morientē absolvere; sed eque Confeo ē ratio ad certa constituva: q̄ ē sub dubio tenui de maā sufficienti ad Baptismum, dei extreā subito ad penitē licet conficere condionatē Sacramentū. Sic in lixivio, sic in aqua rosacea licet baptizare in extremis. Addit ex Lacroix: in extrema ē moralis impoblis omissio sentie tenuis, si standū ē charitati: q̄ licet, &c. Min ratio, quia non est alia via: q̄ vel deserenda salus proximi contra Charitē, vel est moralis impoblis omissio sentie tenuis.

Hic notes: Dixi 1.º si melior n. ...; quia si fuerit sententia tutior, et probabilior in ... est tenenda; 2.º dixi alias tenuis, quia ... dicendum: in extrema ea reddit simpliciter probabilis.

Argumenta:

325. Primo ... non licet uti, etc. in extrema sententia n. simpliciter probabili; sed sententia tenuis ... vita vulgaris mortui n. est simpliciter probabilis; ergo. Probatur minor: non est simpliciter probabilis, quae habet contra se certitudinem moralem; sed tenuis habet contra se certitudinem moralem: ergo. Ratio minoris: quia habet ea signa, ex quibus est certitudo, et ... quibus n. est dubium. ... majorem: n. est simpliciter probabilem alias, non minorem n. simpliciter probabile hic, et nunc, concedo. Distinguo minorem: non est alias simpliciter probabilis, concedo; n. est simpliciter probabilis hic, et nunc, nego. Distinguo majorem probationis, idest minorem: hic, et nunc tenuis habet contra se, concedo; tenuis alias ... contra se, nego. Atque probationem: est dicere: sententia tenuis quae ... n. est simpliciter probabilis; sed tenuis ... erat ... alijs circumstantijs; in circumstantijs extremae ..., quae alias tenuis erat, jam est simpliciter probabilis. Certitudo moralis n. est contra illam in extrema, sed contra illam in alijs circumstantijs.

326. Ratio, quia ... illa tenuis cui sententia ..., ratione ex-

tremi periculis ex defectu melioris senten-
tiæ elevatur, fit gravis, et vim acquirit. Hinc
Viva differat: necessitas addit pondus ratio-
ni ad inco. Differat et Cardenas ia damn.
nato n. 57: extremitate necessitas extrahit
opinionem à sua tenuitate, et addit pbabilitati
pondus raonis, vi cujus opinio pro ea necessi-
tate non est tenuiter pbabilis, sed potius absolu-
te pbabilis.

327. 2m: judex hoc mortuus vulga-
rit, forte vivit e imprudens: ergo impbabilis, nec
licet eo uti. Distinguo: est imprudens ratione extremæ
necessitatis, et æternæ salutis, nego; e imprudens ali-
às, concedo. Respectu salutis æternæ ab extrema ne-
cessitate rao pbativa vix v.g. vulgaris mortui, quæ
ad alios effectus tenuis est, redditur gravis ex sum-
mo damno inde emergente.

328. Instas: eadem sunt fun-
damenta sentiæ: ergo si extra extremam non sunt gra-
via, nec intra extremam gravia erunt. Distinguo
ans: eadem, et in eisdem circumstantiis, nego; eadem, etiam in
diversis circumstantiis, concedo. Ratione circumstantiarum rao
vires acquirit. Sic ex admirabili Sciêa-Pedias, di-
cente August. multum interest, quibus temporis ar-
ticulis grata erat; grata, quæ in instanti a erat.
ingrata, ingrata est in b. Sic haustus aquæ

nihil est dicere, nihil valorem, ex flocci ducere, sed magni duci. à Davide Rege, Deoque sacrarum rationum circumstantiis.

32. 3m. ex citatis P. D. aliqui solet docere, uti ipsum sententia tenui aliquando: quod non bene allegatur. Nam hic propositio generatim dum probabilitate, sive vera, sive exacta quantumvis tenui modo à probabilitatis finibus non exeat, consistit aliquid agimus, semper prudenter agimus, quod est damnata ab Innocentio XI: quod non licet uti tenui. 2°. illa conclusio ad summum tenebit, cum verificetur extrema absoluta, et positiva necessitas; sed id non evenit v.g. in vulgariter moriente: quae Ratio mixta, quia solum est ibi necessitas conditionalis, scilicet quod, si vivit ille, eget absolutione. Contra nonnulli e nulla. Nam quia etsi limitent aliqui, alii non limitant. 2°, quia cujus est mihi sensus idem: non semper uti licet tenui, sed aliquando, scilicet in extrema, et quando melior non est sententia.

33. Ad 1m. dicitur coena: non licet uti tenui alias, sed hic est tenui, nego coam, tenui, maxime tenui, omitto coena. Propositio damnata implicatoria est. Stinc probabilitatis tueri affirmat, illinc destruit, dum tenue vocat. Quomodolibet non est ad rem. Loquebatur de tenui: in extrema ad tenuis non est, quae alias erat tenuis, sed est simpliciter probabilis. 2da retorquet multipliciter.

1.° in puero, de cujus vita e dubium; atqui potest baptizari. 2.° in morte dubia adulti; atqui debet dari extrema-unctio. 3.° in homine sensibus destituto, ubi dubia confessio, dubius dolor; atqui potest absolvi. Ergo vobis, quin positive, et absolute constet de vita pueri, de morte hominis, de dolore; et coeterum de necessitate potest conditionali confici Sacramentum.

331. Nego maj: non requiritur, quod positive constet absoluta necessitas. Sufficit, quod non sit certum, et infallibile ipsam non dari. Sufficit dubium, quia in dubio favendum e ag. Hinc non est vere conditionalis, sed est dubie absoluta, id est, e in dubio, an extat, vel non.

§ Appendix

An in extrema liceat uti tenui sententia, etsi tenuis maneat in extrema?

332. Dico: licet in extrema, et morte uti sententia tenuis probabili, etsi maneat tenuis, dummodo melior non adsit. Ita erat mens expressa Cardinalis de Lugo citati. Favet et Cardenas tom. 3. dissert. 7. n. 20. per hoc: praecipue cum ea propositio 3.a damnata ab Innocentio loquatur generatim de probabilitate tenui tamquam licita in omni eventu: quamvis opinio, quam statuimus, est parum probabi-

lis.... proferenda &c. Ita, et aliqui apud Diva citarg. Ussi si sinere Gonn, et alij apud et cum Sacrsis lib. 6. q. 6. n. 1161. et 1162.

333. Pbr: eatenus n licerer uti sententia tenua in morte, et extrema, hic melior non adesset, quia staret irria reverentia Sacramenti debita, et preceptu inde emanans, ne frustrentur; sed hec rao nulla est, qa liceret in morte, et extrema uti &a. Pbr min. V: summa indigea primi prepondrat reverentiæ illi &a. Pbr an: summa primi indigea expectat ad charitz, et reverea ad Relligionz; sed quod spectat ad charitz Relligioni prepponderat, ut quid nobilius minus nobili: qa Ratio, quæ tetigi hic circa, cum de mortis vulgari.

334. 2: qo conditionata absolutione nulla irrogat injuria Sacramentis: g. Ipse minus maly e eligendu; sed e duobus scilt quam circumstas primis, aut non attendere Sacramentis, ubi 2m e minus maly: g. Injectio irreverentiæ Sacramentis, quia ex dictis de morte vulgari, et repetit hic Lugo, Sacramenta ad homines ceduntur sinit. 2: non est irreverentia, quia utimur absolutione conditionata.

335. Dices: q possumus uti, quin nec tenemur e sentia. Nego, quia

sine ullo vinculo, cūm, ut supra eat proxime . al-
ludere sacris, et sacram.

Argumenta

336. 1.m: uti sententia tenuitèr, est damna-
tum: g. non licet. & ijs non licet tenuiter
sententia damnata; sed tenuis est damna-
ta: g. Distinguo ant: damnatur in extrema, nego;
damnatur alias, concedo. Licet propos. generalis
sit damnata V: quia si sit melior, melior, et
non tenuis uti debet. n: quia sic in extrema
non licet. Ratio, quia fieret injuria proxi-
mo, dum Sacramenti frustratione, et proximo
privatione gratiae exponitur. Hæc non militat
in extrema, dum melior n adest. Et ita Fil-
gueira apud Cardenas citatus.

337. Ad 2am concedo
majorem ex dicendis, et nego minorem de morte,
et extrema. Non damnatur propos. pro casu
mortis, et extremæ.

338. 2m: tenuis probabilitas licet sit certitu-
dine moralis; sed n licet uti in morte
sententia habente contra se certitudinem moralem: g.
Prob. V: sententia tenuis est certo falsa: g. Ratio an-
tis, quia est contra certitudo moralis: g certo fal-
sa: 2º: sententia tenuis probabilis n est probabilis:

q° non licet uti eâ. Rāo antis, quia n̄ ê pbabi-
le: id, quod hēt ɔtra se certitudinē moralē, pbabi-
les siquidē destruit' à certo. Distinguo majr: certitudi-
nē moralē, oimodā, et infallibilē, nō; certitudinē non
omnimodā, et fallibilē, ɔcedo. Disquo minr: non
licet d.ª certitudinē oimodā, et infallibilē, concedo; non
oimodā, et fallibilē, nō.

339. Ad 1m disquo ans: ê certo fal-
sa certitudine oimoda, et infallibili, nō; certitudine
non oimoda, et fallibili, ɔcedo. Et si dicere. Duplex ê
certitdo. 1ª evidēæ, et Fidei. Et vsê certitudo oimoda, et
infallibilis sub evideā, n̄ ê à rāa sustig; nec sub fide
falsum eē pot. Hinc n̄ licet in Sacramtis ... de-
bitē reverēa uti sentia, quam ɔtra sit certitudo evi-
dēæ, aut Fidei certitudo. 2ª est certitudo non oimoda,
fallibilis, humana, orta à rāone gravissima. Oppositū
numquā ê simplir pbabile, sed pot eē tenuiter pbabi-
le rāone alicujus fundamti, quod etsi non elevet
ad pbabilitatē simplir, elevat ad tenuē. Sub ea certi-
tudine pot eē falsum.

340. Jam in Sacramtis, nec in ex-
tremis licet uti sentia falsa certo certitudine in-
fallibili; sed licet uti certo falsâ certitudine fallibili.
Ratio, et disparitas, quia in infallibili nulla est spes;
sed in ~~infal~~ fallibili est spes. Forsan est vera sentia te-
nuis. Sine Sanchez 2° de Matrim. disp. 36. n. 8.

sentia tenuis vocat non omnimoda probabilitate destitutam. Hinc Cardenas tom. 1. d. 18. c. 5. n. 93, citato Thoma Sanchez, dixit in extrema posse sequi sentiam, quando opposita pars non est manifeste evidens.

3.41. Hinc (e) Sotus de Sacram. membro 3. q. 2. art. 3. Navarrus c. inter verba n. 2. corollario 53. n. 135. dixit in fine: "licet quis habeat opinionem alicujus partis, et solam alterius formidinem, non tenetur sequi opinionem, si inde magnum immineat alicui periculum, et formido alterius oppositionem habeat probabilitatem, quia periculum grave facit, ut in moralibus formido praeponderet opinioni." Et favet Jason apud Sanchez. Jam ad 2um rationem distinguo ans.: non est probabilis simpliciter, concedo; non est tenuiter probabilis, nego. Tenuis probabilitas solum destituitur a certitudine omnimoda, et infallibili, non a fallibili. A fallibili solum destituitur probabilitas simpliciter talis. Praeterea in morte licet uti sententia, etsi non simpliciter probabili, tenuiter probabili, quia sicut certitudo fallibilis falsitati subjacet, sic et tenui sententia vera est.

342. 3m: sententia tenuiter probabilis est judicium imprudens; sed non licet uti judicio imprudenti (e) in morte; ergo. Probatur min: non licet imprudenter agere: ergo non licet uti judicio imprudenti in morte. Distinguo maj: est imprudens respective, nego; imprudens directe, subdistinguo: imprudens omnimoda,

et infallibili, nō; imprudeā non oimodā, et fallibili, concedo. Distinguo minor: reflexè imprudenti, ɔcedo; directè imprudenti, subdistinguo: imprudeā oimodā, et infallibili, ɔcedo; imprudeā non oimoda, et fallibili, nego. Ad pbaonē ɔcesso anti, ɔsequens pari excipe distione. In sentia tenuis n̄ est directè imprudeā oimodā; quia non est ɔtra fidē, nec ē contra ev. līs. Solū est in tenuis directè imprudeā non oimoda, et fallibilis; sed forte fallimur, forte tenuis sentia ē vera. Hinc in extrēmā licet uti sentiā directè imprudenti, sd non oimodè. Adhuc tenuis ea n̄ ē reflexè imprudens ullo modo.

313. Ratio, quia ~~directè~~ reflexè inspecta atentis raonibus nris est simplir pbabilis, et in praxi moraliter certa. Vidit ea egregie Cardenas d.ᵉ 48. tom. 2.º c.ᵉ 5.º Propterea quisque juxta nram sentiam in extrema uteret sentiā tenui, non peccaret, sed ageret prudentissimè. Sic apud ɔtrarios ex coī theologiā quævis sentia simplir pbabilis circa licitudinē est reflexè moralir certa. Et hinc ad calcē Vᵃ nil ɔtra nos damnata circa usum pbabilir in Sacramentis. Raō, quia non deserunt tutiora. Supponimus tutius non adesse mediū. 2.º si fas ē dicere verū, hic modus sequendi tenue, prius ibio exposito clarus, solidus, facilior est, et apparet.

Corollarium.

An liceat in morte et extrema uti sententia damnata à Romano Pontifice?

344. Affirmat Torrecillas disp. 5.ª à n.º 23. Citat et malâ fide Magistros Sumbier, et Hozes, et alios. Laborat equivoco Torrecillas. Res est similis dubio Theologico de dispensatione Divina in jure nat. Plures res in his circunstantijs ê mala; secùs in alijs, quia jam res alia est ex immutatione materiæ. Sic in exemplo V: usura semper ê intrinsecè mala. Attamen Judæis permissa erat â Deo, et ui aliquarum Gentium. Gentes illæ multa subripuerant à Populo Judaico. Hinc pro facienda compensatione data permissio. Jam in illis circunstantijs nec erat illicitudo usuræ, imò nec usura, sed justa compensatio. 2: accessus ad mulierem alienam est intrinsecè malus, nec licitus in Osea poterat esse. Accessit Oseas, nec peccavit. Nulla hic interfuit dispensatio juris naturalis, sed immutatio materiæ. Deus Dominus omnium tradidit Oseæ mulierem in suam. Quæ sua non erat, jam sua fuit. Inde accessus non fuit contra naturam, nec dispensatio, sed usus Matrimonij. Itaque plura damnata sunt mala, nec quæ damnata bona esse possunt. Cæterum ex immutatione circunstantiarum, et materiæ jam ê res alia, jam non ê damnata propositio.

345. Dico: non licet â in morte, et

eptrema necessitate uti sententia damnata a Summo Pontifice. Est cõe, imò certis reor. Adeatur Casnedi tom. V. Crisis d.e et s. 3. Pbr: n licet in morte, et extrema uti sententia certissimè falsa; sed damnata quævis e certissimè falsa: q. Pbo minor: certissimè est falsum qdqd falsum decidit à Sede Romana; sed damnata decidit falsa: q. Confr: non licet uti temeraria, et scandalosa sententia; sed ita se habet damnata: q.

Argumenta.

346. 1m: licet uti tenuiter pbabili; sed ea e damnata: q. Pba: in eptrema cessat finis prohibitionis sententiæ damnatæ: q licet uti ea. Nego minor generalis [illegible] dictis sententia tenuis damnata n e pro usu mortis, sed generatim eo modo, quo e damnata, nequit esse in usu, n licet uti tenui generatim. Ad probationem nõ ans. In circunstaais, et in mãa damnaonis durat prohibitio. Dum damnatio durat, res e incè mala, et prohibitio subsistit. Rão, quia ideò damnat, quia mala.

347. 2m: leges Pontificiæ non obligant cu gravi damno: q in gravi damno eptremo licet uti damnatâ. Pba: precepta non obligant in gravissimo periculo: q. Distinguo ans: Pontificiæ legislativæ concedo; Pontificiæ declarativæ; nõ. Hinc et ad probaonem concesso anti de Ecclæ preceptis, de quibus Torrecillas, nõ coam. Ad omnia e responsio-

tas. Obiecta legislatiua prohibitionis, et precepti Ecclesiastici non sunt intrinsece mala; econtra damnata, ut damnata, sunt intrinsece mala. Nunquam licet uti intrinsece malis. In casu mali in gravi damno et extrema cessat preceptum, cessat lex Pontificia.

348. 3m: est contra pietatem Ecclesiae non uti damnatis: q. ratio antis, quia pia Mater vult quaquavis via succurrere aegroto. Nego ant: contra pietatem est uti damnatis. Amat Ecclesia auxilium proximi, sed auxilium licitum, et non intrinsece malum. Inferes: quotiescumque ... aliquis ... alicujus ... pie bonum, nec damnatum communiter dicitur.

Caput 5m

An in articulo mortis possit sub conditione absens absolvi, si nulla alia via ei superest?

349. Ante Clementis VIII tempora quamplurimi tenebant validam, et licitam absolutionem absentis; dabit eos Noster Moya tom. 1. Select. tract. 3. d. 6. q. 1. Inter eos eminent Navarrus, Major, Medina, Tapesius, Silvester. Ob. Antoninus ex Predicatorum ordine, et ex eodem alij. Ex Nostris unus, quem sciam, P. Sa sequutus est, sed dein mutavit sententiam. Prohibitio à Clemente haec erat: licet per literas, vel internuntium Confessario absenti sacramentaliter confiteri, et ab eodem absente absolutionem obtinere.

350. Sub excomunicationis poena praecepit Pontifex, nè defenderet, doceret, aut deduceret ad praxim in aliquo casu opposita sententia. Hinc videtur negandum; et vel tenuem probabilitatem concessit Cardenas tom. 1. d. 2. c. 8. à n. 132. certam ibi dixit suam resolutionem. Negandi ratio 1a: si vel in extrema deduceretur ad praxim absentis absolutio, deduceretur ad praxim in aliquo casu; sed in aliquo casu deduci ad praxim Clemens prohibuit: ergo. 2a: verba consecrationis Eucharisticae nequeunt proferri erga materiam absentem: ergo nec verba absolutionis. Probatur illatio: ideo id evenit in verbis consecratoriis, quia to hoc, et to hic denotant praesentiam, et significant individuationem, quam demonstrant; sed et in absolutione to te denotat praesentiam, et individuationem, quam demonstrat: ergo. 3a: absolutio est loquutio; loquutio est ad praesentem, non ad absentem: ergo et absolutio.

351. Infertur 1°: semper fuit invalida absolutio absentis. 2°: etsi termini expressi condemnationis sint de licitudine per illud licet; implicitè damnatur et valor. Ratio, quia damnatur in aliquo casu quovis modo ad praxim deduci. 3°: ex eadem ratione nec est tenuiter probabilis absolutio absentis. Et haec est nostra sententia, quamque justam genuinamque verba faciatis.

352. Remover adhuc difficultates. Sunt et in oppositum rationes efficacissimae. Casus est: Petrus pugio-

ne confodit, aut morbo lethali opprimit. Confessorem inclamat. Testis advolat, et Supremam deficientis vocem circa Sacramentum defert ad Sacerdotem. Sed iter non est breve. Summum est periculum, et summa suspicio discessurum è vivis Petrum, dum Sacerdos advenit. An possit, lis erat, sub conditione absolvere morientem Sacerdos absens, paratus ire, et praesens absolvere, si vivum reperiat Petrum. Affirmavit, nescio quis Theologus post Clementis tempora consultus à P. Moya. Affirmavit et Modernus Theologus.

353. Ratio 1.ª ante Clementis tempora erat probabilis sententia; sed si erat, est et hodie circa valorem: ergo est probabiliter valida. Ratio minoris. quia tenebant eam DD. plurimi. Probabilem vocavit eam (etsi sibi oppositam ferè certam diceret) Eximius Suarez, nec leves infra dandae rationes vincunt. Consequentia ratio 1.ª quia Clemens non damnavit valorem, sed liceitudinem. 2.ª quia Clemens ipse Doctissimo Cardinali Bellarmino dixit, se valorem non damnasse, sed liceitudinem. Quod sic datis literis ad Patrem Lessium die 29. Aprilis anni Domini 1608 testatus est Cardinalis. Videat P. Praepositus in 3.m pri. Apud Moyam n. 13. 3.ª quia adhuc post Clementem probabilem putant expositionem de liceitudine Villalobos, Coninc, Gamacheus, aliqui apud Theologiam Moral. non valde dissentientem, citatus P. Praepositus, imo et

Pragenses Theses anno 1650, quibus interfuit Caramuel.

354. Subjiuno: atqui si é in se valida absolutio absentis, in extrema pot ad praxim deduci: g Pbr Subsumpta l; quia apud plures apud citatum Moyam nequit Pontifex phibere in extrema usum rei ex se validę, cu pro illo casu det facultas à Xpto Dno. 2º, quia nequit reddi ab homine ilicity pro oi casu quod validy datur ab Institutore Xpto. Plura alij et efficaci Moya.

355. 2ª rao eficacissima: ad minus ē tenuiter pbabile, validam eē absolutionē absentis: g licet in extrema. Ans l: [redacted] tot D.D. pbabilitē asserentibus. 2º, quia expressè de valore n agit damnata. 3º, quia absolutio conditionata absolutio n ē, ut bene sibi Cardenas objecit; unde conditionata n licebit. 4º à paritate: absens pot absolvi à Censuris e extra extremam: g et à peccatis intra extremam. Ans tenet Ovim. tom. 1 de censuris dº 7. et Aingus

356. 3ª Confeō pot fieri cum absenti: g et absolutio. Rāo coq, quia sicut Sacerdos loquitur cum Penitenti in absolutione, ita et Penitens loquitur cum Sacerdote in Confeōe. Dsr: ex Pij V decreto nequeunt Moniales in aliquo casu, aut quovis pretextu, pxter magni incendij, aut infirmitatis lepr, l, epid.

nis è Monasterio exire; sed adhuc in extrema necessitate apud Sapientes Theologos cum Suar, et Navarro possunt exire: & licet ex damnatur Clementis n. possit absens absolvi in aliquo casu, poi adhuc in extrema. Illaonis rao est 1: quia casus extremus non comprehendit in lege coi. 2°: quia nec cum magno tuis pericul obligare poi Pij decreto, nec Clementis sanctio potest obligare in summo ejus periculo. Hinc non desunt aliqui, quibus in casu supra posito danda videatur absenti sdionata absolutio. In re adeo gravi edoceri velim ab alijs, non proprio quidquam tradere.

Benedicti XIIII circa complicem absolvendum in morte sanctio.

357. S. S. D. N. Benedictus XIIII in Bulla Sacramentum Pœnitentiæ ad Kal. Junij anni 1741 decrevit, et observanda edixit multa. 1°: renovat pœnas contra Confessarios sollicitantes ad turpia. 2°: male denunciantis peccatum sibi reservat, excepto mortis articulo. 3°: Sacerdotem complicem in peccato turpi jurisdictione privat ad validè absolvendum, et in mortis articulo, si sacerdos adsit alius. 4°: absolventibus imponit pœnam Excommunicationis majoris Sedi Apostolicæ reservatæ. 5°: decrevit, neque ex vi Jubilæi,

aut Bullæ Cruciatæ posse complices absolvi.

351\. Cæterum in Bulla Apostolici muneris die 8. Februar. an. 1745. antiquam Sanctionem exponit, et variat. Ex ea 1°: si alius n. e., pot. complex Sacerdos absolvere in morte. 2°: n. pot., si adest e simplex Sacerdos. ~~absolvere in morte~~ 3°: potest absolvere, si adsit scandalum, vel infamia. 4°: si fingat, vel cum possit opportunè non avertat scandalum, vel infamiam, ut absolvat ab alio non complice, Complex Sacerdos absolvens latam incurrit excomunicationem. 5°: si complex Sacerdos sine scandali, vel infamiæ periculo, præsente alio Sacerdote absolvat complicem in peccato turpi in mortis articulo, absolutio erit valida, sed incurrenda à Sacerdote prædicta Censura. Gravia hinc, et ferè octo mihi dubia suboriuntur circa mentem Sum. Pontificis; sed non exponendus, sed adeundus, et reverenter colendus.

Disputatio 4.ª

De Baptismo, Viatico, Extremæ-Unctione, testamento, et auxilio morientis.

Caput 1.m

De Baptismo.

An possit sub conditione baptizari fœtus quacumque die abortivus, etsi tenuissimè figuratus in modum humanum?

359. Dico: foetus abortivus quaq. die post conceptionem, dummodo tenuissimè ad minus figuratus in modo hunc pot sub cdione baptizari. Ita Hyeronimus Florentinus ex Congregaone Matris Dei in docto opere de Baptismo abortivorum; Franciscus Verde in apologia pro eadem sentia. Rem tenet probabilem doctissimè, et solidissimè probatam Noster Cardenas tom. 1. d.e 14. c.e 13. In quam conclusionem se libenter iere dixit Subtilis Theologus Nicolaus Martinez: quamque laudat, et probabilem pronuntiant 39 Doctores approbantes opellam Hyeronimi.

360. Pbatur: dum est de vita dubium, pot foetus baptizari; sed quacumque die post conceptionem est dubium de vita foetus abortivi, e tenuissimè figurati: ergo foetus quaque die abortivus, &a. Ratio maioris, quia standum e in favorem aq. Pbr min 1: e vita dubia, cum dubitant prudentes aliqui; sed dubitant Prudentum aliqui, ut constat ex dictis: ergo Saltem (addidit Cardenas n. 32.) à 3a e dubium de animatione foetûs, et quae sit dies 3a e e dubium. Pbr 2o: est probabile, ad minus tenuiter probabile à 2a post conceptionem die aam infundi, foetusque animari; sed eo ipso pot sub cdione baptizari: ergo. Constat major: apud Thomam Fienum 1a die animatur; apud Vo- Fortunatum 1a die, et à 1o momento

=ceptionis. Idq tenet Paulus Sachias ~~tom. 2.~~ lib. 3. titulo V. q.e ultim. Tenet Gaspar Bravo doctus Medicus. Apud Danielq Sennertq animat in fine 2.i diei. Imò intra 7.m horas à conceptione Florentinus probat aàri ex Macrobio, Hipocrate, et Tertuliano. Suis assertis, et oclusonem latè pbat Hyeronimus, præsertim f.o lib. dis. 1.a ex Sacra Pag.a et P.P. testimonis.

361. Dices: opposita sententia ē certa moralit. Contra 1.o: ~~hæc~~ est sententia pbabilis, cum ex gravissimis D.D. ē solidè pbata; sed ità se het ista sententia: q.o pbabilis, nec opposita ē certa. 2.o: non ē certa opposita certitudine omnimoda: q.o ad minus ē nostra sententia tenuitq pbabilis; sed sub tenuiq licet agere in extremis: q.o Hoc serio perpendant Sacerdotes, nec temerè sine Baptismo discedat humana proles.

Argumenta.

362. 1.m mola carnis n̄ pot baptizari; sed fœtus abortivus tenuissimè figuratus non distinguitur, nec discernitur à mola: q.o Concedo maiq, nõ minq. Mola n̄ ē hõ; sed orta ex defectu caloris masculi, et sanguine fœmineo, mola dicta ē à mola lapidis ob duritiq, teste Galeno. Est uniformis, nigris venis intexta, ad aspectum scabra, ad tactum dura, et aliquando vario colore infecta. Econtra fœtus organo ad tactum mollis, ad as-

pectum levis est. Non semel homunculus membranas non potest ob tenacitudinem abrumpere. Hinc si involucrum illud sit membranis circumdatum coloris subalbi, et vel cinericij, figuræ ovalis, similisque intestinis quoad colorem, si dum digito tangitur mollescat, fœtus est humanus ex probabili Medicorum, baptizandus est sub conditione. Nec illius corporea magnitudo exit ad rem. Non semel grani hordeacei, aut minoris phaselli, majoris formicæ, aut nucis avellanæ, apis, vel grandioris muscæ magnitudinem non excedit, nec majores fuisse fœtus illos, quos sine baptismo discedere ope Dæmonis* fecerat non plurimis abhinc annis, testatur Casnedi.

* mulier infamis

363. 2^m: ex Aug.^s lib. 2. in Exod. q. 8.^a tenuis facere nisi post multos dies fœtum profecto nec hominem deputavit, quod talis in utero gerit. Hinc in Exodo aliter mulctatur, qui percusserit pregnantem, dum fœtus est animatus; aliter dum non est animatus. Paulus Zachias testes textum aliter dari in Vulgata, nec fatigatur in versionibus. Illis respondeo: sermo ibi est de pœna imponenda. Atqui hanc textus non agnoscit hominem fœtum, nisi multos post dies, quando certa sit animatio. In dubio animationis et humano noluit imponere pœnam. Hinc Aug.^s non dixit animatum, sed quod non formatum puerperium noluit ad homicidium perti-

nere.

364. 3m: Sanctus Thas, et Ar.les tenent prius vegetativa, dein sensitiva induci anima ante rationalem. Nosque etiam in Animasticis: ergo non a principio foetus est homo. Dr. 1°: ergo nusquam licebit abortum procurare. 2°: Ecclesia non docuit hosce abortivos baptizandos: ergo non baptizandi sunt. 3, quia est consuetudo in Ecclesia, ut non baptizentur. 4°: quia ex revelatione Beati Amadei corpus instantanee, corpus B. Virginis in sex horis formatum est, nostrum autem in longo tempore: ergo non adeo cita est animatio. 5°: quia ante formationem corporis creatur anima; sed hic error est in Viennensi damnatus: ergo. 6°: ergo anima traducitur in spermate ut traduce; sed hic error est Traduciatorum: ergo. 7°: quia erit irregularis, et homicida, qui abortum procuraverit auxilio, vel qui fecerit intra paucos etiam dies post conceptionem.

365. Resedet Florentinus, et late tentat probare, stare bene successionem trium animarum per momenta, et quod vel a 1° die infundatur anima. Sic brevissime fugit non semel e pulvere rana. Adhuc resedeo. Ea sententia et S. Thomae, et Phi. certa non est. Opposita est probabilis. In dubio baptizandus est foetus. Ad 1m concedo conclusionem de procuratione directa. Sive animetur, sive non animetur foetus, non licet directe abortum procurare ex 34. et 35. damnatis ab Innocentio. Adeatur Lacroix lib. 3. p. 1. à num. 823. Indirecte, si non animetur, urgenissi-

ma ex cau cedunt multi Theologi. Ex pbabilitate non animaonis poterit pro re nata mulier agere. Nos interea ex pbabilitate aaonis (quam circa se ucre non agimus) resspectè docemus posse baptizari.
Ad 2m negat aña. In capite: de Baptismo praecipit baptizari foetu dubiu quoad vita. Sic tradidit generalē doctrinā, quia aplicare Doctorum ē; nec mirū temporis tractu plura in Eclea clarescere. Sic anno 325. claruit hereticus baptizandus ex summo dubio l' baptismi. Anno 649. duplex in Xpto voluntas ē definita. Anno 1336. definitum, aas transacto purgatorio statim videre Deum. Anno 1567. prohibita est Laicis Communio sub utraq specie. Alia taceam.
366. Ad 3m negat consuetudo ea. Oppositum pbat Florentinus. Si velis, distinguas. Concedas de Baptismo absolute, neges de conditionato. Ad 4m apocriphas tenet ejusmi revelatione Cajetanus. Falsas credidit Florentinus. Certo non fuit aprobata ab Ecclea. Vero eni quoad substantialia, scilt de Brevi Xpti, et Virginis formaone revelaones. Aliud circa nostram ibi ē obiter habitum. Potest esse falsum.
367. Ad 5m et 6m nego. Ante corpus non creatur aa, nec venit traducer. Creat à Deo, n ante corpus; qua horâ? Incertum nobis est. Deus.

consule. Ad 7^am^ jam dictū ē, cum de mortuo vulgari. Fuente-Hurd sanè d.^e^ 22 in damnat. c.^e^ 6. n. 58. Tenent cum multis irregularitē n̄ incurri, cum dubiū ē de vitâ objecti. Et applicat ille ad casum de abortu. Adhuc N: si sit tenuiū p̄babilis sentiā de aāone, non incurritur; quia levē est p̄suntū. 2º: si sit simplir p̄babilis ex probabilitē oppotā, liber ē ab irregularitē. Cū sanè in foro externo non censeat incursa irregularitas, nisi post plurimos dies statutos in Canone, de quibus alibi. Sunt illi 40 pro viri animaāone, et 80 pro feminis.

An humana proles
è Viro nata debeat
baptizari?

368. Res fuit, ē, aut erit, ceve poterit sub vindice Dei brachio. Porrò, apud Nostrū Sogner, Belga Bibax ad annū 1330 Mulieri ululanti insultabat, et parturienti. Hæc ad Superos versa imprecatur in virum siles dolores. Nec Superi defuère. Ecce prægnat ille in femore dextro, et novem post menses, æquosque dolores, acerrimos quiēs, è femore natus ē Infans. Hæc circa ē Lacroix lib. 6. p.^e^ 1.^a^ n. 295. N: Infans non traxit originale peccatū. Ratio, quià non ē ab Adamo generaāone coī. 2º: ex eadem raone, si adultus filios procrearet, nec illi traherent pecctū originale. 3º: et ille, et illi nati essent in statu puræ naæ, statu, de quo D. Thas 1.^a^ 2.^a^ q.^e^ 113.

art. 2°; ubi nec graa, nec peccatū. 4°: si discederent hoc in statu, pbabile est apud Lacroix habituros eos hac in vita Beatitudinē temporalē post generalem resurrecōnē.

369. Dico: hūna proles è viro nata debet baptizari, sive in morte, sive extra illam. Pbat: preceptū Baptismi est ad oēs: g° proles humana &ª. Pbr ans ex illo: baptizate oēs gentes, et illo: nisi quis renatus fuerit ex aqua &ª. Itē: debet uniri Eclē; sed unio ad Ecclēam est per Baptismū: g° debet baptizari.

370. Dices 1°: ille n̄ hēt originale pectum; sed Baptismus dat ad tollendum Originale pectum: g° Infans ille n̄ ē baptizandus. Concessa mari, distinguo minrem: ad tollendum Originale unicè, n̂o; non unicè, ccedo. Si pectū sit Originale, tollit à baptismo ex vi Dinē graē ritualis. Si non sit, superest adhuc effus, cujus graa dat. Dat baptismus, ut graa operat, quā carebat Infans ille; nec ad graē infusionē opus precessisse pectum. Fuit ea in Xpto Dño, in quo pectū, nec fuit, nec potuit ēe.

371. 2°: Infans ille hebat graam: g° opus n̄ erat Baptismo. Pr ans: non hebat pectum; sed qui pectum n̄ hēt, habet graam. Constat minor ex citato D. Tha: n̄ pōt ēe sine ~~pecca~~ culpa, nisi hēat graam. Confr: in

morte ad nihil est utilis unio illius Infantis cum Ecclesia: ergo pro sola unione dandus non est Baptismus. V: no ans. Nec gratiam, nec peccatum habet, quia non accepit caracterem, et indicium elevationis. Ad probationem, concessa mai, no minorem. Ea est falsa in statu purae naturae nec elevationis ad gratiam. D. Thomas non est ad rem. Loquitur de homine post peccatum Adae. Ante peccatum ex Angelico licet homo antequam peccet, possit esse sine culpa, et gratia. Imo loquitur de justificatione perfecta impii, in qua peccatum non tollitur, nisi gratia infusa. 2º omisso anti, no conseqm. Multiplex est Baptismi effectus. 1º est pro gratia conferenda, quae tollit, si est, peccatum. 2º est ad unionem cum Ecclesia. 3º est, ut caracter Christianae Fidei accipiatur, et discernamur a non baptizatis. Ergo, etsi gratiam haberet, dandus baptismus. Hinc ex Suario Coimb. tom. 3. in 3. partem, d. 31. s. 1. Baptismi preceptum est ad Apostolos, in quibus jam non erat peccatum, et ad Beatiss. Virginem, in qua non fuit, imo fuit summa gratia, extendebatur. Igitur baptizata est Beat. Virgo. Pro confirmatione proeat

372. 3m: circuncisio in Lege Veteri non erat ad omnes: ergo nec Baptismus. Concesso anti, negatur illatio. Circuncisio solum erat pro Populo Judaico; hinc non ad omnes gentes. Econtra Baptismus est ad omnem Populum, quia Populus omnis debet fidem amplexari, et accipere

Baptismȳ. Sane nec in lege veteri circuncisio erat nečãria ad tollendū Originale, ut apertū erat in fœminis. Nec verū est apud multos institutam circuncisionē fuisse ad tollendū Originale; solum erat caracter, et indiciū externū. E contra Baptismus ē internū indiciū, et načius in re, vel in voto. Iam ad ɔfraonē negat ans. Etiā in morte debet gratiā hēre, et caractere ornari. In morte se debet recipere Eucharistiam. Et ecce ultimus Baptismi ejus; janua ē Ecleę, nec sine eo, et sine ea aptus ē ad cętera Sacramēta, quę instituta ss pro Xptianis; atqui sine Baptism. Xptianus non est.

An in morte, et extrema posit ɔferri Baptismus validè in capillis?

373. Dico: validus est Baptismus collatus in capillis. Ita de Lugo in responsis moralibus dub. V. cum Acutiss. Vasq. Valentia, et alijs contra Bonacinā de Sacramētis d.e 2.a q.e 2. Stant à nobis Valentia, Vasquez, et alij apud, et cū de Lugo. Pbr: dum Infans baptizat in capillis, baptizat in pte capitis; sed validus ē baptismus in pte capitis: ȝ. Rao minris, quia ē baptismū in aliqua pte principē. Rao maris: capilli ss pars capitis: q.e Ans pbr N, quia calvus ē hoo, et mutilus sine illis, juxta illud tristes pecus mutilū &c. ȝ.

2°: quia Verbu assumpsit capillos, ut totu assumeret hom.

374. Argues 1°: ñ tenet baptismus in cesarie, seu capillis extremis, et adusque humeros defluentibus: g nec in capillis capitis. 2°: non tenet baptismus in capillitio ficto, sive perruca: g. 3°: capilli ñ animant: g ñ st pars. 4°: capilli sunt ex mãa excrementicia, et aalis excremento: g ñ pars. 5°: qui tangit capillos capitis ñ dicit caput tangere: g nec qui baptizat in capillis capitis, caput baptizat.

375. Ad 1m ɔcessi anti, negat illatio. Est ꝟ disparitas: cesaries ñ censet, nec extremu capillorũ defluentiu quid unũ cu capite. Hinc, qui tangit extremũ cesaris, ñ dicit caput tangere, nec qui abluit, caput abluere. E contra capilli capitis st unũ cum capite; qui tangit, et abluit eos, caput tetigit, et abluit. 2°: nec cesaries, nec extremi capilli st par capitis. Hinc ñ dicit calvus, cui deest cesaries. Dicit vero calvus, cui desunt capilli. Sunt g pars capitis.

376. Hinc ad 2m, ɔcesso anti, negat illatio. Perruca ñ ē pars capitis, sed potius deficientis partis simulatio. E contra capilli. In 3° ans falsum, eo dato, negat cõa. Sic et ungues, etsi omittant, non animati, sunt pars homis. Sic ex multis cum Losada de aã tract. 6. c. 2°. circa species sensus externi cuticula illa tenuis toti cuti obducta, externis sensu ñ ē prædita.

est tn̄ pars hominis, et validus ē baptismus, nec aliū ēē posset, nisi super pelliculā. Adest et biceps paritas. 1ª: dīr Episcopus in ordine conferendo tangit capillos, tenet ordo, quia censet tangere hominem. 2º: dīr per ungues, et calix, et Patena tangit, tenet ordo Sacer:g ergo et reque baptismus, sive animent, sive n̄ animent. capilli.

377. Ad 1m disguo: excrementitia negative, ōcedo; positive, nō. Sunt ex mãa negavē excrementicia, qui minus pura, et minus utilis. Non positive excrementitia, quia ipsiē n̄ sunt excremtū, et deserviunt ad ornatū hominis. Hinc et in Gloria capilli erunt, dicitē Dnus: capillus de capite vestro non peribit. Ad 3m, negatur ōns. Sic qui videt capillos capitis, nonque meram cesariē, dicit videre caput. Duo hic notanda. 1m: sanguis n̄ ãat, et adhuc ē pars hominis. 2m: Infans ille deberet baptizari iterū sub ōditione ob grave dubiū circa valorē 1i baptismi. Ideāt de Lugo.

An in extrema debeat
Infans baptizari in utero
Materno?

378. Negarunt Antiqui. Sequuti sunt Bonacina, et acriū Comitolus. Affirmant Viva de Sacramēs. Diana p. 1. tract. 15. resol. 43. Tingus tract. 3º resol. 7. Sambrano cap. V. dub. 3. num. 6. citatur

Cypim. tom. 3. in 3. pm. q. 68. ad artic. 11. sed contrarium visum ē mihi disp. 27. §. 2. Accedit Pinatelli tom. 1. resol. 103. Dico: pot in extrema baptizari Infans intra uterum Maternum. Pbr: in utero capax ē baptismi: g. Pbr ans: in utero ē hoo ex Adamo descendens; sed hoo ex Adamo descendens est capax baptismi: g. Baptismus deberet fieri vel fistula, aut aspersione ab obstetrice. Et quidem ex Sacroix hic num 291. mater ē instruenda, ut ipsa fœtum baptizet. Cfr: fœtus ille het originale: g ē remedium; sed aliud n ē prr baptismum.

Argumenta.

379. 1m: ille n ē natus huno mo; sed solus natus huno mo renasci pot in baptismo: g. Cfr: ille in utero ē extra Societm hominum: g nequit baptizari. Distinguo maiorem: n ē natus secundum inca, &a. no; secundum exca, concedo. Atque mior. Nativitas huno mo dicit inca infusionem aq, coi via generaonis. Hoc conveniunt Infanti ē in utero. Dicit exce, quod sit extra uterum, quod respiret externum, et coem auram. Hoc, sicut n requirit ad incurrendum originale, nec requirit ad Baptismum: renasci in Deo solum supponit nativitm incam per infusionem aq. Ad cfraonem distinguo: ē inca extra Societatem, no, quia jam ē hoo, et ex huna societate; est exce extra societm, concedo. Sed hoc n petit. Et est paritas: ad renascendum per martyrium n requirit exca nativitas:

g nec ad renascendu per Baptismu.

340. 2m: q baptizatâ Matre baptizatus est inclusus Infans. Pbr illatio, quia sic Martyr evadit inclusus Infans (ut de admirabili Diva Tecla, igne obusta Matre Martyre) Cons. quia D. Thas 3a p. q. 68. art. 11. otrarius est nobis. Nego coam. Nec pbat vera pbao. Dum mater comburit, Infans sic vitam deperdit in odiu Fidei. E contra baptizata Matre, aqua n pertingit ad ipsu Infantem. Ad oflaone, loquit Ste. Thas de baptismo pueri medio baptismo Matris. Audiat Angelicus in corpore: antequa nascat ex utero, non pot aliquomodo ablui aqua, nisi forte dicat, quod ablutio baptismali, qua corpus Matris lavat ad filium in ventre existente perveniat. Ad summu n valorem Baptismi, sed posse aqua pvenire ad Infantem, S. Thas negaret.

341. 3m: ex capite Qui in maternis de osecraone: qui natus adhuc secundum Adam n e, renasci secundu Xptum n pot: g. Ofi: quia ex magnis Aug. et Tha, nemo renascitur, nisi primo nascat: g. Respdeo V: textus loquitur de nativite inca, n de exca. Infans ille jam natus e ex Adam, et dotatus originali culpa. Ad exponendi Aug. sublimis, et D. Thas. 2o: fuit aliquoru error filium baptizari baptismo Matris pegi

nantis. Error erat contra quod Concilium Neocesariense can.e 6. et Aug.m lib. 6. contra Julianum. Error erat, quia non erat ablutio nisi mediatissima. In hunc errorem invehunt textus, et Patres.

Corollaria.

342. Infertur I: in extrema pori sub conditione dari baptismum in pectore, scapulis, humeris, digito, capillis, et in pelle membrana. Ita Sambranus dub.o 3.o sed repeti debet in capite principe. 2.o baptizatus domi à Parentibus, cognatis, obstetrice, feminis, aut Laico quovis debet sub conditione rebaptizari. Ita Quintana-Dueñas, tom. I. singulari 5. n.o 2. Laiman lib. 5. tract. 2. c.e 5. Aingus tract. 3. resol. 32. 3.o expositi Infantes baptizandi sunt, ni certum habeant testimonium ex Aingo resol.e 33.

343. 4.o gravida mulier morte sequuta est aperienda, et Infans baptizandus. Ex probabili sententia nostri Theophili, Sambrani dub. 12. et Aingi resol.e 52. quandiu ad vivat Infans, res est in ancipiti. Apud aliquos Medicos secta matre, per horam plus, minusve Infans vivit. In Posenino obstetrices octogenariae, et expertissimae testantur secta matre aut mortuam prolem, aut tunc articuli mori, aut modicum post tempus.

344. 5.o viva Mater nec aperiri potest, nec ipsa gentire. Ita Sambranus, et Aingus

resol.e 8; ratio, quia est directa occisio; sed ea est peccatum ergo.
Si gravida sit damnata ad mortem, partum debet
expectare Judex ex lege Praegnantem, de poenis ff.
Si Judex nolit, aut melius si non possit tempus ex-
spectare, ex probabili cum Aingo Theophilo, et Exis
3a parte quaestione 68 in commend. art. 11. potest viva secari.
Ratio, quia nulla fit Matri injuria, lex quae
citata in favorem prolis non in Matris auxilium
est lata. Si ergo adsit periculum, ne Infans mo-
riatur, aut temporis cursu, aut inter tormenta se-
cari poterit.

345. 6: Baptismus, qui aliqualiter accelerat
mortem, licet ex probabili. Imo ex Sambrano
licet Baptismus, qui causa sit mortis Infantis.
Adeatur Aingus, et magnus Suarez tom. 3.o in 3.m
partem d.e 20. s. 2. et late Sambranus. Adhuc est
visus dissentire Eximius d.e 31. s. 3. Sambrani do-
ctrina est: si Infans est certo moriturus aut ex
evidentissimo morbo, aut manu violenta Tyranni,
nec aqua est ad Baptismum nisi infecta veneno,
aut summe frigida, intenseve calida, Baptizan-
dus est. Ratio, quia non intendit mors directe,
sed directe Baptismus. Certe mors sequitur
ex Baptismo, sed id permittit, non amat directe.
Ex Doctorum externa authoritate haec sententia probabilis

est mihi.

346. Ultimo, nec levis ē dificultas. Ea ē circa morientem fœminą, et gravidam. Ex citando Aingo 1°: confessariu, si non sequat inconveniens, admoneat de obligaone aperiendi statum, conceptamq prolem, ut possit post mortem mater secari, baptizariq Infans. 2°: si mater renuat, quin sequat inconveniens, non absolvat Confessarius. Si Mater aperiat, et declaret aut per se, aut per aliŋ bonŋ (quod Aingus res. 53. melius apparet) absolvat. Si verò vitŋ, aut famŋ, reivè temporalis damnŋ immineat Matri, ex Possevino Confessariu rem declarandam proponat Matri sub consilio. Si mater acquiescat ɔsilio obligaonŋ declaret. Si mater renuat, ñ urgeat Confessariu. Si dubitet Confessarius, àn mater consilio acquietura sit, utilius credit. Possevinu nec consiliŋ exhibere. Et quidem, ut observat citat. Aing; ñ ē moraliŋ certŋ, juxta dicta profuturaŋ Infantem ad Baptismŋ Matris sectionŋ: g ñ tenetur Mater ad declarandŋ. Rao antis, quia ē pbabile, moriente matre, prolem ɔ mori. Addit Aing, nec ɔsulendŋ declaraonŋ nisi cesset oe damnum, et scandalŋ non solum rei matris, sed ɔ rei complicis, status, aut Communitatis. Si communitati, Statui, complici, aut matri immineat infamia, consulenda non ē declarao ex Aingo citato.

Caput 2um

De Viatico.

347. Dum sumus in corpore peregrinamur à Domino. Dum corporis ergastulo solvimur, iter æternum aggredimur. ... è cibo, et cibus è Eucharistia. Inde Viatici nomen.

348. Infert 1: è præceptum de comunione in morte. Constat ex Trident. s. 13. et ex illo: nisi manducaveritis carnem filij hominis &a. Infert 2°: obligatio hæc è gravis, quidquid dicant alij, in quos videndus Evim 3° in 3. p.m d. 69. s. 1. et Dicast. tr. 4. d. 10. dub. 2a. Hinc ille num. 21. tenet, hominem morientem, nec comunicantem in Paschate committere duplex peccatum. Hinc nota 1° ex Aingo tr. 6. resp. 2. et Dicast. d. 2a nunquam Ecclesia privavit homines è peccatores Viatico. 2° cum Evim. s. 3. etsi sit præceptum Divinum de Viatico, posse Ecclesiam privare illo, quia præceptum tendit in hominem, ut comedat accipere, non in Ecclesiam, ut concedat.

349. Infert 3: hæc obligatio è in omni morte, sive naturali, sive violenta. Hinc 1: Judex tenetur concedere reis tempus pro accipiendo Viatico, tum ex motu proprio Pii V anno 1569, tum ex lege Philippi II Hispaniarum Regis; imò Dicastillo contendit teneri ex lege è naturali; 2°: danda

è Reis Eucharistia ex citatis Decretis 24 horis ante supplicium. Adhuc ex Dicastillo, Diana, et l[?] Sa pot Reus communicare, le ~~citra~~ si intra hora sit aficiendus ultimo suplicio. 4°: si nolit reus intra datum tempus communicare, et Bonacina, et Dicastillo n. 31. et si num 27. visus sit negare, tenetur Iudex ultra expectare. 5°: ex eodem n. 32: debet tempus accedere, et si interea Reus liberandus eet bonis artibus, et Principis gratia. Secus, si fuga timeat; quamvis adhuc Bonacina Iudicem obliget ad tempus dandum.

350. Infert 4°: si dubitet, an possit reus communicare, pot deferri Eucharistia, et adoret Moriens. Si vero certo constet non posse communicare, deferenda non è pro sola adoratione ex declaratione Pij V apud Lugo in responsis lib. 1. dub. 11. Et si opus sit, pot dari Hostia ~~[illegible]~~ in haustu aque, vel Vini. Infert 5°: qui multos antea dies communicavit, tenetur repetere in morte. Qui pridie communicavit, l, eodem die ante periculum, non tenetur, sed pot ex probabili cum multis. Adeatur Dicastillo.

351. Infert 6°: pueri, etsi non concederet extra articulum, in articulo danda è Eucharistia, quoties tolerabilis, idest cum aliquali devotione

et cognitione possit communicare ex Sambº. cº. 3. dub. 2. apud Epim. 3. pº. dº. 7. §. 1. danda ē puero capaci Confessionis. Infert 7º: perpetuo amentibus, freneticis, energumenis, et Demoniacis danda non ē. Sed illis ē danda, si aliqdo habuerunt rationis usum, et certo non constet de Eucomᵉ. contracta ex Sambrᵒ. dub. 3. sic et ijsdem dari pōt Baptismus, si dubitet de periculo irreverentiæ, dari pōt prius Hostia n̄ consecrata in experimentum.

Caput 3m

De extrema-Unctione

352. Infirmat quis in vobis, inducat Presbiteros Eclesiæ, et super eos oret, ungentes eos in nomine Dni. En Extrema-unctio instituta à Xpto, promulgata ab Apostolis præsertim Jacobo. Infert 1º: non ē necessaria sub mortali, ni adsit scandalum, vel contemptus. 2º: danda ē manu, sed tempore pestis pōt dari instrumento aliquo ex Suar. dº. 44. §. ultimâ. 3º: ex eodem dº. 86. in necessitate pōt dari à solo Sacerdote sine ministris. 4º: ex eodem, et Sambrº. cº. 5º. in necessitate n̄ ē peccatum recipere Extremam-unctionem ante Viaticum.

353. 5º: ex Sacroix. hic n. 2111. et Sambrᵒ. dub. 1. danda ē puero post septenium,

ni certo cstet de non usu rationis, et si illi negetur Eucharistia. Sic ubi opposita consuetudine observanda n̄ ē ex Sambr.° num. 8. Hinc cuiq. dat Confes. dari debet Extrema-unctio. 6°: amentibus, furiosis, Demoniacis, et similibus danda ē ex Sambrano dubio 2°, si aliquando habuerunt rationis usum; secus si secus. 7°: danda n̄ ē in morte violenta; siquidem non habebit effum salutis recuperandæ. Dat. ea in morte sequuta ex vulnere violento.

354. 8°: secluso scandalo dari pot. extra lectum, ut in veste, vel grazante catarro periculoso ex Sambr.° dub. 3. Tridentinum exponitur de eventu ordinario. 9°: dari pot, quando prudenter timet, aut cras, aut intra dies 3 mors, et in peste, vel thi physi, quam V.m Nec agendum scrupulose dixit Sambranus videndus. 10°: pot repeti, aut durante eodem periculo, si valde longum tempus, ut annus pertransit. Et quoties in eodem morbo, variato notabiliter periculo, relabit homo in periculum idem ex Lacroix hic n. 2103.

Caput 4.

De Testamento.

353. Sattagendum ē V: ut testamentum condat in Gratia. Si secus, post Confessionem operat Deo pro lucrando merito. 2°: consulendus sit homo, ut condat testamentum. 3°: si nolit, cum teneat, absolvendus n̄ ē.

4°: Sacerdos se abstineat a dispositione, et scriptione testamenti, et quibuscumque, quae ad aliquod lucrum non expectet ex Aringo tract. 11. resp. 9. et videndo Villalobos tom. 2. tr. 30. dif. 27.

356. Infert 1°: quoties pro exoneranda conscientia, et de alieno declarando, aut solvendo proprio, aut haeredis damno vitando requiratur, condere debet testamentum. Si per se non possit, infirmus det vices, et substituat alium. 2°: magis expedit durante vita eleemosinas elargiri, quam post mortem ex Aringo tr. 12. resp. 8. et Layman lib. 3. tr. et c. 5. 3°: ex Trullenc, et inclinat Aringo resp. 9. melius est opera pia, ut missas condere perpetuo, quam una vice, aut missas, aut eleemosinas elargiri.

357. 4°: Religiosi testari non possunt, quia in authentica Ingressi c. de Sacrosanctis Ecclesiis, et alibi super Molina tom. et tr. 2. de iustitia d. 141. prohibendi est ratio quia non sunt sui iuris. Et qua est forma nostrae Societatis formatis Coadiutoribus. Nec Praelati possunt concedere facultatem ad testamentum, tum ex consuetudine, tum quia non expectant ad observandam regularem ex Aringo resp. 12. 5°: Episcopi non Religiosi possunt testari sine Pontificis facultate ad pia, et non pia, sed ho-

resta de Patrimonialibus, adventitijs, donaônibus, et ijs, quæ habuerint ante Episcopatum ex Aingo n.º 13, et Barbosa de Poteste Episcopatus à legaône 111, et Molina citando. Dicant Patrimonialia, quæ-quæ non intuitu Episcopatus, nec occaône Dignitatis habent.

358. 6.º De distributionibus, stipendijs, Procuraônibus, vel emolumentis, quæ non ratione Episcopatus, sed laboris, vel industriæ habent, possunt ij ad eadem testari ex Aingo resp.e eâdem, et supra Molina. 7.º possunt ij ad eadem testari etiam de bonis Ecclesiasticis, et Episcopatus in ea quantitate, quam sibi substraxêre ex congrua, et debita sustentaône, famulatu, et pompâ ex eodem Aingo, Lessio de Just. lib. 2. c.º 4. dubio 6. n.º 37. et nÕ Molina tom 1. de Just. tr. 2. dclu.e 3.a d.e 147. 8.º possunt ij ad eadem testari de ijs, quæ resideant in pari qntite rebus ~~Ecclesiasticis~~, quas consumpsere in Ecclea, vel donarunt pauperibus ex Patrimonialibus, vel bonis supra citatis, et si non habuerint animum compensandi consumpta ex bonis Eccles ex Aingo, et Molina citato d.e 147. 2.e 4. Hic id notandum: Ex dictis. Azor 2.a p.e lib. 7. c.º 7. q.e 2.a et de bonis Eccles, de quibus Episcopi sine Pontificis facultate testari non possunt, possunt testari et ad non pia, sed honesta, si cognati v.g. aut vitæ probitate,

aut ingeniis, aut nobilitate emineant. Rao, quia id ē in Reip.ᵃᵉ cmodū, Et equivalens pium. Hoc non ē improbabile. Tandē ex Tingo res.ᵉ 12. xquè ē discurrendū de Episcopis Religiosis.

359. Circa Laicos, et Seculares V: heredes narij sū descendentes, filij, nepotes, &ª. Si desint illi, succedunt ascendentes magis ppinqui, et Patres ante avos. Si ex Avis sint duo ex pte altera, ex altera unus, hereditati dimidiū expectat ad unū, dimidiū expectat ad duos, quos int dividendum. Ex. Villalobos d.ᵉ 15. n. 10. 2° ex eodem n. 11. in Castella descendentiū hereditas naria ē pars duplex: de 3ª pte pōt disponere testator. Hinc de 5° pōt ad libitum disponere, verū ex 5° solvendū Funerale, et Missarū stipendia. 3°: posthac de 3° in Castella pōt disponere int filios, aut nepotes, (e viventibus Parentibus. 5ᵢ et 3ᵢ valor cputandus ē atento mortis tempore. Et poterit ad libitum testator assignare ptem bonorū ad 5ᵐ, et 3ᵐ dummodo valor non excedat justus.

360. 4°: pro 5° et 3° deducendo fiat V: tota hereditas dividatur in ptes 15; tres partes faciunt 5ᵐ; quatuor ptes faciunt 3ᵘᵐ. Hinc septem ptes faciunt 5ᵐ, et 3ᵐ rema-

nente. 8, si necessaria hæreditas descendentium; vel 2º. dividat hæreditas in 3 ptes. 3ª pars facit quintum. Dein ex quatuor remanentibus fiat massa cõis. Ea dividat in tres, pars q. 3ª 3m dabit. Tandem ut filius sit heres Patri, aut Matri, issimcta superstes debet esse ad minus per 24 horas, et baptizari. Plura circa testam.ta, et auxiliantis Sacerdotes varia pro morientis instruone dabit citatus Villalobos tr. 30.

Caput 5m

De morientis auxilio.

367. Confessarius 1º. eligat tutiora mia, quibus ad salutem dirigat deficientes aiam. 2º via, quâ possit faciliori, benignâ facie, voce, et gestu suavi disponat animum, atque consilia. 3º. consulat opportune Sacramta, et testamentum. Sed huiu institutioni nunquam assistat, ne ulla inurat nota. 4º. excitet Fidei actum, et spem supernalem. Præsertim, si moriens deficiat animo, sitq. proclivis in desperaonem, firmiter Dei pietatem, effusum Salvatoris sanguinem, et efficaces Peccatorum Matris preces proponat. Circa fidem explicitam Trinitatis, Dei Remuneratoris, existentisque, Sacræ Incarnaonis consulat, quoq. possit modo eius mysteriorum Fidem, saltem implicitam. Rusticum, Fideique ignaros, Barbaros, aut Cathechumenos, instruat in Fide catholica modo meliori, et clariori, juxta temporis

angustiae, et subtili ingenuitate.

362. 5º serio conetur animo contritione ex motivo Divinae offensae et amore Dei super omnia elici à moriente, pro his perpendat, et adducat in animum morientis Dei beneficia Creationis, elevationis ad Gratiam, redemptionis, et pulsantis Gratiae, et prae omnibus summam Dei Bonitatem quam majori, quâ possit vi, et arte ponderet. 6º quo magis in mortem moriens vergat, eo majori spiritu Sanctorum nomina, et preces, Beatiss. Virginis auxilium, Xpti Dni Passionem, Deique Sanctitatem proponat. 7º nec Indulgentias, quas pro mortis articulo, et Jesu nomine invocato, aut voce aut corde contrite concessit pia Mater Eccla, immemor sit, nec ultimum expectet vitae momentum. Cfr. Larraga Lacroix lib. 6. p. 2ª à num. 1837. Sit prae manibus vobis Pater Segneri de conversatione Apostolica, et clarissimus ille, et nostrae Societatis, et Hispanus Theologus P. Polanco de methodo adjuvandi proximos. Sit utinam.

363. Circa modum Viatici accipiendi prae oculis habeat Thesaurus 1º nequit moriens non jejunus Eucharistiam accipere, nisi in casu infirmitatis, aut alterius necessitatis à jure, vel ab Eccla. expresso, l. admisso. Ex Concil.

Constanc.e §. 13. Videat Dicastillo tr. 4. d.e 9. num. 3251.
Hinc ex Lugone de Euchar.a d.e 15. §. 3. pot moriens n̄
jejunus ɔmunicare, quoties, et quando pot à reservatis
absolvi. Hinc sunt Theologi, qui cum Lugone, et alijs
apud Quintana-dueñas tom. 1. singulari 14. reo ad mortem dam-
nato ɔcedunt, n̄ jejunis communionem, sive morienti reo, sive
morienti ex morbo. 2.o sub eodem morbo poterit iterum n̄ jeju-
nus ɔmunicare R.: si variato morbo, periculum redeat. 2.o:
si transeant dies 6, vel 8. apud Eximium tom. 3. in 3. pm
d.e 68. §. 5. Rão Eximia: quia n̄ ē credibile, piam matrem
Eccleam exegisse jejunium tot post dies à V. Viatico. Visus
ē magnus Suarez loqui de hoīe, qui ɔmode jejunus
n̄ posset ɔmunicare. Posset rão alia ēe: quia post eos dies
est aliud mortis periculum: ergo viget privilegium. Dices: ergo ex
eadem rãone preceptum Communionis viget. Nego cons. Preceptum
ē restringendum, ipsique satisfit vice unâ. Privilegium
extendendum ē, et durat, quoties durat physicum periculum.

364. Progrediuntur Theologi aliqui.
Morienti ɔcedunt assueto alias quotidianę Communioni,
ɔmunionem quotidianam sub eodem morbo, et sine jejunio.
Citantur Authores. Non oēs bonâ fide. Citatur V. Laiman
sed lib. 5. tr. 4. c.e 6. n. 20. docet solum ut altero statim die
liceat. Non loquitur de quotidiana. 2.o loquitur dum mor-
tis periculum instare videatur. Citatur 2.o Bonacina, sed ille
n. 18. longe est. Concedit, cum iterùm in peccata lapsus
ē moriens. Dein loquitur de jejuno. 3.o P. Enriquez.

Sed lib. 8. c.° 30 addit: ñ decet, ut sit quotidie communicet. l.° Leonardeli. Sed p.e 2. q.e 8. examinis Theologici filii refert Authores, et restringit, si illud sumere jejunus ñ posit. Citat Wienner, qui tutum in praxi dixit lib. 3. tit. 41. n. 17. sed loquit supponens, eam fuisse sententiam Laimani, et aliorum; hoc a falsum est. Clarius loquit Dicastillo tr. 4. d.e 9. dub.e 16. presertim a n. 337. Sed loquit in casu, quo commode ñ posit servari jejuniu. n. 340. visus ē loqui de casu incomodi ñ levis. Idem ē sensus P. Govat tom. 1.° tr. 8. n. 317. Hinc dubia ē probabilitas.

365. Hec, sique sunt, sint ad majorem Dei Gloriã.

Granatæ in pervigilio Divi Petri.

die 28 Junij.

1747.

INDEX.

FINIS.

